

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

N. ARCAȘ

TAINA UNEI MAME

ROMAN.

252381

„LIBRARIA NOUA" CAROL P. SEGAL
BUCUREȘTI, CAL. VICTORIEI 70.

EMA

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr-1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

TAINA UNEI MAME

ROMAN

PRELUCRARE DIN FRANȚUZEȘTE

DE

N. ARCAȘ

BCU Cluj-Napoca
RBCFG202000581

Bibliotec... Regele Ferdinand I.
CLUJ.
3525 1931
EXEMPLAR LEGAL

BUCUREȘTI, „LIBRĂRIA NOUĂ" CAROL P. SEGAL
70, — Calea Victoriei, — 70

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/index.php?id=1901-1932

252381

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

TAINA UNEI MAME

CAP. I

Srisoarea misterioasă

Era o tristă după-amiazi dela începutul lunii Septembrie.

Nori groşi, plumburii, goniţi de un vânt aspru, treceau deasupra mării neliniştite, pe ale cărei valuri înalte crestele de spumă întindeau dungi groase, de un alburiu sclipitor.

Doamna Gabriela Miraşcu, cu capul lăsat pe speteaza unui fotoliu, având pe genuchi o carte deschisă şi ţinându-şi mâinile în jos într'un gest graţios, îşi luneca în neştire privirea peste diferitele obiecte din cameră.

Visa.

O cută de amărăciune în colţul buzelor ei fermecătoare, un cearcăn în jurul ochilor, ca acele pe cari le lasă după ele lacrimile ce au curs din belşug, totul îţi grăia de o mâhnire nespusă.

O bătae uşoară în uşă o dezmetici.

Ridică încet capul.

O fată, aproape o copilă, intră şi, întinzându-i o scrisoare, zise:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaneamul.ro/anii/1901-1932

— Pavli a adus scrisoarea asta.

— E aici ?

— Da, coniță. Mi se pare că așteaptă răspuns.

Gabriela desfăcu încet plicul și parcurse alene rândurile așternute pe hârtie.

— Bine !

Și, plecându-și pleoapele, rămase pe gânduri.

Fetica, spre a nu sta de pomană, prinse să șteargă, cu colțul șorțului, un scrin ce strălucea de curățenie.

— Andromahi,—zise după un răstimp stăpâna,— du-te spune-i lui Pavli să aștepte un moment, că vreau să-i dau răspuns.

Micuța grecoaică ieși.

Gabriela Miraşcu se sculă și încet, cu ochii visători și fruntea îngrijorată, făcu câțiva pași prin salon.

Apoi se opri și reciti scrisoarea ce o avea în mână.

Pe măsură ce citea, lacrimi îi alunecau printre genele aproape închise, rostogolindu-se pe obrajii catifelați, cam slăbiți.

Își trecu mâna pe frunte, ca spre a alunga oarecari gânduri dureroase, și merse de se așeză la un mic birou de mahon, cu incrustațiuni de bronz aurit.

Gesturile erau lenevoase și înfățișarea ei trăda o zguduitoare suferință.

Luă un toc, mâiă condeiul într'o călimară de argint, își sprijini fruntea în mâna stângă și stătu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

un moment gânditoare, aproape nehotărîtă, în faţa paginii albe.

Era tocmai pe cale să aştearnă primul cuvânt, când uşa salonului se deschise brusc.

Gabriela întoarse capul şi o exclamaţie îi scăpă din gură :

— Tu !

Şi, sculându-se cu vioiciune, mototoli, cu un gest instinctiv, scrisoarea ce tocmai primise, strecurând-o în scobitura gulerului rochiei.

Apoi, fără a face niciun pas spre cel care intrase, zise cu mândrie liniştită :

— Permite-mi, Mişule, să mă mir de purtarea ta puţin cavalerească. Dece nu-mi vestişi sosirea ta ?

— Ei cum : trebue oare atâtea ceremonii ca un bărbat să vie la nevasta sa ?—ripostă Mihail Miraşcu cu ironie răutăcioasă.

Şi, înaintând spre ea, salută cu o mişcare afectată.

— Am onoare să mă prezint, doamnă.

Gabriela întinse bărbatului ei mâna.

Acesta o luă şi, înainte de a o duce la buze, privi ţintă pe nevastă-sa.

— Mâna ţi-e îngheţată şi tremuri, — zise el, căutând să citească până în albul ochilor doamnei Miraşcu, care tremura de emoţie ascunsă.

Ea făcu o sforţare şi zâmbi.

— O, Dumnezeule, mărturisesc că am rămas surprinsă,—îngână ea. Răsari tocmai atunci când te crede lumea departe... şi...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?d=1_1901-1932

— Pardon, Gabrielo, am intrat la tine ca cineva care socoate că are drepturi să procedeze astfel. Am făcut rău. Te-am deranjat. Imi pare că voiai să scrii. Continuă, te rog.

— O, nu-i nicio grabă.

— Ba da, dimpotrivă, — replică Mihail cu accent sarcastic. Aşteaptă jos un flăcău scrisoarea ce voiai s'o scrii când intrai eu.

Gabriela încruntă sprâncenele.

Voia să facă pe nepăsătoarea, dar cunoştea prea bine gelozia cumplită a soţului ei, ca să nu-i tremure inima;

— Eşti bine informat, dragul meu, — zise ea cu ton rece şi dispreţuitor. Da, e adevărat, voiam să scriu când venişi tu, fără măcar să-mi baţi în uşă. Şi nici nu mă vestişi că te întorci. M'am răzgândit însă : nu mai scriu sau, mai bine zis, o să scriu mai târziu.

— Fără îndoială că răspunsul tău e aşteptat cu oarecare nerăbdare şi ar fi o cruzime să-l laşi să aştepte, — replică Mişu, cu un râs ce făcu să îngheţe sângele în vinele Gabrielei.

— Nu te înţeleg,—zise ea, încercând să-şi păstreze atitudinea calmă.

Simţea însă că leşină şi că s'a îngălbenit sub privirea cruntă a bărbatului ei.

Foarte palid, cu buzele tremurând de mânie reţinută, Mişu Miraşcu se plimba în lung şi în lat prin spaţioasa încăpere.

— Dă-mi voe să te las un moment, ca să mă duc să dau ordin să-ţi prepare apartamentul, —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

zise Gabriela. cu un glas ce se silea să fie sigur.

Dar bărbatu-său o opri brusc, cătându-i ţintă în ochi.

— Dacă nu mă înşel, slugile au obiceiul să răspundă când le chemi. E de prisos să le deranjezi. Sun eu.

— Fă ce pofteşti.

Mişu se îndreptă spre sonerie şi apăsă pe buton. Apoi, fără a-şi vorbi, fără a se uita unul la altul, aşteptară.

Uşa se deschise şi fetişcana care adusese Gabrielei scrisoarea apăru în prag.

Rămase locului intimidată, la vederea stăpânului, care o privea cu o căutătură bănuitoare.

— Andromahi, — vorbi încet Gabriela, — să se pregătească apartamentul domnului. Spune lui Pavli că n'am niciun răspuns şi să se întoarcă acasă.

— Bine, coniţă.

Şi grecoaica închise uşa. Aproape în acelaş moment Mişu înaintă spre nevastă-sa şi, cu glas surd şi dinţii strânşi, zise :

— Dă-mi scrisoarea !

— Ce scrisoare ?

Şi Gabriela făcu un pas înapoi.

— Scrisoarea, îţi spun ! — strigă Mişu, izbucnind. Scrisoarea. Dă-o încoa ! Mă înţelegi ? O vreau !

Din ochi îi ţâşneau flacări şi Gabriela citi într'înşii o furie atât de teribilă, că, din instinct, sări după masa ce ocupa mijlocul salonului şi din care îşi făcu o stavilă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
exemplar valabil numai în mediul 1901 1937

Dar Mişu, cu faţa crispată de o voinţă neînduplecată, înaintă spre ea.

— Dă-mi-o! — ceru el cu-o voce ce redevenise surdă, — dă-mi-o!

— Mişule! — esclamă Gabriela, zăpăcită.

— Dă-mi-o, mă înţelegi? Sau mă faci să ţi-o zmulg cu forţa.

— Purtarea ta e nedemnă, — esclamă nenorocita, simţind că e aproape să leşine. O! (suspină ea), am suferit destul din cauza ta, ca să mă laşi, însfârşit, să gust şi eu puţină tihnă, după atâta amărăciune. La Bucureşti viaţa îmi devenise un iad; mă chinuiai tot timpul cu bănuelile tale neîncetate, cu gelozia ta nebună. Am venit aici, la Constanţa, unde trăesc ca o pustnică, fără măcar a mă bucura de a avea lângă mine pe copila mea. Dar nu-i nimic, tot mă mângâiam.

— In braţele unui amant! — esclamă Mişu, cu o turbare înspăimântătoare.

— O, mizerabile! — îngână Gabriela cu glas sfâşietor.

Şi cu ochii holbaţi, galbenă şi turburată, se uita ţintă la soţul ei, care stătea în picioare, în partea cealaltă a mesei, părând o fiară gata să se năpustească asupra pradei.

Ei îi fu frică.

Scrisoarea pe care el voia să i-o zmulgă era pieirea ei. Ba putea da naştere la dezastre şi mai mari.

Nu trebuia cu niciun preţ ca el s'o citească. Nu, nu trebuia!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In zbuciumul ei, îşi frământa mintea... căuta o soluţie. Şi nu găsea nimic.

Dorea să se prăbuşească casa cu dânsa, să se abată o catastrofă neaşteptată, zdrobindu-i pe amândoi : pe el şi pe ea.

Şi, în vremea aceasta, bărbatu-său continua să-şi ţie privirile-i crunte pironite pe dânsa.

El repetă cu glas răguşit, cu încăpăţânare sălbatică, aceleaşi cuvinte :

— Scrisoarea, scrisoarea ! Dă-mi-o ; o vreau !

Gabriela, galbenă ca un cadavru, îşi auzea bătăile inimii. Ii se puse parcă un nod în gât şi mâinile îi tremurau convulsiv.

Se auzea, în tăcere, zgomotul mării lovindu-se de stâncă. Umbrele serii se grăbeau să se resfrângă deasupra cuprinsului.

Mişu coti după masă şi înaintă către nevastă-sa, ai cărei ochi sclipeau ca ai unei fiare hărţuite.

Se simţea pierdută.

Scoase un ţipăt surd şi făcu o săritură înapoi, spre a se depărta de bărbatu-său.

Acesta trase o înjurătură şi, într'un acces de nebunie, se năpusti asupra nenorocitei, care tot fugea de el. Fu o scenă înfricoşătoare.

Tot ascunzându-se după scaunele înşirate ici-colea, Gabriela, lividă, cu ochii holbaţi, pradă unei frici nespuse, fugea mută, preocupată de singurul gând de a distruge scrisoarea mai înainte ca bărbatu-său, care o urmărea, s'o poată ajunge.

Alerga ca o nebună, iar el, bombănind epitete

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

injurioase, ce vădeau o furie crescândă, răsturnând, spărgând obiectele fragile după cari nenorocita se adăpostea, se îndârjea pe măsură ce o urmărea.

Trebuia s'o ajungă!

Şi atunci, cu un gest disperat, Gabriela smulse scrisoarea din corsaj şi, mototolind-o, o zvârli în sobă, în care ardea un foc mare, limpede.

Cocoloşul de hârtie căzu în mijlocul flacărilor.

Sărmana scoase un strigăt de triumf, un strigăt care se termină cu gemete.

Zdrobită de lupta aceea cumplită, închise ochii, capu-i căzu pe spate, ca o floare cosită, şi, cu un zgomot sec, ea se rostogoli pe covor, ca un trup fără viaţă.

Dintr'o săritură, Mişu fu la sobă şi, scormonind cu piciorul buturugile aprinse, se aruncă asupra scrisoarei, pe care focul nu o nimicise încă, o apucă şi se întoarse spre nevastă-sa ca spre a o sfida.

Faţa-i era de o paliditate bolnăvicioasă şi o flacără strălucea în ochii lui injectaţi de sânge.

Văzu pe Gabriela rostogolindu-se, cu braţele în văzduh, cu ochii închişi, ca moartă. In căderea ei, părul: acele şuviţe fine, blonde, se desfăcuse, aşternându-se pe covorul persian ce acoperea odaia.

Mişu nu făcu niciun pas spre nenorocita care zăcea întinsă, ci despătură hârtia, pe care focul o pârlise puţin.

O parte a scrisoarei se fărâmiţi în degetele-i brutale, nerămânându-i decât nişte crâmpee.

El se apropiă atunci de masă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Atingea cu picioarele, fără să se sinchisească, cutele rochiei Gabrielei, care era leşinată. Şi, adunând rămăşiţele hârtiei atât de cumplit disputate, cercă să dezlege enigma ce acele câteva cuvinte fără şir formau pentru dânsul.

Căuta nebuneşte să pătrundă rostul lor.

Trebuia să găsească ! Trebuia să afle numele aceluia care scria neveste-si şi ceea ce-i spunea.

Şi citi un nume, un singur nume :

Radu !

Apoi reuşi să reconstitue un rând :

...Voiu veni în astă seară, caşi în celelalte seri...

Un răcnet turbat ieşi din pieptul lui ; faţa-i era înfiorătoare în clipa aceea.

Uitându-se la corpul care zăcea pe covor, aproape de el, ridică piciorul, cuprins de dorinţa sălbatică, criminală, de a sfărâma, de a zdrobi chipul acela palid şi dulce, aşa de dulce, aşa de palid, printre buclele resfirate.

Ingrozit de sentimentele ce vederea neveste-si stârniau într'însul, se depărtă de ea şi, fără a mai căuta să citească alte cuvinte printre resturile scrisoarei, socotind că a aflat îndeajuns, îşi roti ochii în jurul salonului, care prezinta în acel moment o mare neorânduială, ca după năvala unor hoţi.

Se gândi atunci că ar putea să apară vreun servitor şi să vadă dezordinea aceea doveditoare a unei scene de violenţe.

Puse dar repede lucrurile la locurile lor, ridicând scaunele răsturnate, aşternând pe masă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/rdr 2901-1932

cuvertura de janilie, care lunecase jos, târînd câteva bibelouri şi cărţi, pe cari le ridică.

Umbla cu linişte ciudată, contrastând în mod straniu cu zminteala de mai adineauri.

In vremea aceasta, noaptea se cobora pe ferestre şi marea Neagră se învăluia în tristeţea crepusculului melancolic.

CAP. II

O împuşcătură enigmatică

Gabriela Miraşcu deschise ochii.

O umbră adâncă o înconjura. In sobă focul aproape se stinsese. Abia dacă o lumină obscură, ce pătrundea pe terasa ce da spre mare, îngăduia Gabrielei să-şi dea seamă în ce loc căzuse.

Se ridică în genuchi ; o dureau şalele. Părul despletit îi ascundea pe jumătate obrazul.

Cu un gest aproape inconştient, îl dete pe spate.

O toropeală o ţintuia locului.

Cu capul greoi şi tot clătinându-l, în neputinţă să-l ţină drept, ochii rătăcindu-i prin întuneric, cu gândurile încâlcite şi cu dureri în oase, se întreba ce caută pe covor, singură şi în umbra aceea.

Afară marea mugea înfiorător.

Şi Gabriela auzea ploaia căzând în ropote pe geamuri.

Un tremur o scutură. Avea friguri. Fruntea-i ardea, şi, punându-şi mâinile pe ea, îi părură de ghiaţă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ce stau aici ? — se întrebă ea cu glas aproape tare. Cât o fi ceasul ? Ce s'a întâmplat ?

Se sculă şi văzu, peste masă, în sobă, o lumină roşie, slabă, ce licărea prin cenuşă.

Dete un strigăt surd.

Incepu să-şi amintească.

Sosirea neaşteptată a bărbatului ei ! Lupta oribilă, urmărirea aceea ruşinoasă. Şi scrisoarea, pe care o putuse salva.

Ce se întâmplase după aceea ?

Mintea-i se limpezea încetul cu încetul. Işi amintea acuma totul.

O cuprinse un sentiment de frică.

Se ridică dintr'o săritură şi se repezi la uşă. Era încuiată pe dinafară. O zgâlţâi cu putere, dar ea rezista. Alergă atunci la sonerie, să-şi cheme servitorii, să ceară lumină, ajutor.

Dibuind cu mâna, căută butonul, dar nu-l găsi. Pipăi zidul cu mâinile îngheţate, tremurătoare.

Nimic ! Cu toate astea, ştia bine că soneria e acolo la dreapta sobei.

Umblă cu mâna pe tapet, enervându-se, cu ochii măriţi peste măsură. Nimic ; nu găsi nimic.

Picioarele-i se împiedicară de un obiect de pe jos, împleticindu-se, ca şi cum îi le ar fi legat cineva.

Dibui pe zid cu intenţia de a da de sârmele întinse.

Nu dădu însă decât de tapet, pe care-l zgâria cu unghiile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?an=1901-1932

Cu fruntea scăldată în sudori, cu dinţii clănţănind şi ochii rătăciţi, nenorocita luă un scaun, se sui pe el şi reîncepu cu disperare sforţarea de a ajunge la sârme.

Zadarnic însă. Fuseseră tăiate până sus în tavan. Pradă unei groaze de nedescris, simţindu-se prizonieră şi pierdută, în mijlocul acelei nopţi teribile, se întoarse în jurul ei însăş.

Ii părea că se află în fundul unui puţ şi nu va mai putea vedea niciodată lumina zilei.

Căută din ochi o ieşire. Lumina nelămurită din sobă abia de contura fereastra cea mare.

Gabriela alergă într'acolo, o deschise şi voi să strige în bezna nopţii.

Ploaia o biciui cu furie pe obraz, scăldând-o cu apă rece ca ghiaţa.

Vântul aspru ce venea din largul mării îi înăbuşi vocea, de nici ea nu auzi strigătul ce-l scoase. Ai fi crezut că elementele rele se dezlănţuiseră împotriva ei, făcându-se părtaşe aceluia care o închisese acolo.

Nenorocita scoase, de mai multe ori, aceeaş chemare înăbuşită, care se pierdu în huetul vântului. Departe, în zare, luminile dela ferestrele hotelului Carol resfrângeau lumina lor vie în sinistra întunecime.

In senzaţia teribilă, de a fi singură în mijlocul nopţii, învăluită în bezna aceea duşmănoasă, ameninţată de un pericol pe care nici ea nu-l putea preciza, Gabriela se năpusti din nou la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

uşă, şi, nebună, furioasă, izbi cu pumnii în tăbliile de stejar, cari produceau un sgomot surd.

Era cu neputinţă să fie casa goală şi servitorii să nu-i audă chemările.

— Andromahi!

Nimeni nu răspunse.

Tăcere mormântală!

Simţea că înebuneşte.

Trăia un vis oribil. Suferea oare de halucinaţii din cauza frigurilor?

Dar de când era acolo? Cât era ceasul, de o înconjura atâta singurătate? Şi pentru ce tăcerea aceea lugubră?

Auzea tictacul ceasornicului în umbra unui ungher.

O, de s'ar putea uita la ace!

O cuprinse dorinţa nebună de a şti cât e ceasul.

Neliniştea de a se afla în întuneric, închisă, simţindu-se vag ameninţată, prinsă parcă într'o cursă, lua proporţii înspăimântătoare.

Licărirea slabă ce sclipea în cenuşă o atrase.

Se apropiă de sobă, se aplecă şi căută pe dibuite cleştele. Il găsi rezemat de lada de lemne şi, luându-l, scormoni jăraticul.

Un tăciune dintr'o buturugă, pe jumătate arsă, se desprinse; şi, culcându-se aproape cu totul pe jos, Gabriela suflă în rămăşiţa de foc.

Ţâşniră scântei.

Luă dintr'un sfeşnic o lumânare şi, apropiind-o de cărbune, o aprinse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Scoase un uşor strigăt de triumf.

Broboane de sudoare îi înmuiau fruntea şi tâmplele-i zvâcneau.

Ridică lumânarea şi se uită la ceasornic.

Era nouă.

Crezuse că-i mai târziu.

Numai nouă? Ce se făcuseră atunci cei trei servitori puşi la dispoziţia ei? Unde era Andromahi, care venea aşa de repede, când o chema?

Unde era Ioniţă vizitiul?

Zăpăceala îi creştea.

Înfipse lumânarea înapoi în sfeşnic şi-l puse pe masă. Dar în aceeaş clipă dete un ţipăt surd. Zărise pe cuvertura de janilie crâmpeele scrisoarei pe care crezuse c'o va distruge aruncând-o în foc. Erau rămăşiţele arse, fărămiţite, şi pe o parte rămasă neatinsă şi mototolită de tot citi:

... *Voiu veni în astăseară, caşi în celelalte seri...*

— Mizericordie! — strigă ea. Ştie! Vai de noi toţi!

Şi dinţii îi clănţăneau ca pe vreme de iarnă.

Umbla de colo până colo, turburată, cu mintea rătăcită, ochii plini de nelinişte oribilă, şi gesticulând ca o nebună.

Cercă să-şi stâmpere zbuciumul, limpezindu-şi gândurile.

Ce era de făcut? Cum să înlăture pericolul ce simţea că vine?

Trebuia să iasă! Trebuia cu orice preţ! Dar cum? O închisese, şi uşa din dos a salonului da

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pe o terasă construită pe nişte stânci ce se ridicau din mare. Era cu neputinţă să fugă pe acolo.

Ieşi, totuş, pe terasă şi se aplecă spre balustradă. Inainte-i se deschidea o adevărată prăpastie : stâncile şi adâncul mării.

Timpul trecea şi, împreună cu el, creştea şi zbuciumul în care se zbătea.

Nouă şi un sfert. O, ce repede aleargă acele pe cadran !

Gabriela îşi plimba ochii dela ceasornic la balustrada de piatră a terasei.

— Dumnezeule, — murmură ea, — inspiră-mă ! O să vie ! Şi Mişu ştie! Il aşteaptă ; îl pândeşte ; o să-l omoare !... Inebunesc, sfinte Dumnezeule !

Deodată un gând se desluşi din haosul ideilor cari îi se ciocneau în minte.

Dete fuga la masă şi, zmulgând cuvertura de ţanilie, o sfâşiă cu dinţii şi cu mâinile, făcând din ea fâşii, pe cari le înodă cu înfrigurare una de alta.

Apoi, după ce se convinse de tăria acestei funii improvizate, stinse lumânarea şi, palidă, dar hotărîtă, sări pe o fereastră ce răspundea pe un geamlâc.

Vântul se mai potolise, dar ploua cu găleata. Ropotele ce cădeau pe stânci produceau un sgomot de cascadă.

Jos marea îşi continua mugetul ei sinistru.

Orbită de ploae, cu părul ud, apă curgându-i pe obraji, Gabriela legă de geamlâc un capăt al

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr.1901-1932

fâşiei lungi de janilie. Apoi, cu o agerime surprinzătoare la femeia aceea cu gesturi deobiceiu veneloase, încălecă pe margine şi, alunecând pe cealaltă parte, îşi încovoiă picioarele, agăţându-se de balustradă.

Işi dete capul pe spate, părând că sondează adâncimea, şi, încleştându-se cu mâinile de funia de janilie, începu să alunece, sprijinindu-se mereu cu genuchii de zid.

Se cobora încet.

Nodurile funiei o împiedicau să înainteze prea repede.

Era leoarcă de apă. Hainele îi se lipeau de trup, stingherindu-i mişcările. In situaţia aceasta oribilă, un singur gând o preocupa: să ajungă la timp, să înlăture catastrofa pe care o bănuia.

Incă o sforţare şi avea să atingă pământul. Era salvarea.

— Dumnezeule, — murmură Gabriela, — ocroteşte-mă! Simt că o să mor.

Deodată răsună în noapte o împuşcătură, zguduind văzduhul.

Gabriela scoase un ţipăt ascuţit.

— El! — strigă ea. Indurare, Dumnezeule!

Şi, într'un acces de slăbiciune, funia îi scăpă din mâini, iar trupu-i se rostogoli pe nisipul ce acoperea maidanul vecin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CAP. III

La han

Gabriela nu zăcu mult.

Zdruncinată din cauza căderii, udă până la piele, având încă în urechi ecoul detunăturii, se ridică în coate, rotindu-şi în juru-i ochii. Pretutindeni umbră, umbră deasă, neagră, în care pluteau tot felul de pericole.

Cu toate astea, trebuia să meargă înainte. Dar unde?

Se sculă de tot şi făcu câţiva paşi, cu spinarea încovoiată.

— El e, — murmură ea. A tras! A venit dar? O, Dumnezeule, dacă l-a nimerit! Ce grozăvie! Fie-ţi milă, Doamne!

Urcă cu greutate o scară de lemn, ce se întindea până la etaj, pe un deluleţ dealungul zidului vilei.

Ajunsă în capătul de sus, pătrunse pe o portiţă în curte şi, fără a lua în seamă valurile de apă ce cădeau din cer, începu să se mişte prin jurul casei, căutând cu mâinile pe jos, aşteptându-se să atingă, din moment în moment, un trup scăldat în sânge.

Ocoli astfel toată curtea, apoi se înapoiă iarăş dibuind cu picioarele, în aceeaş căutare tragică.

Ochii ei se obişnuiau cu întunericul. Putea acum să se orienteze.

Pe cerul negru ca pământul, vila îşi profila silueta-i sombră. Nu se zărea nicăieri nicio lumină: casa părea pustie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Un fior rece scutură pe Gabriela.

Ieşi pe poartă şi privi în susul străzii. Nimic. Trase cu urechea. N'auzi decât zgomotul valurilor şi al vântului care împrăştia norii.

Visase ? Nervii săi exaltaţi fuseseră oare victima unei halucinaţii ? Auzise împuşcătura sau îi se păruse numai c'a auzit ?

Uitând orice prudenţă şi, îmboldită de unica dorinţă de a se convinge de realitate, strigă un nume:

— Radule !

Şi aşteptă, cu urechia aţintită.

Ploaia stătu şi, printre norii deşi şi negri ca cerneala, licăreau, din când în când, lumini de lună pală.

Gabriela strigă înc'odată:

— Radule !

Şi, neräspunzându-i nimeni nici de astădată, ieşi cu hotărîre pe poartă, o luă la stânga pe strada Marcu Aureliu, se furişă pe ulicioara Vântului, dete pe strada Mircea cel Mare şi, trecând de grădina publică, merse înainte pe strada Carol, spre Anadolchioi.

Inainta cu grabă febrilă. Picioarele, încălţate în pantofi fini de atlas, se afundau în pământul noroios, şi vestmintele ude îi atârnau greu pe corp. Păru-i se lipea de tâmplele biciuite de vânt, dar pradă cu totul sentimentelor ce o zbuciumau, Gabriela înainta fără să vadă nimic, fără măcar să simtă frigul ce o străbătea până la oase.

Merse astfel trei kilometri, mai mult alergând,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

oprindu-se din când în când, ca să mai răsufle.

Nu ştiu niciodată cum a ajuns la hanul care fusese ţinta cursei sale.

Fără să ia în seamă esclamările de surpriză ale bătrânei grecoaice care-i deschise, intră şi întrebă, stăpânită de o nelinişte grozavă :

— Domnul Radu e aici ?

— Da : e sus, în odaia dumnealui.

Şi bătrâna, aplecându-se spre scara putredă, strigă :

— Domnule Radu, a venit coniţa.

Gabriela auzi un sgomot produs de mişcarea din loc a unui scaun şi a unei mese, apoi un pas repede venind spre scară.

Istovită de atâtea emoţiuni şi de lungul drum ce-l făcuse în noapte, căzu pe un scaun, lângă tejgheaua din cârciumă, şi, galbenă ca un mort, murmură :

— Trăeşte !

Şi capu-i se lăsă pe spate, ca şi cum i-ar fi fost prea greu să-l ţie pe umeri.

Un tânăr apăru în prag şi, zărind-o în halul acela, leoarcă de apă, cu părul desfăcut şi palidă ca un cadavru, dete un ţipăt de spaimă şi se repezi la hangioaică.

— Urcă-te repede la mine, Polixeni, şi aprinde un foc bun. Haide, iute !

Bătrâna grecoaică luă din colţul vetrei două lemne groase şi le zvârli în foc. O flacără mare, luminoasă, se încinse.

Apoi, pe când tânărul lua în braţe pe Ga-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/norri901-1932

briela Miraşcu şi o apropia de sobă, grecoaica se duse sus, încărcată cu lemne şi surcele.

Turburat, tânărul aşezase pe Gabriela pe un scaun scund şi, îngenuchiând înaintea ei, o privea neliniştit, fără a rosti un cuvânt.

Din ochii închişi ai tinerei femei curgeau încet lacrimi. Faţa-i rămăsese nemişcată şi palidă, de ai fi zis că e moartă.

— Domnule Radu, — strigă din capul scării bătrâna hangioaică,—poftiţi sus ! S'a aprins focul.

Tânărul se sculă, şi aplecându-se, luă pe Gabriela în braţe.

Dar ea tresări şi murmură :

— Lasă... mă urc singură.

Şi deschizând peste măsură ochii, în cari citeai urma unui sentiment de groază, privi lung pe tânăr şi şopti ca în vis :

— Am crezut că te-a omorît.

Radu o crezu pradă unui delir. Ţinând-o de mijloc, cu un gest de nesfârşită duioşie, o conduse spre scară, pe care se suiră încet.

Bătrâna grecoaică sta chichiţă la gura sobei, alimentând focul. In odaia spoită cu alb se şi răspândise o căldură plăcută.

— Polixeni, — zise tânărul, — ai desigur vreo rochie...

— Da, da,—răspunse bătrâna. Iţi dau imediat. Nici vorbă, nu poate sta coniţa în halul ăsta. S'ar bolnăvi.

Şi deschizând un garderob, care scârţâi în balamale, scoase de-acolo o rochie neagră, îm-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

păturată cu grijă. După aceea, înălțându-se în vârful degetelor, luă mai de sus un testemel negru, pe care-l întinse pe pat.

— Mulțumesc, Polixeni, — zise Radu, care așezase pe un scaun pe Gabriela. Lasă-ne acum. Vezi să nu afle nimeni că e aci conița.

Bătrâna dădu din cap, în semn că pricepe prea bine că nu trebue să se știe că doamna Mirașcu e acolo.

Mai scoase din dulap un șal și o cămașă groasă, pe cari le puse pe pat, și ieși.

— Dumnezeule, — murmură tânărul, de îndată ce fu singur cu Gabriela, — în ce stare te văd! Ce s'a întâmplat?

Ea scoase un lung suspin de ușurare.

— Ești plină de apă, draga mea. Ești înghețată cu totul. Rochia ți-e udă de sus până jos. Ar fi bine s'o schimbi. Uite, ai alta.....

Și i arătă vestmintele pe cari bătrâna grecoaică le întinsese pe pat.

— Nu poți să stai așa, — reluă Radu. Riști să te îmbolnăvești. Te implor, adorato, scoate-ți rochia și încălzește-te. Imi vei povesti după aceea totul.

Se duse la pat și luă șalul.

— Uite, acopere-te cu asta până se usucă rochia.

Fiori o scuturau pe Gabriela.

El se speriă.

— O, iubito, te rog, leapădă-ți repede rochia. Nu vezi? Tremuri toată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Gabriela se roşi sub privirea lui Radu.

El înţelese.

— Iartă-mă,—murmură el. Te las singură. Mă dau jos şi mă întorc peste o jumătate de oră. Da ? Uite, ai aici apă, săpun, prosop... pieptene şi perie pentru scumpul tău păr.

Se plecă, prinse o şuviţă din firele de păr răsfirate şi o duse la buze cu emoţie şi respect nesfârşite.

In urmă ieşi.

Gabriela îşi scoase apoi rochia, stropită toată de noroiu.

Cămaşa-i fină, de batist, îi se lipea de umeri şi de sâni.

Corsetul de saten albastru se sbârcise de apa ce pătrunsese prin rochie.

Când Radu se sui iarăş lá dânsa, o găsi îmbrăcată în rochia Polixeniei, care dădea un farmec nespus frumuseţii ei fine.

Ea zâmbi trist când îl văzu.

El se repezi la dânsa, dar ea îl opri cu un gest.

— Vai, Radule,—ziseea, —trebue să ne despărţim, să nu ne mai vedem... cel puţin un timp oarecare (adăogă ea, văzându-l că se îngălbeneşte.) A venit Mişu.

— Ştiu — replică Radu — şi de aceea nu venii astă seară să privesc la lumina ferestrelor tale.

— O, ce seară cumplită!—murmură Gabriela,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

înfiorându-se. Mi se pare că am avut un vis îngrozitor.

— Dar ce s'a întâmplat? — întrebă Radu, luând una din mâinile Gabrielei.

— Lucruri grozave. Mişu a intrat la mine tocmai când eram să-ţi scriu. Am ascuns scrisoarea în corsaj, în faţa lui, căci cunosc, vai, gelozia violentă a nenorocitului, de pe urma căreia am avut de suferit atâta.

— Sărmană sfântă! — exclamă Radu, sărutând cu respect mâna Gabrielei, pe care ea şi-o retrase blând.

— Sfântă eu? O, Radule, nu vorbi aşa! Am făcut rău că ţi-am permis să vii să mă vezi aşa de des, deşi ştiam dragostea ce-mi porţi.

— Ei şi ce! — ripostă cu oarecare violenţă tânărul. Nu ştiu eu oare că doar mila te-a îmboldit când mi-ai dat voe să te văd? Da, ţi-era milă de mine.

— Vai! — îngână Gabriela.

Şi, sprijinindu-se cu coatele de masă, îşi ascunse obrazul în mâini şi Radu văzu lacrimi curgând printre degetele-i subţiri şi albe.

— Plângi!

Ea dădu din cap şi, ştergându-şi ochii, zise:

— O slăbiciune trecătoare. Vezi, sunt zdrobită. De ai şti!

Şi povesti lui Radu groaznica scenă, lupta, urmărirea prin salonul vilei, leşinul, mirarea şi spaima găsind pe masă resturile scrisoarei, zadarnicele-i chemări şi, în cele din urmă, scoborîrea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

periculoasă spre a alerga să-l vestească să nu vie, temându-se de viaţa lui.

Apoi îi descrise groaza ce o cuprinsese la auzul detunăturii, căderea pe maidan, suişul pe scară şi căutarea în bezna nopţii, sfâşiindu-şi mâinile de pietrele din curte, aşteptându se să dea, din moment în moment, de căldura unui corp întins, scăldat în sânge.

— Sărmană iubită!—murmură Radu, turburat de această povestire tragică. Ce viteză ai fost, tu aşa de plăpândă şi gingaşă! O, cât te iubesc! Cât te iubesc!

Şi, prosternându se la picioarele Gabrielei, începu să plângă.

Ea se lupta cu emoţia ce o copleşea.

— Scoală-te, Radule, şi nu-mi mai vorbi aşa! — zise ea cu voce fermă.

— Ce ai să faci acum? — întrebă tânărul, sculându-se. E imposibil să te întorci la nebunul ăla.

— Să mă întorc la omul acela? Niciodată! M'a insultat întotdeauna cu bănuielile lui oribile. N'a mers oare până acolo că mi-a spus într'o zi că se îndoeşte de paternitatea lui şi că fiica mea este copilul unui amant? Cine ar putea şti ce am îndurat lângă omul acela! Mă chinuia cu iubirea şi cu gelozia lui. O, vreau să fug, să mă ascund. Mă voiu duce să iau fata dela şcoală şi vom trăi amândouă într'un loc retras, unde să nu ne poată găsi.

— Vrei să pleci? — murmură tânărul. Dar când şi cum?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— O, cât mai curând!

— Dar gândeşte-te bine: n'ai decât rochia asta a hangioaicei.

Gabriela stătu un moment pe gânduri, şi zise hotărîtă:

— Nu-i nimic; voiu călători şi aşa. Imi pare chiar mai bine. Polixeni o să-mi vândă rochia ei şi, imediat ce voiu sosi la Bucureşti, îmi schimb hainele şi nu mai dă nimeni ochi cu mine.

Zâmbi vag şi adăogă:

— O să recurg la tine, Radule, pentru cheltuelile de drum.

— Dar te însoţesc eu. Ei cum: îţi închipueşti c'o să te las singură în asemenea condiţiuni?

— Trebue să plec absolut singură, — se opuse Gabriela. Trebue!

— Şi — întrebă Radu, tremurând, — când o să te pot vedea?

— A! Când? Dumnezeu ştie! — răspunse Gabriela cu tristeţe.

— Şi-ţi închipui că o să mă pot eu resemna cu ideia că te-am pierdut şi să nu te mai văd niciodată? Să trăiesc fără tine? Nu; mi-e cu neputinţă. Te iubesc la nebunie, şi aş muri dacă te-aş pierde.

— Radule, Radule! — îl imploră doamna Miraşcu, — nu vorbi astfel! Mă torturezi, mă omori.

— Te ador, — grăi el cu pasiune, întinzând spre ea mâinile, într'un gest de implorare.

— O, Dumnezeule, — murmură Gabriela, — ce ne facem?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Radu îşi afundă ochii într'ai ei şi, luându-i mâinile, depuse pe ele sărutări nebune.

Ea se simţi pradă unei puternice emoţii şi păli.

— Da, — zise el cu glas surd, — mă iubeşti şi tu. Mă iubeşti. Spune că mă iubeşti!

Gabriela îl privi lung şi răspunse:

— Vai, da! Te iubesc şi eu, Radule. Dar ascultă-mă: acum că am rostit ireparabilele cuvinte, onoarea ne dictează să nu mai vorbim de iubirea noastră.

— Asta şi cu a-mi cere să mor e totuna, — murmură Radu, lăsând capu 'n jos.

Ea continua să-l privească. Era frumos, de o frumuseţe aristocratică. Bucle de păr castaniu aureolau fruntea-i lată, albă, şi ochii-i albaştri, blajini, oglindeau o negrăită melancolie. Era înalt şi de o zvelteţă armonioasă.

— Cum semeni cu mama ta! — şopti Gabriela, îngândurată.

— Mama! — repetă Radu. Da, îi fuseşi prietenă devotată, deşi mult mai tânără ca dânsa. Ii cunoscuşi tainele şi suferinţele.

Gabriela zâmbi blând.

— Vai, sărmana! Dece a încredinţat slăbiciunii şi lipsei mele de experienţă pe fiul ei... pe tine, Radule? Uite unde am ajuns.

— Cine s'ar putea să te cunoască şi să nu te iubească? — murmură tânărul.

O bătae violentă în poarta hanului făcu pe Gabriela să tresară.

— E Mişu! — îngână ea, făcându-se galbenă ca ceara.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CAPITOLUL IV

Plecarea la Bucureşti

Radu se sculă. Un fulger îi licări în ochi.

— Bine, — zise el. E mai bine aşa. Nu-ţi fie frică. Voiu şti să te apăr.

— A, — şopti Gabriela, — nu e vorba de mine, ci de tine. O să te omoare.

Radu zâmbi cu dispreţ.

Uşa odăii se deschise şi bătrâna hangioaică, mai mult moartă decât vie, îşi băgă capul înăuntru, ducându-şi în acelaş timp degetele la buze, ca spre a sfătui tăcere.

— Nu ştiu cine bate, — spuse ea, — dar eu zic că ar fi mai bine să nu deschid.

Radu făcu semn că nu şi, apropiându-se de Polixeni, îi vorbi la ureche. Apoi suflă în lampă, care, de altfel, lumina slab odaia. Focul din sobă arunca reflexe vii, ce împrăştiau întrucâtva întunericul.

Jos, la poartă, ciocăniturile se repetau mai des şi mai cu putere.

— Polixeni, scoate-ţi degrabă bluza, să crează că te-ai culcat.

Bătrâna grecoaică se supuse pe dată. Rămase astfel pe jumătate dezbrăcată. Mânecile cămăşii ei, de pânză groasă, îi acopereau cu castitate braţele.

— Deschide fereastra! — porunci Radu.

Hangioaica ridică cu sgomot cârligele, izbindule de geamuri, şi, crăpând fereastra, îşi aplecă bustul în afară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr-1901-1932

— Hei, cine-i acolo? — strigă ea cu glas supărat.

— Eşti surdă, femee? Hai vino de deschide!

— Da' cine eşti d-ta mai întâiu? Şi ce e gălăgia asta? Vrei să scoli lumea? Nu deschid la fiecine hanul meu la ceasu'ăsta. Hait, vezi-ţi de drum!

— Am neapărată nevoe să intru. Vreau să vorbesc cu domnul Vlasian.

— Cine? Cum? — se prefăcu bătrâna că n'a auzit.

Vântul risipea vorbele în noapte.

— Domnu' Vlasian stă la d-ta, nu-i aşa?

— Nu-l cunosc.

— Ai în gazdă un pictor. Ce faci pe proasta? Nu-ţi bate joc de mine. Hai, vino de deschide!

Şi Mihail Miraşcu trase o înjurătură ţigănească.

Gabriela se retrăsese, din instinct, în fundul odăii.

Radu, care sta în spatele Polixeniei, spuse hangioaicei, cu voce înceată, câteva vorbe.

— Nu-mi bat joc de nimeni, — răspunse ea. E adevărat c'a fost aci un artist dela Bucureşti şi-i zicea Radu. Dar a plecat.

— A plecat? Minţi, băbuşco!

— Da' dece aş minţi? Ca dovadă că a plecat, uite, dorm eu în odaia dumnealui. Doar n'o să crezi d-ta că s'a încurcat el cu o capră bătrână ca Polixeni Hrisos?

— Şi când a plecat? Azi era încă aci! — se răsti Miraşcu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— He, da' ştii că ai haz d-ta, domnule! — răspunse grecoaica. Haide du-te, că mi-e frig.

Radu se plecă şi-i şopti ceva la ureche.

Ea strigă către omul de jos, furioasă:

— A plecat, ţi-am mai spus odată. Nepotu-meu, Pavli, l-a dus cu brişca la gară, la Constanţa. Ce om curios, zău aşa! Umbli cu şoalda, ca să-ţi deschid, unde ştii că nepotu meu s'a dus la pescuit şi sunt singură. Pornişi după hoţii şi ai pus gând rău gologănaşi'or, bietei Polixeni. Fă bunătate, nenişorule, şi şterge-o la altu' mai chiabur. Paşte, murgule, iarbă verde până ţi-oiu deschide.

Şi Polixeni, prefăcându-se îndârjită foc, închise fereastra cu violenţă.

— O, sărmană coniţă! — zise ea, întorcându-se spre doamna Miraşcu, de care Radu se apropiase, cu câteva clipe mai înainte, ca s'o liniştească,— ce om urâcios! Mi-a adus aminte de răposatu' bărbatu-meu, Dumnezeu să-l ierte, care zbiera şi înjura ori de câte ori se îmbăta, ceea ce-i se întâmpla de şapte ori pe săptămână.

Jos, Mişu continua să bată cu pumnii în poarta hanului.

— Las'că o obosi el de atâta ciocănit, — şopti bătrâna.

Un fior cutremură pe Gabriela. Ea se sprijini de Radu, care o sili să şadă.

— Vai, — murmură ea, — îl cunosc. Nu oboseşte el aşa curând. Cum ieşim noi de aci?

Polixeni dete din umeri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr-1901-1932

— Maica ta, Hristoase! Să scoţi sufletul unei femei aşa de blânde şi sfinte ca d-ta!

Loviturile în poartă încetară. Vijelia şuera pe la geamuri, zgâlţâind ferestrele.

Trecu un răstimp.

— S'o fi dus, — zise Polixeni. Auziţi? Iar s'a pornit ploaia. Ce potop, Doamne! Vremea l-a gonit. Ar fi bine să te culci, coniţă. Uite, domnu' Radu (vorbi ea tânărului, aprinzând lampa), ce galbenă e şi cum tremură!

— Sărmană fiinţă!— murmură el. Ce ai de gând să faci acum?

— Să plec de 'ndată ce s'o lumina de ziuă.

— Polixeni, o să ne trebuiască disdedimineaţă o trăsură, să ne ducă la Constanţa. Poţi face rost de una?

— Păi da, brişca noastră.

— A, aşa e! Uitasem.

— E bună, — zise doamna Miraşcu. De nu era ea, mergeam eu şi pe jos.

O nouă bătae în poartă îi făcu să tresară cu violenţă.

Rămaseră tăcuţi.

Bătaia se repetă şi, de data asta, într'un mod special.

— A,—esclamă Polixeni, suspinând uşurată,— e Pavli. A fost la verişoară-sa Eftihi, ibovnica lui. Să-i deschid.

— Bagă de seamă, Polixeni! — îi atrase atenţia Gabriela. Intreabă-l, până nu-i deschizi, dacă nu mai e cineva pe afară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvaniare.ro/mdrr1901-1932

— Da, da.

Şi hangioaica, deschizând fereastra, întrebă de sus :

— Tu eşti, Pavli ?

— Da, tuşico, eu sunt. Haide mai iute că-s ud până la piele.

— Eşti singur ?

— Păi cu cine să mai fiu ? Doar nu era să viu pe aşa vreme cu Eftihi !

— Ia te iută bine : nu-i nimeni pe lângă poartă ? Veni adineauri un vagabond care ţinea zor-nevoe să intre.

— Păi n'avea grijă, că ştia domnu' Radu cum să-l primească. Ii trăgea el !

— Ce bou ! — bombăni Polixeni. Dacă-i domnul d-tale acolo, suntem pierduţi. Domnul Radu a plecat. Ai uitat ? Se vede că te-ai îmbătat ! (strigă hangioaica furioasă, închizând brusc fereastra. Nu vă fie frică, coniţă, (se adresă ea Gabrielei). Mă uit eu să văd dacă nu-i cineva, până nu deschid. Şi apoi, Pavli e voinic. N'o să-l lase se intre.

Şi se coborî.

O auziră parlamentând cu nepotu-său.

Peste un timp ea se sui din nou şi zise:

— S'a înapoiat mai de vreme ca deobiceiu, fiind îngrijat ce o fi cu coniţa. Vrea să vorbească cu d-ta, domnu' Radu.

— Bine, spune-i să vie ! — răspunse tânărul. Ii dai voe, da ? (întrebă el pe doamna Miraşcu).

Gabriela făcu semn că da.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/ndn1901 1932

Şedea lângă sobă şi era foarte palidă, părând din cale afară de obosită.

— Hai, vino, Pavli! — strigă Polixeni, de sus, aplecându se pe parmaclâc.

— Bună seara, coniţă; bună seara, domnu' Radu, — zise el, intrând în odae.

— Ei, ce e, Pavlache? — îl întrebă Radu.

— Păi uite ce e, domnu' Radu: domnu' Mişu e la Constanţa. Cred că ştiţi, fiindcă e aici coniţa şi v'o fi spus. Dar mai e ceva: Andromahi, sora Eftihiei, a venit acasă, rebegită de frig şi plângând că s'o fi întâmplat o nenorocire coniţei, că domnu' Mişu a gonit-o, poruncindu-i să se ducă la mă-sa, că nu mai are nevoe de ea şi că mâine o să plece cu coniţa la Bucureşti, în zori de ziuă. A gonit şi pe Ioniţă vizitiul şi pe sor'sa Anica. Ei n'au vrut să plece până n'or vedea pe coniţa, dar domnu' Mişu s'a uitat aşa de urât la ei că i-a băgat în sperieţi.

Gabriela asculta cu buzele strânse.

— Şi dac'am ştiut aşa, — continuă Pavli, — am venit degrabă să înştiinţez pe domnu' Radu că o nenorocire ameninţă pe coniţa.

— Să trăeşti, Pavlache! — îi mulţumi Radu Vlasian, strângând mâna aspră a pescarului. Eşti băiat detreabă. Dar trebue ca servitorii lu' domnu' Miraşcu să tacă, să nu vorbească nimănui de cele ce s'au întâmplat.

— O, să n'aveţi nicio grijă! Andromahi e mută ca peştele şi nu spune nimic. S'ar arunca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

şi în foc pentru coniţa, care i-a scăpat pe toţi de sărăcie şi a înzestrat pe Eftihi.

— Bine, — zise Radu, — dar Ioniţă, dar Anica?...

— Sunt sigură şi de devotamentul lor, Radule, — interveni Gabriela. Pavli (adăogă ea), vreau să plec din Constanţa cu primul tren, dar fără să ştie nimeni, mă'nţelegi? Ţiu să fiu la Bucureşti mâine neapărat, fără a se afla ce tren am luat.

— Înţeleg, — răspunse pescarul dând din cap, — dar la Constanţa vă cunoaşte toată lumea şi imediat se va împrăştia vestea în tot oraşul.

— Am să îmbrac o rochie de-a fetelor voastre şi o să-mi înfăşor bine capul, aşa că nu o să mă recunoască nimeni. Dă fuga la logodnica ta. Avem cam aceeaş talie, cu şi cu Eftihi. Să mi trimeată un costum complect.

— Bine, coniţă. Am înţeles. Dar n'ar fi bine să vă duceţi ziua la Constanţa.

— Păi se luminează târziu, — observă Radu. Şi apoi, primul tren pleacă la şase dimineaţa.

— Aşa e, — găsi şi Pavli. Alerg, coniţă.

. . . . . .

Gabriela şedea cu coatele sprijinite de masă. Polixeni, în picioare, prindea piepteni în părul ei fin, împletindu-l în două coade bogate şi lăsându-le în voe pe spate, cum îl poartă grecoaicele, acoperindu-l, apoi, cu un fişiu de lână.

Un mare şal, de caşmir negru, ale cărui capete ajungeau până la genuchi, ascundea talia mlădioasă şi zveltă a doamnei Miraşcu. Un mic şorţ, cu platcă, îşi încrucişa benţile pe piept.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

— Uite, — zise Polixeni, mulţumită de opera săvârşită, — pun rămăşag, coniţă, că nu te ma recunoaşte nimeni. Parc'ai fi grecoaică curată. Rumenă ca fecioarele noastre.

— O să-mi ascund mai tot obrazul cu fişiul, — hotărî Gabriela. Dimineaţa e frig şi n'o să se mire nimeni că mă vede aşa îmbrobodită.

— Aşa e! — aprobă Polixeni.

— E vreme, nu-i aşa? — întrebă doamna Miraşcu.

— E trei. Pavli a sculat pe turcu' şi brişca-i gata.

— Poţi să chemi pe domnu' Radu, dragă Polixeni.

Bătrâna chicoti de râs.

— Ce o să spuie când te-o vedea aşa gătită?

Gabriela zâmbi cu tristeţe.

— O, dragă Polixeni, ce fericiţi sunteţi voi! Viaţa voastră e mai puţin complicată ca a noastră.

— Nu vorbi, coniţă, că faci păcat. D-ta uiţi că ai noştri sunt mai totdeauna beţi. Lasă, coniţă, fie în palatul bogatului, fie în bordeiul săracului, bărbaţii îs tot o apă.

Gabriela, care-şi ţinea obrazul sprijinit într'o mână, dete din cap, visătoare.

Când Radu Vlasian intră în odae, se priviră lung, trişti.

Adeseaori, cât nu grăeşte o privire!

Pavli veni să înştiinţeze că e timpul de plecare,

— Inveliţi-vă bine, coniţă, că înţeapă rău vântul, şi nu mai stă de loc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— O, cu broboada Polixeniei peste fişiu, n'o să simt de loc frigul, zise Gabriela.

Şi se sculă.

— Să mergem !

Radu sta mohorît, uitându-se la doamna Miraşcu.

— Adio, Radu, — murmură ea, întinzându-i mâinile.

— Adio, Gabrielo, — răspunse el, galben de emoţie. Când te mai văd ?

— Dumnezeu ştie ! — îngână doamna Miraşcu.

Şi tânărul artist, voind s'o conducă în curte, unde aştepta brişca, ea îl opri.

— Nu, stai aci ! Să fim prudenţi ! Poate stă la pândă. Adio !

— Să-mi scrii, te rog ca pe Dumnezeu ! — imploră Radu, care tremura văzând că fiinţa pe care o adora se depărtează în noapte.

— Da, da, ţi-oiu scri. Unde ? La Bucureşti ?

— Da, la Bucureşti.

— Adio !

— La revedere !

Vocile amândurora erau pline de lacrimi.

Bătrâna îşi ştergea ochii, şi Radu Vlasian, rămas singur în odaia luminată de lămpiţa fumegândă, auzi zgomotul produs de uruitul briştei, care se pierdu pe şoseaua înecată în noroiu.

. . . . . .

Trenul care aducea la Bucureşti pe Gabriela Miraşcu intră în gara de Nord la amiazi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ridrr1901-1932

Tânăra femee, învăluită în broboada grecoaicei, sări pe peron.

Era o vreme noroasă şi sufla un vânt rece. Toată lumea se îngrămădea spre ieşire, în dorinţa de a găsi mai repede o trăsură.

Gabriela abia-şi putu face loc printre pasagerii grăbiţi. Se văzu însfârşit afară. Numeroase birji aşteptau sub burniţa de ploaie, dar foarte multe din ele erau ocupate.

Doamna Miraşcu coborî treptele ce dau în piaţa gării şi merse pe jos până în calea Griviţei. Dar abia lângă şcoala de poduri un birjar se milostivi s'o primească.

— Strada Spătarului! — îi porunci ea.

Mergea pentru ultima dată la locuinţa ei, unde mai voia să stea o singură noapte, ca să se odihnească puţin, să-şi schimbe toaleta şi să şi strângă tot ce-i aparţinea personal.

La fiică-sa, la şcoală, avea de gând să meargă abia a doua zi, dimineaţa, iar până atunci, îşi putea găsi un nou domiciliu, unde să-şi transporte rufăria, hainele şi bijuteriile.

Îi era inima strînsă, gândindu-se la schimbarea bruscă ce urma să se producă în existenţa ei.

Din ce va trăi? Era fără avere, dar, în acelaş timp, prea mândră ca să ceară o pensie soţului ei. Şi pe fiică-sa cum o va creşte? Gabriela cânta foarte bine la pian şi putea da lecţiuni. Dar ce viaţă trudită şi plină de lipsuri, aproape să mori de foame! Şi pentru ce toate astea? Pentru un fleac, pentru o bănuială! Ce mizerie!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Birja se opri în strada Spătarului, în dreptul casei lui Mihail Miraşcu. Gabriela se coborî, plăti cursa şi sună. Îi era parcă ruşine de halul în care o va vedea servitorul care-i va deschide. Ce va spune? N'o să se mire văzând-o ce îmbrăcăminte poartă şi întorcându-se fără bărbat şi fără a fi vestit pe nimeni?

Erau la casa Miraşcu două porţi: una cu gang, pentru trăsuri, şi alta mică, particulară.

Gabriela sunase la aceasta din urmă, care se deschise aproape imediat.

Văzând pe stăpână-sa galbenă, cu ochii înroşiţi, cu capul înfăşurat într'o broboadă, rândaşul făcu un gest de surpriză, rămânând înlemnit.

— Coniţa!

— Da, — zise doamna Miraşcu. Sunt singură. Domnu' a rămas la Constanţa. E cineva acasă?

— Numai eu şi cu moş Tudor. Servitorii ăilalţi au ieşit toţi în oraş. Le-a dat voe domnişorul.

— Cheamă pe Tudor.

— Bine, coniţă.

Rândaşul străbatu curtea, însoţit de stăpâna-sa, urcă scara de piatră din faţă şi sună la uşa de intrare. Imediat se văzu o siluetă conturându-şi umbra pe geamurile înalte ale vestibulului, şi apăru moş Tudor.

Servitorul acesta bătrân cunoştea pe doamna Miraşcu de pe când era copilă şi avusese adeseaori, pentru ea, certuri cu ceilalţi servitori, cari, ştiind-o orfană şi că nu e de neam bogat, n'o socoteau ceva mai de soiu ca ei şi făceau uneori să simtă

Muzeul Digital al Romanului Românesc

părerile lor, deşi ea se purtase foarte bine cu dânşii.

El scoase strigăte de mirare.

— Coniţa! In starea asta! Şi singură? Dece nu m'aţi înştiinţat? Nu-i nimic pregătit. Da' domnu'?

Gabriela răspunse:

— A rămas la Constanţa. Vine şi el peste câteva zile.

— Voiţi desigur să luaţi masa?

— Nu, nu; nu-mi e foame.

Tudor închisese, în vremea asta, uşa vestibulului.

— Sunt singur cu rândaşul. Domnişoru' i-a în voit în oraş pe ăilalţi. Duce o viaţă foarte ciudată de când e singur. Nu mănâncă niciodată aici. Vine acasă cu noaptea 'n cap. Insfârşit treaba dumnealui! E tânăr.

Gabriela nu răspunse. Avea ca principiu să nu se ocupe niciodată de faptele fiului ei vitreg, care o ura. Lăsa tatălui lui grija de a-l îndrepta, ştiind bine ce rău ar fi primită cea mai mică observaţie pe care ar face-o.

Işi scoase broboada, fişiul şi şalul şi zise:

— Tudore, fă puţin foc la mine în odae.

— Numaidecât, coniţă! Şi nu vreţi să luaţi nimic? Avem friptură rece, şvaiţer; pot să vă prepar nişte ouă.

— Iţi mulţumesc, — răspunse tânăra femee, — dar nu mi-e foame.

Şi, urmată de servitor, urcă superba scară,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mcr1901-1932

acoperită cu un covor gros şi moale, pe care se suia, fără îndoială, pentru ultima oară.

O năpădiră lacrimi.

Cu toate astea, nu atât faptul că de mâine va fi lipsită de plăcerile luxului şi starea de decădere în care se va afla din moment ce nu va mai fi decât o nevastă părăsită îi producea senzaţia cea mai penibilă, cât frica, ce n'o părăsea că, poate, soţul ei nu-i va îngădui să trăiască împreună cu fiica lor, aşa cum dorea dânsa.

Dar adică dece nu i-ar lăsa-o? El nu iubea pe Olga, dar era capabil de orice cruzimi spre a se răzbuna.

Tudor intrase în odaia stăpânei: o cameră mobilată cu gust deosebit şi prevăzută cu tot confortul ce-ţi permite bogăţia, formând un adevărat cuib drăgălaş.

Sta la gura sobei, silindu-se să aprindă focul.

Gabriela îmbrăţişă dintr'o ochire totalitatea obiectelor pe cari trebuia să le părăsească, odaia în care fiica ei se jucase de atâtea ori cu dânsa, crescuse şi învăţase primele litere, odae plină de zburdălniciile şi duioşiile copiliţei.

Un adânc suspin îi sfâşiă sufletul. La auzul lui, bătrânul servitor întoarse capul. Dela intrarea stăpân'si, nu încetase să se tot uite la ea, pe a cărei fizionomie observase expresia unei tristeţi nesfârşite. Se mirase de starea ghetelor şi a rochiei ei, stropite de noroiu, precum şi de şalul şi proboada Polixeniei. Avea impresia că o năpastă s'a abătut asupra căsniciei boerilor. Dece se în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ind-1901-1932

torsese stăpân'sa singură ? Dece era ea aşa de tristă ? Tudor nu pricepea. Ar fi voit să-şi iscodească stăpâna, dar nu îndrăznea. Cu toate astea, nu se putu opri să nu întrebe :

— Aţi avut vreo supărare, coniţă ?

Gabriela tresări şi zise :

— Da' dece mă întrebi ?

— Fiindcă... uite... îmi pare că sunteţi cam tristă şi, apoi, de ! mă mir şi eu, ca tot omul, că v'aţi înapoiat singură, fără să vestiţi pe nimeni.

Doamna Miraşcu se uită la servitor şi citi în ochii lui sinceritatea. Işi aminti, deasemenea, că fusese întotdeauna foarte respectuos faţă de dânsa.

Zise :

— Am să-ţi destăinuesc totul, Tudore, dar numai d-tale, fiindcă ştiu că n'ai să trădezi nimănui taina. Dealtminteri, o s'o cunoască mâine toată lumea. Am venit aci, să iau tot ce-i al meu. Să-mi ajuţi d-ta la strânsul lucruşoarelor. Plec pentru totdeauna ; nu mă mai întorc...

Servitorul rămase încremenit. Işi pironi ochii pe stăpân'sa, fiindu-i parcă frică să priceapă.

— Cum : plecaţi dela domnu' ?

— Pentru totdeauna, Tudore.

— Pentru totdeauna ? — repetă el în neştire.

— Da, Tudore.

— Şi dece ?

— Şi-a băgat în cap că-l înşel.

— Il înşelaţi d-voastră ! Da' e nebun !

— E nebun, da, asta-i. E convins că am un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

amant. A ridicat mâna asupra mea şi nu vreau să-i iert acest gest.

Tudor nu mai zise nimic. Se sculase. Nu-i mai era mintea la focul pe care începuse să-l aprindă şi care se încingea cu greutate. Părea că-i năucit, ca şi cum îi s'ar fi adus ştirea unui cataclism.

Murmură:

— Nu-i cu putinţă! Domnu' îşi va veni în fire. Şi d-voastră ?...

— Eu — întrerupse Gabriela — voiu pleca mâine. Mă duc la şcoală, să-mi iau fata, şi nu mă mai întorc.

— Ei cum asta! Odată ce nu sunteţi vinovată ?

— Mi-e de ajuns că m'a bănuit. Nu, nu mai e chip să-mi schimb părerea. S'a isprăvit, d'acu', totul între noi...

— Da, dar domnul vă iubeşte...

— Decât aşa iubire, mai bine lipsă.

— Ba... mă iertaţi! Rău faceţi. Vă iubeşte foarte mult. E gelos, e adevărat, dar n'o să fie întotdeauna aşa. S'o mai schimba şi dumnealui. Gândiţi-vă şi d-voastră ce o să zică lumea; o să fie vâlvă, scandal...

— Trebuia el să se gândească mai întâiu. S'au întâmplat între noi lucruri ce nu se mai pot şterge şi nu voiu mai reveni asupra hotărîrii mele. Vrei să te urci, Tudore, în pod, să mi aduci geamantanele ce l'ei găsi acolo ?...

Dar bătrânul servitor nu se urni, ci zise:

— Tot nu-mi vine să cred. Mi-se pare că vi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ind1901-1932

sez .. Să părăsiţi casa în care aţi crescut... lângă biata răposata... casa în care aţi fost aşa de fericită !

— Am fost fericită, e adevărat, până nu m'am măritat şi cât a trăit binefăcătoarea mea. De când m'am măritat însă...

— Da, ştiu, domnul n'a fost bun cu d-voastră. E cam supărăcios dumnealui şi pătimeşte de gelozie, de care nu se poate lepăda şi care-i răpeşte toate însuşirile frumoase, fiindcă, vedeţi d-voastră, până n'a fost aşa gelos, nu era rău.

— Mi-e imposibil — zise Gabriela — să mai trăesc în casa asta, unde sunt mereu bănuită şi am împotriva mea şi pe tată şi pe fiu, cari se întărâtă unul pe altul ca să mă tortureze. Victor mă urăşte.

— Domnişorul ? — se miră Tudor. Faceţi rău că vă sinchisiţi de el. Un craiu fără inimă şi, după toate cele, un prost. Eu, vă spun drept, nu cred că o s'o isprăvească bine.

— Nu-i iartă lui tat'său că s'a însurat cu mine, fiindcă eram fată săracă, şi tot el aţâţă focul geloziei. Ar fi o fericire pentru mine să nu-l mai văd.

— Vai, — exclamă servitorul, oftând, — dacă ar fi o dreptate pe lumea asta, nu pe d-voastră v'ar sili domnul să plecaţi, ci pe băiatul ăsta nedemn, care va aduce, desigur, aici, într'o zi, ruşinea şi prăpădul. Dar există oare azi dreptate ?

— Du-te, Tudore, vezi de geamantane, — zise doamna Miraşcu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

— Bine, coniță, vă ascult. Dar n'o fac din toată inima, fiindcă tot nu cred că-i serios.

— E foarte serios, te asigur.

— Vasăzică, nu dormiți aici astăzi ?

— Ba da, mai stau noaptea asta. Dar mâine dimineață plec. N'aștept eu să poruncească bărbatu-meu slugilor să mă dea afară.

Tudor exclamă :

— Credeți că ar face asta ?

— In starea în care l-am văzut, îl cred acum capabil de orice.

— Dumnezeule, — îngână servitorul, — ce nenorocire !

Și ieși, ca să execute ordinul stăpânei.

Rămasă singură, doamna Miraşcu începu să caute prin mobile și diferite sertare obiectele ce-i aparțineau ei și fiicei sale.

Când atingea pe cele ale fetiței sale și cugeta că copilița nu se va mai înapoia acolo și c'o va duce la un hotel de rând, iar mai târziu într'o locuință de a zecea mână, cine știe ce dărâmătură cu pereți învechiți, uși stricate, ferestre ce se închid greu, lăsând ades eaori vântul să străbată printre crăpături, și să ducă un traiu de lipsuri, poate chiar în mizerie, o podideau lacrimile, curgându-i șiroae pe obraji. Și aceasta fără ca ea să fi făcut nimic ca să merite disgrația ce o lovea, fără ca ea să fi avut a-și imputa nimic, ci doar fiind victima unei fatalități ce apăsa asupra ei și împotriva căreia nu putea lupta.

Era scris, cu starea sufletească a lui Mișu, să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se întâmple asta într'o zi sau alta. Şi dacă ar reuşi să se justifice astăzi, izbuti-va mâine? Dealtminteri, nici nu putea să se justifice. Ii era permis să spue cine e Radu Vlasian, care era învinuit că-i amant, cum începuse legătura lor şi care era natura acelei legături? Nu, nu putea s'o spue, mai ales soţului ei.

Dar, pe de altă parte, nu putea tăgădui că-l cunoaşte şi s'au văzut adeseaori la Bucureşti, la Constanţa, şi aiurea. Nu putea decât doar atâta să afirme: că nu-i e amant şi că intimitatea lor n'are nimic vinovat. Dar n'o va crede. Bărbatu-său, nebun de gelozie, înfărâtat de informaţiunile greşite ce-i se vor fi dat, n'o va crede niciodată.

La ce dar să mai lupte? De altfel, nu se mai simţea, de acum, în stare ca să se mai apere.

Radu îi declarase că o iubeşte. Ea, la rându-i, nu putea minţi că nu-l iubeşte şi dânsa. Se simţea chiar vinovată, dacă nu cu fapta, cel puţin cu intenţia. Nu păcătuise decât cu gândul, dar era destul pentru o femee înzestrată cu o fire delicată ca ei.

De când primise mărturisirile lui Radu Vlasian, nu se mai socotea fără prihană. Şi aceasta era încă unul din motivele cari o îndemnau să plece. N'ar mai putea să privească pe bărbatu-său cu aceeaş seninătate de odinioară, căci avea a şi face imputarea de a fi ascultat declaraţiile de dragoste ale lui Radu Vlasian, fără a le respinge, ba chiar simţindu-se aproape fericită. In inima e se produsese o tăietură pe unde pătrunsese iu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

birea, şi constatarea aceasta îi mărea durerea. Simţea de pe acum toate amărăciunile, toate chinurile ce-i va pricinui dragostea asta, împotriva căreia dorea să lupte din răsputeri, deşi, în ungherele cele mai tainice ale sufletului, simţea c'ar fi zadarnică lupta şi că, în cele din urmă, tot va cădea înfrântă.

Căci, cu toate temerile ce-i inspira, Gabriela nu se putea opri să nu recunoască cum că amorul aceasta îi dezmiardă blând sufletul, ca o speranţă îndepărtată. Nu iubise încă, iar acum, când iubea, era într'însa un sentiment de plăcere amestecat cu unul de groază. Ar fi voit să nu mai vadă pe Radu, tot aşa cum nu mai voia să vadă pe bărbatu-său. Dorea să-şi ia fata şi să se exileze cu ea într'un loc singuratic, unde nu s'ar mai întâlni cu nimeni şi svonurile lumii n'ar ajunge până la ea.

Un sgomot mare de geamantane şi cufere, turburând tăcerea coridorului, întrerupse reflexiile Gabrielei. Tudor le adusese jos, ajutat de rândaş. Nu-l pusese în curent cu ceea ce-i destăinuise stăpâna. Îi spusese că ea voia să plece într'o călătorie lungă şi venise să-şi ia rochiile şi rufele de cari are nevoie. Nu-l lăsă să intre în cameră, ci depuseră totul lângă uşă.

Pătrunse singur la Gabriela.

— Am adus cuferele, coniţă.

Gabriela se reculesese. Işi şterse ochii şi părea, acum, aproape liniştită.

Trebui peste un ceas până să se scoată totul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

din mobile şi să se umple cuferele şi geamantanele. Apoi, după ce se termină cu operaţia asta, doamna Miraşcu zise lui Tudor:

— O să mă odihnesc puţin. Tu vezi-ţi de treburile tale.

— Pentru astă seară ce trebue să vă preparăm?

— Nimic. nimic, nu mi-e foame de loc. Dac'oiu mai avea nevoie de tine, te sun eu. In orice caz, îţi spun de pe acum să mă scoli mâine foarte devreme.

— La cât?

— La şapte. Ţiu neapărat să plec de aci la opt.

— Bine, coniţă.

Bătrânul servitor rostise cuvintele acestea cu inima strânsă şi nu ieşi.

Gabriela îi spuse:

— Poţi să te duci, Tudore.

El murmură suspinând:

— Nu-mi vine, coniţă. Parc'aş mai sta.

— Dece?

— Uite... nu ştiu cum... dar tot nu cred că e serios. Gândiţi-vă bine astă noapte.

— M'am gândit de ajuns — zise Gabriela Miraşcu — şi hotărîrea mea e neclintită, irevocabilă. Plec mâine la opt şi nu mai calc aici niciodată.

— Poate soseşte mâine o scrisoare dela domnul...

— Să nu crezi. Şi, de altfel, tot n'o să-mi schimbe hotărîrea.

— Ei cum: da' dacă vă cere iertare?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1901-1932

— N'o să ceară, Tudore, şi ar fi şi de prisos. Paharul de nedreptăţi şi de amărăciuni s'a revărsat... Du-te, Tudore, şi nu uita să mă scoli.

— Nu, coniţă.

Şi Tudor se hotărî, însfârşit, să iasă, nu fără a ofta de câteva ori.

Cum dispăru pe uşă, Gabriela se trânti în genuchi, rugându-se multă vreme. După cele întâmplate şi purtând în inimă o iubire fără speranţe, viitorul îi părea aşa de întunecos, nu numai pentru dânsa, ci şi pentru biata ei copilă, Olga, că trebuia să implore pentru amândouă milostenia cerului.

CAPITOLUL V

Răzbunarea soţului

A doua zi, dimineaţa, la orele opt, pe când Gabriela Miraşcu da să plece dela domiciliul conjugal, se întâlni în prag cu fiul ei vitreg, Victor, care abia se înapoia acasă. Venea fără de îndoială dela un chef, căci faţa îi era buhăită, pălăria dată pe ceafă, gulerul pardesiului ridicat, şi morfolea în neştire în gură un muc de ţigară. Tocmai se coborîse dintr'o birjă de piaţă şi se cam legăna în mers.

Rămase foarte mirat văzând pe Gabriela, pe care o credea la Constanţa, şi făcu o sforţare, ca să-şi îndrepte statura şi să nu se mai clatine. Era vădit, după atitudinea sa, că habar n'are de cearta iscată între Gabriela şi tat-său, căci se opri ca să întrebe despre el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index/1901-1932

— Mulţumesc, e bine, — răspunse Gabriela.

— N'a venit cu dumneata?

— Nu; a mai rămas câteva zile la Constanţa.

Şi ea trecu înainte, salutându-l cu o uşoară înclinare a capului. Dealtminteri, nici Victor nu era dispus să prelungească convorbirea. Se uita năuc, limba-i se împleticea şi-i era frică să nu se observe halul în care era.

Intră repede în casă. Se întâlni în sală cu Tudor, care se cobora să dea ordin pentru transportarea bagajelor cucoanei la hotel Avram. Victor se uită la cufere şi geamantane şi zise în zeflemea:

— Uite, nene! Ce-i asta? Se mută dumneaei?

— Coniţa pleacă în voiaj, — răspunse servitorul.

— Singură?

— Nu ştiu.

Victor nu mai întrebă nimic, ci urcă scara. Avea nevoe de odihnă şi se grăbea să ajungă în camera lui.

Era băiat înalt, îmbrăcat după ultima modă, cu faţa groasă, de un roşiu viu, şi cu o falcă mai ieşită, trădând înclinări senzuale. De când părăsise liceul „Mihai-Viteazul", pe care îl urmase fără a fi putut obţine bacalaureatul, nu se mai ţinea decât de chefuri, pe cari le făcea fără nicio socoteală, ca şi cum ar fi fost pentru el un punct de onoare să se arate mai stricat decât toţi descreeraţii cu cari se înhăitase. Înzestrat cu o sănătate de fier şi o forţă fizică extraordinară, îşi făcea o glorie din a părea neobosit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Bea mai mult ca toţi, dormea mai puţin şi câştigase, în materie de orgii, câteva prinsori cari îl făcuseră vestit în lumea de cheflii. Era cu desăvârşire lipsit de inteligenţă şi nu asculta decât de patimile sale. Tat-său, care nutrea pentru el o iubire exagerată, abia de îndrăznea să-l dojenească şi-i ierta toate boroboaţele, chiar şi cele cari n'ar fi trebuit să fie iertate.

Victor fusese întotdeauna duşmanul Gabrielei, căci, având mare trebuinţă de bani pentru satisfacerea plăcerilor sale costisitoare, găsea că tat-său a făcut o proastă afacere însurându-se cu fata asta săracă.

După ce se urcă la el în odae şi fumurile beţiei se mai risipiră, prinse a se gândi mai în tihnă la întâlnirea din pragul casei şi se întrebă cum de Gabriela era la Bucureşti fără bărbatu-său. Îşi aminti de bagajele ce le văzuse în vestibul. aerul ei trist, figura misterioasă a lui Tudor, şi el, deşi puţin perspicace deobiceiu, mirosi ceva. Tat-său rămas la Constanţa. Gabriela la Bucureşti, călătoria aceea despre care nu fusese înştiinţat, toate astea îi părură cam stranii. In lipsă de inteligenţă, poseda instinctul răufăcătorilor : imediat ce era vorba de catastrofe, le mirosea, ca să zicem astfel.

Inainte de a se dezbrăca, după ce aruncă în scrumieră mucul de ţigară, ce se stinsese de mult, sună. Imediat apăru un servitor, căruia i porunci să cheme pe moş Tudor.

— Bine, conaşule.

Biblioteca Universitară Ion Creangă Cluj ROMÂNIA

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaliterara.ro/index1901-1932

Şi feciorul se grăbi să îndeplinească ordinul stăpânului.

Bătrânul servitor nu se urcă la el decât după ce încărcase într'un camion bagajele stăpânei, poruncindu-i căruţaşului să le ducă la hotel Avram, unde avea să stea d'acum înainte doamna Miraşcu.

Victor îl privi cu o mutră de om şiret.

— Ce umbli cu mofturi ? îl luă dela uşă.

— Ce mofturi ?

— Voiajul ăsta al dumneaei. Mie mi se pare că tata i-a dat paşaportul şi frumuşica se mută dela noi. Aşa se şi cuvine, la urma urmelor, şi, crede-mă, nu mă mai plâng de loc. Ar fi trebuit s'o mături de mult tata. O femee care'şi bate joc de el !

— Vai, conaşule ! — esclamă Tudor, scandalizat.

— Ce ! — strigă Victor. Adică nu-i adevărat ce spun ?

— Coniţa e cea mai cinstită femee din lume, — zise servitorul convins.

Victor rânji şi trânti doar acest cuvânt :

— Rahat !

Tudor nu răspunse nimic. Avea pentru tânărul Miraşcu adânc dispreţ, pe care şi-l ascundea cu mare greutate.

— De altfel, — adăogă Victor, — nu face şi tu pe niznaiul. Ştii perfect de bine cum stau lucrurile şi că dumneaei nu pleacă în voiaj. Tu te ocupi cu trebşoarele ei. Ţie îşi deschidea ea su-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

fletul şi întotdeauna ţi-s ochii înlăcrămaţi când vorbeşti de ea.

— Nu pot să tăgăduesc — zise moşul — c'am purtat întotdeauna deosebită stimă şi respect coniţei.

— Las'că îţi schimbi tu ideile.

— Nu cred, conaşule.

— Când vei şti câte parale face.

— Ştiu mai bine ca d-ta.

— Bine; să nu mai vorbim despre asta! — zise Victor supărat. M'oiu lămuri eu curând, căci o să primesc, fără îndoială, scrisoare dela tata. N'a sosit poşta?

— Nu încă. Abia pe la nouă vine cursa întâia.

— Bine. Dacă o fi scrisoare dela tata, să mi-o aducă imediat. Mă culc, dar nu cred să dorm. Dar chiar dac'aş dormi, tot să mă scoale. Ard de nerăbdare să ştiu ce-i cu chestia asta.

— Foarte bine, conaşule.

Şi bătrânul ieşi.

Victor se uită după el, murmurând:

— Ce dobitoc!

Şi începu să se dezbrace.

. . . . . .

Doamna Miraşcu se depărtase încet de casă, cu regret parcă. Ştia că e prea de vreme ca să se prezinte la şcoala de călugăriţe, unde urma fata, aşa că nu se prea grăbea. Intâlnirea cu fiul vitreg o impresionase. Citise în ochii lui de beţivan o expresie de ură atât de înverşunată că nu-şi putuse stăpâni un tremur. Era vădit că

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu ştia nimic încă, dar ce bucurie când va şti! Şi-i făcea rău Gabrielei gândul că nenorocirea ei va face plăcere cuiva care, de fapt, n'ar avea niciun motiv să-i poarte pică.

Găsea că lumea-i rea şi perversă, şi incidentul din pragul casei mărise dezastrul inimii, destul de mare şi aşa, în momentele acelea. Socotea ca o umilinţă să fie dispreţuită de o fiinţă ticăloasă ca Victor acela, care va triumfa asupra ei, care n'avea niciun păcat, pe când el era stăpânit de atâtea viţii! Desigur că nu va întârzia să felicite pe tat-său pentru hotărîrea luată, demonstrându-i, totdeodată, cât de tardivă fusese măsura aceasta. Şi, la caz că Mişu ar mai avea îndoeli, cu ce grabă îi le va risipi fiu-său!...

Se isprăvise de-acu'. Nenorocirea ei era desăvârşită. Dânsa n'ar mai găsi acasă dreptate, orice ar face. Citise aceasta în ochii aceluia cu care se întâlnise în momentul în care dăduse să coboare în stradă.

Spre a mai alunga dezgustul ce o cuprinse la aceste reflexii, biata femee îşi lunecă gândurile la copilă. Numai ea, mititica, o va mai mângâia de toate suferinţele, înălţându-i sufletul deasupra murdăriilor şi mizeriilor vieţii. Şi începu să-şi grăbească pasul.

Era o dimineaţă ceţoasă şi rece. Picioarele-ţi alunecau pe pavagiul umed.

Gabriela văzuse rar Capitala aşa de dimineaţă şi găsea că are un aspect cu totul altul decât acela pe care-l îmbrăca în orele de după-amiazi,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

când obişnuia să iasă. Se simţea cu totul străină în străzile aproape pustii pe cari le străbăteau, din când în când, femei cu capul gol, alergând după târgueli la băcănie sau măcelărie... bucătărese bătrâne înaintând agale cu coşul sau slujnicuţe sprintene, clipind din ochi. Se uitau lung la ea, şi dânsa simţea că roşeşte sub privirile lor curioase, ca şi cum i-ar fi citit pe frunte situaţia.

Işi iuţi şi mai fuga paşii şi, zărind o trăsură goală, se sui în ea, dând birjarului adresa şcoalei de călugăriţe, în care copila îşi primea educaţia, fiind înscrisă în secţia internelor. In mai puţin de un sfert de oră birja se opri în dreptul unei porţi de lemn, vopsită cu galben şi construită în mijlocul unui zid înalt şi sombru. Era poarta şcoalei: aceea pe care Gabriela trecuse atunci când, cu ochii plini de lacrimi, îşi adusese fata, care plângea că se desparte de mă-sa, precum şi mai târziu, când venea s'o ia acasă şi apoi s'o ducă înapoi.

Deobiceiu, când se apropia de poarta aceea, era veselă. In ziua asta, ar fi trebuit să fie şi mai veselă, căci venea să-şi ia pentru totdeauna copila. Nu-şi putea însă explica dece, în momentul în care pusese mâna pe belciugul ruginit al clopotului dela poartă, fu cuprinsă de o temere aşa de vie şi inima-i se strânse aşa de dureros, că-i dădu drumul fără să sune. Ii trebui o sforţare ca să se reculeagă şi să se stăpânească într'atâta ca să poată lua belciugul şi, de astădată, să tragă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/ndr 1901 1932

Un sunet ascuţit răsună în curte. Apoi se auzi un pocnet sec, portarul deschise şi Gabriela intră.

O primi maica Olimpia, care o cunoştea şi se arătase foarte îndatoritoare. De astă dată însă, îi se păru Gabrielei că-i cam stânjenită şi oarecum rece, deşi se silea să-i zâmbească amabil, ca deobiceiu. Faptul acesta produse asupra doamnei Miraşcu o impresie penibilă, pe care se căzni, totuş, s'o înăbuşe, căci se putea foarte bine să se fi înşelat. Rugă maica să-i aducă fata în vorbitor, dorind să-i comunice ceva. Jena călugăriţei păru a se accentua.

— Să înştiinţez pe maica superioară,—răspunse maica.

Şi dispăru imediat, ca spre a evita întrebări supărătoare, lăsând singură pe vizitatoare în odăiţa în care o primise şi care era un fel de salonaş de aşteptare, precedând vorbitorul. Faţă de purtarea aceasta, un sentiment de nelinişte se furişă în sufletul Gabrielei. Ce o fi însemnând asta? Dece să înştiinţeze pe superioară? Ce era dar la mijloc? Era fie-sa bolnavă?

Sau bărbatu-său cumva...? Nu îndrăzni să-şi termine gândul. Broboane de sudoare reci îi scăldară fruntea. Rămase astfel pradă neliniştii, până ce maica Olimpia se întoarse să-i spuie că maica superioară o aşteaptă în vorbitor.

Gabriela întrebă, cu glas stins:

— Şi Olga?

— Maica superioară o să vă explice....

Gabriela nu auzi nimic: nimic mai mult.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mcr1901-1932

Se avântă în vorbitor.

Maica superioară stătea în picioare, cu mâinile înfipte în mâneci, ochii ascunşi după o pereche de ochelari, şi expresia feţei dezolată, ca şi cum s'ar fi aşteptat la o luptă. Atitudinea aceasta îngriji pe doamna Miraşcu. Ea înaintă, totuş, şi zise:

— Maică superioară, am rugat să mi se aducă copila; doresc să vorbesc cu dânsa.

In loc să răspundă la cererea aceasta, maica superioară, — femee ca la cincizeci de ani, cu părul albit de pe acum şi fizionomia distinsă, şi care se purtase întotdeauna foarte amabil cu Gabriela, dar care părea, în dimineaţa aceea, de o rezervă cu care nu obişnuise pe mama micei Olga, — maica superioară, zicem, oferi un scaun vizitatoarei, spunându-i, cu vocea cea mai mieroasă din lume, dar sub tonul căreia, totuş, simţeai un gând ascuns:

— Fiţi, vă rog, bună, doamnă, şi şedeţi.

Doamna Miraşcu, care-şi pierduse tot cumpătul laţă de atâtea tărăgăneli şi se aştepta la o nenorocire, se făcu galbenă ca un cadavru şi, tremurând din tot corpul, pradă unei frici teribile, căzu fără puteri pe scaunul ce-i se oferise şi zise:

— N'aţi răspuns la ce v'am rugat. Doresc să vorbesc cu Olga.

— E foarte greu acum dimineaţa, doamnă.

— Dece?

— Işi face cursurile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

— Păi bine, da'altădată?

— Eh, altădată va fi fost mai puţin ocupată.

— Voiu aştepta, dacă e nevoe, — zise Gabriela, cu aer hotărît. Ţiu neapărat s'o văd azi dimineaţă.

Maica superioară îşi aplecă ochii şi răspunse tot aşa de hotărîtă:

— Va fi imposibil.

Doamna Miraşcu făcu o mişcare bruscă:

— Imposibil?

— Da, doamnă...

— Ei cum, dar dacă pretind cu orice preţ?— ripostă Gabriela, ridicând tonul.

Neliniştea ce o cuprinsese şi care-i părea acum întemeiată o îmboldea să fie pusă imediat în curent cu tot ce trebuia să ştie.

Călugăriţa nu păru câtuşi de puţin impresionată de atitudinea aceasta şi răspunse cu tărie:

— Chiar dacă pretindeţi, eu tot mă văd în trista necesitate de a nu vă da ascultare....

Doamna Miraşcu se sculă. O paloare mortală îi acoperea obrajii.

— Ei cum asta?

— Nu-mi cereţi explicaţii — zise superioara cu gestu-i liniştit, — fiindcă nu pot să le dau.

— Cu toate astea...

Şi, călugăriţa nerăspunzând, Gabriela, care nu-şi mai putea stăpâni furia, replică:

— Eu sunt mama copilei şi am dreptul s'o văd. Vă ordon să mi-o aduceţi! Am, de altfel, intenţia de a n'o mai lăsa aci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Călugărița rămase mută, dar neclintită.

Atitudinea aceasta exasperă, în cele din urmă, pe nefericita mamă.

— E bolnavă? — exclamă ea. E așa de bolnavă că n'aveți curajul să mi-o arătați? Dar vreau s'o văd și, dacă nu vreți s'o chemați aci, merg eu la dânsa.

Și dădu să iasă.

Superioara, care-și păstrase tot timpul liniștea, se repezi s'o oprească.

— Vă rog, doamnă, nu faceți scandal. Tot d-voastră veți suferi consecințele.

Gabriela se întoarse, uluită.

— Eu?

— Da, doamnă. N'aș fi voit să vă spun lucruri umilitoare. Socoteam că veți înțelege singură.

— Să înțeleg? Ce?

— Nu mă siliți să mă explic mai limpede.

— Vă asigur, — zise Gabriela...

Și se întrerupse.

Îi se făcea parcă lumină în minte. Călugărița știa tot, dar ce? Gabriela voi să se lămurească asupra cuvintelor ei enigmatice și zise:

— Vă jur, maică superioară, că nu înțeleg și, dacă altcineva mi-ar vorbi așa cum mi-ați vorbit d-voastră, pomenindu-mi de scandal, când nu fac altceva decât să cer a mi se arăta copila, n'aș fi îngăduit asemenea insultă. Ce voiți să spuneți? Am dreptul să vă întreb și vă somez să vă explicați.

Se așezase la loc sau. mai bine zis, căzuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

— Păi bine, da'altădată?

— Eh, altădată va fi fost mai puțin ocupată.

— Voiu aștepta, dacă e nevoe,— zise Gabriela, cu aer hotărît. Țiu neapărat s'o văd azi dimineață.

Maica superioară își aplecă ochii și răspunse tot așa de hotărîtă:

— Va fi imposibil.

Doamna Miraşcu făcu o mișcare bruscă:

— Imposibil?

— Da, doamnă...

— Ei cum, dar dacă pretind cu orice preț?— ripostă Gabriela, ridicând tonul.

Neliniștea ce o cuprinsese și care-i părea acum întemeiată o îmboldea să fie pusă imediat în curent cu tot ce trebuia să știe.

Călugărița nu păru câtuși de puțin impresionată de atitudinea aceasta și răspunse cu tărie:

— Chiar dacă pretindeți, eu tot mă văd în trista necesitate de a nu vă da ascultare....

Doamna Miraşcu se sculă. O paloare mortală îi acoperea obrajii.

— Ei cum asta?

— Nu-mi cereți explicații — zise superioara cu gestu-i liniștit, — fiindcă nu pot să le dau.

— Cu toate astea...

Și, călugărița nerăspunzând, Gabriela, care nu-și mai putea stăpâni furia, replică:

— Eu sunt mama copilei și am dreptul s'o văd. Vă ordon să mi-o aduceți! Am, de altfel, intenția de a n'o mai lăsa aci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Călugăriţa rămase mută, dar neclintită.

Atitudinea aceasta exasperă, în cele din urmă, pe nefericita mamă.

— E bolnavă? — exclamă ea. E aşa de bolnavă că n'aveţi curajul să mi-o arătaţi? Dar vreau s'o văd şi, dacă nu vreţi s'o chemaţi aci, merg eu la dânsa.

Şi dădu să iasă.

Superioara, care-şi păstrase tot timpul liniştea, se repezi s'o oprească.

— Vă rog, doamnă, nu faceţi scandal. Tot d-voastră veţi suferi consecinţele.

Gabriela se întoarse, uluită.

— Eu?

— Da, doamnă. N'aş fi voit să vă spun lucruri umilitoare. Socoteam că veţi înţelege singură.

— Să înţeleg? Ce?

— Nu mă siliţi să mă explic mai limpede.

— Vă asigur, — zise Gabriela...

Şi se întrerupse.

Îi se făcea parcă lumină în minte. Călugăriţa ştia tot, dar ce? Gabriela voi să se lămurească asupra cuvintelor ei enigmatice şi zise:

— Vă jur, maică superioară, că nu înţeleg şi, dacă altcineva mi-ar vorbi aşa cum mi-aţi vorbit d-voastră, pomenindu-mi de scandal, când nu fac altceva decât să cer a mi se arăta copila, n'aş fi îngăduit asemenea insultă. Ce voiţi să spuneţi? Am dreptul să vă întreb şi vă somez să vă explicaţi.

Se aşezase la loc sau. mai bine zis, căzuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcm1901_1932

zdrobită pe scaun. Înțelegea prea bine ce s'a petrecut și n'avea nevoe de explicațiunile călugăriței. Cu toate astea, voia să știe, să audă spunându-se ceea ce bănuia, ceea ce ghicea, spre a-și da seamă până unde a putut merge infamia bărbatului ei. Era într'o stare de surescitare înfrozitoare.

Inainte de a-i răspunde, călugărița îi zise:

— Vă rog, doamnă, liniștiți-vă. Poate că nu-i decât o neînțelegere și lucrurile se vor lămuri. Din moment însă ce mă siliți să vă spun adevărul, vi-l voiu mărturisi. Am primit dela domnul Mihail Mirașcu, părintele domnișoarei Olga, o telegramă prin care-mi ordonă să nu las pe nimeni s'o vadă, nici chiar pe mama ei, până nu se întoarce d-sa la București să hotărască de soarta ei.

Gabriela ascultase distrusă, nemaiavând nici măcar puterea, de îndurerată ce era, de a protesta, de a se indigna.

O exclamație surdă îi scăpă din pieptul obidit:

— Mizerabilul!

— Sunt silită, până la un nou ordin, să mă conformez acestei dorințe,—explică maica. Domnul Mirașcu este tatăl copilei.

— Dar eu nu sunt mama ei? — ripostă Gabriela. Cu ce drept îmi interziceți s'o văd? Ce mi-se impută?

Și se sculă din nou, măsurând în lung și'n la parchetul lustruit al vorbitorului, pradă unei exaltări ce atinsese paroxismul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu pot să mă amestec în diferendul dintre domnul Mihail Miraşcu şi d-voastră, ale cărui motive nu le cunosc, dar sunt nevoită să ascult de şeful familiei.

— Şi eu, mama, nu însemn nimic?

— Eu nu spun asta, doamnă. Fără îndoială, aveţi drepturi de cari, negreşit, veţi putea face să se ţie seamă, dar, până atunci, domnul Miraşcu este, pentru mine, singurul în drept să poruncească atunci când e vorba de copila d-sale.

— Ei cum, adică Olga nu e copila mea? Vasăzică, nu pot s'o văd?

— Nu, atâta timp cât va fi la mine şi nu se va ridica interdicţia.

— Dar e o infamie, o nedreptate, o cruzime! — strigă nefericita mamă, izbucnind în hohote de plâns. Şi dacă aţi şti...

— Nu voesc să ştiu nimic. Nu mă interesează diferendele acestea.

— Vă faceţi complicea unei monstruozităţi.

— Răspunderea va cădea asupra aceluia care mi-a poruncit-o, dacă e adevărat că această învinuire e întemeiată.

— Şi nu voiu putea s'o văd?

— Aci, în orice caz, nu.

— Nici măcar de departe?

— Nici De altfel, socot că domnul Miraşcu se va înapoia în curând la Bucureşti şi veţi putea să-i cereţi d-sale...

— Nu voiu vedea niciodată pe omul acela! Eram hotărîtă mai dinainte să nu mă mai reîn-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcri1901-1932

torc în casa lui, dar, după această nouă insultă, aş prefera să mor decât să dau ochi cu el. Să mă oprească să-mi văd copila! Să mă despartă de ea! Dar nu va reuşi şi, de ar trebui chiar s'o fur, o voiu face, fiindcă vreau s'o iau la mine.

Şi Gabriela ieşi din vorbitor. Nu-şi mai putea stăpâni exasperarea ce o cuprinsese şi fugea, ca să nu comită vreo violenţă de care s'ar fi căit mai târziu.

Maica închise în urma ei uşa marii încăperi liniştite, care poate nu mai văzuse asemenea scene, şi suspină:

— Biata mamă!

Disperarea ce citise pe obrazul doamnei Miraşcu, era aşa de mare că maica nu se putuse opri, cu toată liniştea mare în care se învăluise, de a nu fi adânc emoţionată. In fundul sufletului, plângea pe sărmana femee, pentru care simţea multă, milă, chiar dacă era vinovată.

Doamna Miraşcu ieşi din şcoală clătinându-se, ca şi cum ar fi primit o lovitură mortală. Se târî cu mare greutate până la trăsură. Vasăzică, refuzau s'o lase să-şi vadă copila? Nu putea s'o aibă lângă dânsa... Era cu putinţă? Da, dacă bărbatu-său se încăpăţâna în hotărîrea luată, toate aparenţele de dreptate fiind cu el.

Chiar dacă mama ar fi voit să protesteze şi să-şi reclame copila, nu-i se va imputa ceea ce-i se mai imputase odată: că are un amant? Putea oare dovedi că nu e aşa? Cine ar crede nevinovăţirile ei şi chiar ale pretinsului amant-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dacă ar confirma cele spuse de ea? Datoria lui era de a tăgădui necontenit. Iar ea nu putea să spue cine e el şi care fuse la început natura legăturii lor. O silea la aceasta un jurământ teribil făcut unei muribunde. Dar chiar de-ar fi fost chip s'o deslege cineva de el şi ar fi putut spune totul, lumea tot n'avea să creadă.

Era pierdută. Şi ceea ce era şi mai teribil pentru dânsa: pierduse fata. Mizerabilul îşi alesese bine răzbunarea. O lovise tocmai în inimă, lovitură de care, cu siguranţă, avea să moară, căci nu va mai putea supravieţui durerii de a fi despărţită de copila ei.

Doamna Miraşcu, care, de când se măritase, trăia într'o izolare desăvârşită, avea prea puţine legături la Bucureşti, dar cele câteva prietene şi cunoştinţe ce şi le făcuse, greşit informate de bărbatu-său, îi vor arunca, desigur, piatra, dându-i lui dreptate. Iar ea, care era nevinovată, va trebui să îndure hula lumii, negăsind pe nimeni care s'o plângă şi să osândească pe bărbatu său că o lipsise de copilă.

La urma urmelor, o lăsa destul de rece modul cum va fi judecată, sinchisindu-se prea puţin de părerea unei lumi care este foarte rar dreaptă, dar ceea ce o făcea să sufere era gândul că nu va găsi nicăeri sprijin spre a-i se reda fata, ci toată lumea va aproba măsura luată de Miraşcu.

Intr'un moment de aprindere, spusese călugăriţei că va fura copila, de nu vor voi să-i-o dea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

Era însă o amenințare în vânt. Acum, când cugeta la ea, își da seamă de toată absurditatea ei. Cum ar putea ea s'o răpească singură? Era o nebunie numai gândul. Și nu întrevedea nicio lumină. Peste tot întuneric.

Amărăciunea ce o rodea o stăpânea în așa grad, că nefericita se urcase în trăsură fără a spune birjarului unde s'o ducă. El fu silit s'o întrebe.

Ea îi dete adresa hotelului Avram, pe care i-l recomandase Tudor și unde socotea să stea numai o zi, două, atât cât avea nevoe ca să cumpere tot ce-i trebuia ei și copilei, spre a se putea apoi exila amândouă într'un oraș din provincie. Rugase pe bătrânul servitor să nu spue nimănui locul unde s'a refugiat și care credea atunci că va fi trecător. Acum însă, tot programul acesta trebuia schimbat.

Intenția Gabrielei fusese să nu plece singură. Neputând însă, va rămâne în București cât va fi aci fiica ei, putându-se legăna în speranța de a o vedea, fie chiar o clipă, două, pe furiș, când o duceau acasă la tată-său în zilele libere. Era silită, astfel, să rămâe în Capitală cine știe cât timp, expusă s'o recunoască cei cari frecventau casa bărbatului ei. Și avea să trăiască într'o singurătate cumplită și tristă, într'o cameră banală de hotel sau o odae mobilată din vreun fund de mahala, căci nu voia să-și instaleze o casă a ei, dorind să fie gata în orice moment să plece, să plece la cel dintâiu prilej prielnic,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

când ar putea avea fericirea să atragă pe fiica ei la dânsa şi a o duce cu ea aiurea, fericire pe care, deocamdată, n'o spera, în împrejurările de faţă.

La hotelul indicat de moş Tudor trăgeau mai ales familii din provincie, cari veneau în Bucureşti pentru câteva zile, să-şi viziteze rubedeniile, sau negustorii de prin împrejurimile Capitalei sau judeţul Ilfov, aduşi pe aci cu diferite treburi. Aşezat aproape de Mitropolie, era ţinut de un macedonean foarte cumsecade, care se îngrijea ca odăile, deşi fără fast şi lux, să fie de o extremă curăţenie, având tot confortul cuvenit. Cu toate diligenţele ce veneau din comunele din apropiere şi poposeau acolo, domnea, totuş, destulă linişte.

Din gang intrai, pe stânga, într'un coridoraş simplu, iar lângă scara ce urcă spre odăi dădeai în birou, unde, în momentul în care apăru Gabriela, se afla o femee în vârstă, simpatică, cu şuviţe albe înflorindu-i pe tâmple şi având pe nas aninată o pereche de ochelari cu ramă de aur. Ea se sculă de cum o zări, recunoscând-o, fără îndoială, după semnalmentele ce-i dăduse Tudor, şi zise:

— Madam Miraşcu, da?

— Da, eu, — răspunse nefericita mamă a Olgăi.

— Am poruncit să vă ducă bagajele în odăile d-voastră. Să chem fata să vă arate. Fiţi bună, staţi jos!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1901-1932

— Mulţumesc, — zise Gabriela, aşezându-se într'un fotoliu de rips roşiu.

Se uită cu o privire rătăcită la obiectele din jurul ei şi se întreba, cu un fel de groază, cum va putea trăi acolo, în atmosfera aceea îmbibată, dacă se poate spune astfel, de ceva straniu, necunoscut. Pe când străbătuse gangul se întâlnise cu doi băeţi dela cafeneaua ce da în curte şi cari o măsuraseră cu oarecare obrăznicie. In clipa acea simţise că-i vine rău, ruşinată parcă, văzându-se expusă privirilor curioase.

Să fi avut măcar pe fiică-sa lângă dânsa! Dar, stingheră, fără a avea pe nimeni cu care să vorbească, într'un decor lipsit de intimitate, unde totul îi părea indiferent, dacă nu duşmănos, ce era să facă? Inima-i se strânse.

Slujnica pe care o sunase nevasta hotelierului intră.

— Uite, să conduci pe coniţa în odăile ce le-am pregătit pentru dumneaei.

— Bine, cucoană.

Gabriela se sculă. Salută şi mulţumi, bătrânei, care nu mai înceta s'o tot convingă de bunătăţile hotelului, dându-i nenumărate sfaturi binevoitoare asupra diferitelor trebuinţi, şi urcă, după servitoare, câteva trepte, luând-o apoi pe coridor, acoperit de un preş gros. In urmă, când se văzu singură în apartamentul ce-i se dăduse, compus dintr'un salonaş şi o cameră destul de confortabilă, plină de cuferele şi geamantanele ei, căzu, distrusă, pe cel dintâiu scaun ce-i fu la îndemână.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Pierduse tot curajul. Nu se simţea înstare să-şi desfacă bagajele, să se instaleze. Se gândea la fiică-sa, la năpasta ce se abătuse asupra ei şi care o prăpădise cu totul, şi la mijlocul de a-şi revedea copila. Vai, nu vedea nicio posibilitate, nicio soluţie practică! Să meargă să se înţeleagă cu bărbatu-său? Poate că n'o va primi, ceea ce însemna, pentru dânsa, să se expue, de bună voe, unei noi umilinţi. Dealtminteri, prefera să moară decât să se înjosească în faţa bărbatului ei, rugându-l. Cu toate astea, dacă ar fi avut oarecare nădejde să-l vadă, să-l înduplece, poate că s'ar fi hotărît să meargă la el. Ştia însă că orice încercare, în direcţia asta, e de prisos. Îl cunoştea prea bine, precum şi ciuda înverşunată ce nutrea împotriva ei, din cauza geloziei şi a faptului că nu-l iubeşte şi nu voise să se plece niciodată capriciilor lui. De ce ar vedea-o mai disperată şi mai nenorocită, din ce s'ar încăpăţâna şi mai mult în hotărîrea luată, fiind chiar fericit s'o vadă suferind.

Era răzbunarea lui.

De mult căuta prilejul s'o pedepsească pentru răceala şi nepăsarea ei şi era, fără îndoială, mulţumit că l-a găsit. Nimic nu l-ar face să-şi lase prada, afară doar dacă Gabriela s'ar întoarce la el supusă, pocăită, gata să joace, faţă de dânsul, comedia unei iubiri pe care n'o simţea, ascunzând oroarea ce-i inspira, mai ales acum. Şi asta era peste puterile tinerei femei. Nu, niciodată nu s'ar putea hotărî la asemenea joc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Nicio speranţă, deci, din partea bărbatului ei. Rămânea răpirea copilei.

Multe mame cari fuseseră lipsite de copiii lor în urma divorţului se resemnaseră. Gabriela citise prin gazete reportagii cari relatau asemenea fapte. Dar pe mamele acelea le ajutau, le susţineau amanţi, prieteni, pe când ea n'avea pe nimeni.

Mâine, când bărbatu său va fi înapoi la Bucureşti, toată lumea va fi împotriva ei. Dânsa era fără familie. N'avusese niciodată alte legături decât cunoştinţele soţului ei. Fiul lui era duşmanul ei cel mai înverşunat.

Deodată un nume îi străluci înaintea ochilor ei ca o lumină: Radu!

O, el va face totul, riscându-şi, fără şovăire la o vorbă a ei, viaţa, libertatea. Dar putea ea să-i ceară să se expue tuturor primejdiilor ce ar atrage, după sine, un asemenea act? Astfel şi-ar îndeplini ea promisiunea de a fi pentru el o a doua mamă, ferindu-l de cursele şi pericolele ce le întâmpini în viaţă la fiecare pas? Astfel îşi va ţine jurământul, aruncându-l, ea însăş, tocmai în mijlocul acelor pericole? Şi apoi, era bine să-l mai vadă? Cele ce se petrecuseră, mai ales ceea ce auzise, declaraţia pasionată ieşită de pe buzele lui, îi interziceau aceasta, impunându-i, dimpotrivă, să fugă de el.

Izolarea nefericitei era desăvârşită. Şi Gabriela plânse de această izolare, în atmosfera neprietenoasă a odăii reci din hotel. Uitase cu totul să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

spue să-i facă puțin foc. Își aminti abia când simți un fior de ghiață străbătându-i prin oase. Sună, și, în vreme ce slujnica aprindea în sobă focul, ea prinse să-și despacheteze bagajele.

Cât timp avea să stea la hotel, și ce destin îi era de acum hărăzit? Nici nu îndrăznea să cugete la viitor, atât îi părea de întunecos, lipsit de orice speranță.

CAP. VI

Dorința unei muribunde

Mihail Mirașcu se înapoiă la București în seara zilei în care Gabriela părăsise căminul conjugal. Conștiința nu-i era încă liniștită și, cu toate care aflase, el n'avea convingerea limpede, absolută, că, lovind pe nevastă-sa, lovise pe o vinovată. Glontele pe care îl slobozise în noapte, crezând că ucide pe un amant, fusese tras asupra unui biet câine, al cărui contur nu-l putuse desluși bine și care, dealtminteri, scăpase neatins.

Desigur — își zicea soțul — amantul va fi fost, fără îndoială, înștiințat că bărbatul a sosit la Constanța și, de aceea, se vede, nu venise la vila Mirașcu. Îi se mai spusese, la hanul unde se dusese să cerceteze, crezând că va găsi acolo pe nevastă-sa, că Radu Vlasian plecase la București. Dar era adevărat? Mihail se îndoia. Deasemenea, era adevărat că Gabriela nu se afla la han? Se îndoia și de asta și se silea, prin toate mijloacele posibile, spre a-și cruța regrete

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

şi remuşcări, să-şi înrădăcineze convingerea aceasta, pe care n'o avea, şi a se întări în credinţa că a fost drept.

Spre a explica cruzimea acestui boer, care, în fond, nu era om rău şi avea un suflet înzestrat cu oarecare lealitate, e nevoe să ne întoarcem puţin la trecut şi să lămurim cum ajunsese la gradul de exasperare la care-l adusese gelozia ce dormita într'însul.

Inainte de a se însura cu Gabriela, de care se îndrăgostise nebun, Mihail Miraşcu se logodise cu o cunoştinţă a familiei, o domnişoară Viorica Lacrimeanu, contractând una din acele căsătorii de convenienţă, puse adesea la cale de părinţi fără a cere părerea viitorilor soţi, şi cari foarte rar aduc fericirea acestora.

Cu toate astea, se părea că, de astădată, va fi o excepţie la regula stabilită, deoarece Viorica Miraşcu, — fără a fi una din acele frumuseţi cari pot încătuşa pentru totdeauna simţirea unui bărbat de vârsta lui Mihail, care se însurase abia la 30 ani, — nu era lipsită de graţie, şi se desprindea din întreaga ei fiinţă un farmec deosebit, care putea seduce până şi pe cei mai pretenţioşi. Era blândă, înaltă, cu o statură elegantă, avea ochi frumoşi, păr superb şi o fire de o blândeţe îngerească. Din nenorocire, bărbatu-său o cunoştea prea bine, fiind prieteni din copilărie. Era, ca să zicem aşa, o camaradă, care nu-i putea oferi acel neprevăzut ce, singur, face ca să se nască marile pasiuni. Viorica era pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mişu o amică, nu o amantă pe care o adori cu gelozie şi căreia îi rămâi credincios.

Colac peste pupăză: după abia un an de căsnicie, când nici nu se născuse Victor, Mihail Miraşcu fu chemat în America, tocmai în fundul Canadei, unde murise un unchiu care-i lăsase o moştenire importantă şi împotriva căreia se iviseră contestaţiuni.

Trebui să rămâe acolo doi ani şi, când se înapoiă, găsi, fără să-şi poată explica motivul, că o schimbare desăvârşită s'a operat în firea neveste-si, pe care d'abia de o mai recunoştea. Viorica devenise de o tristeţe îngrozitoare. Nu mai ieşea deloc şi slăbise în aşa hal că aproape se urâţise. In timpul celor doi ani cât îi lipsise bărbatul, nu fusese deloc la Constanţa, iar iarna şi vara trecută plecase, pe şase luni, la Braşov, sub pretext de recreare. Părea că se dezinteresează de tot, chiar şi de fiul ei, pe care-l lăsase pe mâna unei bone. Inchisă în fundul casei din strada Spătarului, nu primea pe nimeni în vizită şi nu se mai ducea pe la niciuna din vechile cunoştinţe.

Foarte mirat de acest fel de traiu pe care ea îl adoptase dela plecarea bărbatului şi care se putea atribui durerii ce-i pricinuia lipsa lui, Mihail o iscodise cu bunătate, încercând să capete, dela dânsa, câteva lămuriri. Ea refuzase să-i răspundă, închizându-se într'un mutism desăvârşit. Melancolia ei, în loc să dispară, acum, cu înapoierea lui Mihail, păru dimpotrivă să crească,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ind1901-1932

şi bărbatu-său, jicnit de atitudinea aceasta, el care niciodată nu avusese, pentru Viorica, decât o afecţiune cumpătată de camarad şi nu de soţ, renunţă, în cele din urmă, a se ocupa de ea, lăsând-o pradă obişnuitei ei tristeţi. Şi viaţa se scurse, pentru amândoi, fără duioşii, într'un fel de plictiseală şi monotonie, în mijlocul cărora Victor creştea, până în ziua în care moartea unei mătuşi a Vioricăi aduse în casa Miraşcu pe Gabriela Lacrimeanu, care, orfană şi fără avere, venise să caute adăpost la verişoară-sa Viorica, singura rudă ce avea.

Tocmai împlinise şaptesprezece ani. Era în deplina înflorire a frumuseţii şi tinereţii şi împrăştia, pentru Mihail Miraşcu, care n'o văzuse încă niciodată, acel farmec al necunoscutului ce lipsea Vioricăi. El se îndrăgosti nebun de ea, aproape imediat, şi, deşi ştia să-şi ascundă sentimentele, nevastă-sa nu întârzie să observe lucrul, cu mult înainte ca Gabriela să bănuiască ceva. Ciudat: descoperirea aceasta, care ar fi dus la disperare pe altă femee, n'aduse nici cea mai mică umbră pe fruntea Vioricăi, ba o bucură aproape. Ea îşi da seamă că nu fericea pe barbatu-său, că fusese pentru el o tovarăşă posacă şi nu-şi îndeplinise îndatorirea ce-şi luase de a-i face viaţa dulce. Spre a-i repara răul ce-i produsese — cum îşi zicea Viorica — era hotărîtă să-l lase să guste în voe din bucuriile ce ea nu-i putuse oferi şi la cari el râvnise, fără îndoială, atunci când se unise cu dânsa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Pe zi ce trecea, supărarea ce o rodea şi a cărei cauză nimeni nu şi-o putea explica o ducea tot mai repede spre mormânt, şi nefericita femee simţea că nu mai are mult de trăit. Ar fi fost fericită ca, dispărând din lumea asta, să asigure, printr'o căsătorie care părea să fie visul bărbatului ei, şi fericirea lui şi situaţia verişoarei, pentru care prinsese o vie şi adâncă afecţiune. Ea se gândise la unirea aceasta cu mult înainte şi când Gabriela habar n'avea de dragostea ce nutrea Mişu pentru dânsa. Cu toate astea, o neliniştea ceva. Observase că Mişu, care iubea, fără îndoială, pentru întâia oară, era de o gelozie cumplită. Deşi el nu-şi destăinuia iubirea, tremura de câte ori vedea priviri de admiraţie pironindu-se asupra Gabrielei, şi Viorica se temea întrucâtva de viitorul ce-l prepara verişoarei, dându-i pe bărbatul ei. Cunoştea profunda onestitate a protejatei şi nu-i era frică deloc că se va abate de pe făgaşul ce-i impunea datoria, dar ştia, deasemenea, la câte nedreptăţi şi cruzimi te conduce patima geloziei şi că nu e de ajuns să fii fără prihană, spre a nu fi bănuită şi chinuită. Şi teama aceasta o oprise, până atunci, să vorbească de proectul ei Gabrielei, dezvăluindu-i taina ce surprinsese.

Cât despre fată, părea că habar n'are de aşa ceva. Se ştia săracă şi niciodată n'avusese ambiţia de a râvni la mâna lui Mihail Miraşcu, prin mintea căruia nici nu bănuia că ar putea trece asemenea gânduri. Ea continuă să trăiască în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ind-r1901-1932

nepăsare şi voioşie lângă verişoară-sa, aducând, în mijlocul posomorelii în care se închidea aceasta un pic de lumină şi bucurie.

Dar veni momentul în care Viorica nu mai putu ieşi nu numai din casă, dar nici măcar din odae şi nici să se dea jos din pat. Puterile-i slăbeau pe zi ce trecea şi, ca să zicem astfel, din secundă în secundă. Ea nu-şi făcea nicio iluzie asupra stării ei şi, cu toate asigurările ce-i dădea doctorul care o căuta că se va vindeca curând, ştia că i-a sunat ceasul de pe urmă.

Victor împlinise aproape doisprezece ani. Era chiar de atunci un colos egoist şi brutal, nedând bietei lui mame nicio mângâiere. Abia dacă mai rupea câteva clipe din orele lui de recreare spre a veni s'o vadă. Mihail intra mai des în camera bolnavei, dar nu atât pentru ea cât pentru că găsea acolo pe Gabriela. Şi Viorica nu se înşela asupra imboldului ce-l aducea la dânsa. Nu simţea nicio amărăciune, ci, dimpotrivă, părea mai de mult resemnată să îndure toate decepţiile şi mizeriile vieţii întocmai cum se resemnase cu ideia morţii.

Când crezu c'a bătut clipa, chemă la căpătâiu pe Gabriela, care nu ieşea din cameră, şi-i încredinţă taina ce-i distrusese viaţa şi din cauza căreia murea. Încredinţându-i-o, îi recomanda tăcere veşnică, desăvârşită, cerându-i ertare de corvada la care o supunea. Gabriela se îndatoră, cu jurământ, să urmeze întocmai dorinţele ei, şi abia atunci Viorica îi destăinui amorul lui Mişu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Pe figura fetei se întipări un sentiment de groază.

— Trebue dar să plec, — esclamă ea, — să te părăsesc!

— Dece?

— Dacă Mişu mă iubeşte, eu nu mai pot sta aci.

— Se va însura cu tine, după ce voiu muri eu.

— Mai întâiu, — obiectă Gabriela, — n'ai murit şi vreau să sper că nici n'o să mori.

— Dacă n'aş şti că se apropie agonia,—zise Viorica, — dacă n'aş simţi moartea încuibată în mine, nu ţi-aş fi vorbit aşa cum am făcut-o. Nu te legăna în speranţe deşarte, copila mea, sau, mai bine, nu căuta a-mi insufla speranţe zadarnice. Nu mai am decât foarte puţin de trăit. Peste câteva zile Mihail Miraşcu va fi văduv.

— Dar chiar dacă ar deveni văduv,—replică Gabriela,—ceea ce eu nu pot crede încă, nu se va gândi, desigur, niciodată să mă ia pe mine de nevastă. Şi, dealtfel, chiar dacă ar avea intenţiunea aceasta, l-aş refuza eu.

— Dece?

— Fiindcă eu nu m'am gândit niciodată la el, şi fără îndoială nici n'a visat vreodată să se însoare cu mine.

— Fiindcă n'ai zestre?

— Desigur. Dac'ar fi liber, Mişu s'ar gândi la o altă partidă mai avantagioasă.

— Ascultă ce-ţi spun eu, — stărui Viorica. Te

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaniei.ro/?an=1901-1932

iubeşte, te iubeşte chiar prea mult. Are un singur defect: îl cred foarte gelos.

Gabriela făcu un gest de adâncă nepăsare.

— Ce-mi pasă, odată ce nu-i voiu fi nevastă!

— Cu toate astea, eu aş dori, — zise Viorica. Da, doresc ca, după moartea mea, tu să devii d-na Miraşcu. Tu eşti mai demnă ca oricine să-mi porţi acest nume şi să ocupi situaţia socială ce-o oferă el. Tu vei mai putea veghea asupra băiatului meu Victor, care are atâta nevoe să fie condus, devenind pentru el o a doua mamă.

Şi adaogă mai încet:

— Şi asupra celuilalt.

Pe Gabriela o trecu un fior şi de pe buzele ei nu ieşi niciun răspuns.

Inchise ochii.

— Ţi-e cumva antipatic Mişu? — întrebă Viorica.

— O, nu m'am gândit niciodată la dânsul!

— E cavaler de felul lui, fire de adevărat boer. El n'a contribuit cu nimic la nefericirea mea. Nu din cauza lui am dus viaţa de pustnică. Eu singură port întreaga vină. O femee poate fi fericită cu dânsul, mai ales dacă e iubită ca tine. Vrei să-i vorbesc?

— O, te rog, nu încă! E aşa de neaşteptat pentru mine ce mi-ai spus. Dă-mi răgaz să mă chibzuesc cu mine; să mă obişnuesc cu ideia asta.

— Vezi însă, sărmana mea copilă, că nu-mi mai rămâne timp mult. Aş trece liniştită în lumea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cealaltă dac'aş şti că sunt asigurate atât soarta ta cât şi fericirea bărbatului meu, căruia i-am pricinuit mari neajunsuri, şi. astfel, poate mi-aş căpăta, în modul acesta, iertarea. Iţi dau timp până mâine. Sapă-ţi bine în minte ideia asta, judec'o pe toate feţele şi vino de-mi spune ce ai hotărît. Aş fi foarte fericită dac'ai primi.

Gabriela Lacrimeanu ieşise, în ziua aceea, din camera bolnavei pradă unei adânci emoţii. Era grozav de turburată. Misterul ce-i se destăinuise, privirea ce fusese silită să arunce într'un abis de chinuri pe cari nu le bănuise niciodată şi cari îi produceau ameţeli numai cugetând la ele, iubirea ce-i se destăinuise, al cărei obiect era dânsa şi despre care n'avea habar, toate acestea erau mai mult decât trebuia spre a zăpăci pe fiinţa aceasta, atât de inocentă şi lipsită de zbucium până 'n acel moment, şi care nu ar fi bănuit niciodată că viaţa unei femei care duce un traiu liniştit, ca al verişoarei sale, poate conţine atâtea mizerii şi să fie străbătută de fulgere atât de tragice.

Cum o mai plângea pe sărmana femeie care se arătase cu dânsa atât de bună şi drăgăstoasă şi cât ardea de dorinţa de a-i îndeplini, cu nestrămutată credinţă, rugăminţile ce-şi exprimase: acel soiu de testament al inimii, ce i-l lăsase! Dar mai ales ştirea iubirii lui Mişu pentru dânsa o buimăcise. Ea nu împărtăşea, în privinţa aceasta, iluzia ce-şi făcea protectoarea ei şi nu putea crêde că Mihail Miraşcu s'ar putea gândi să se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista.transilvania.ro/?din 1901-1932

însoare, într'o zi, cu ea. Astfel, nu-i rămânea decât să plece din casa în care găsise un adăpost. Şi ce se va face după aceea? Unde să se ducă?

Gabriela era într'o situaţie mai penibilă ca oricând, căci, chiar de a doua zi dela moartea verişoarei sale, avea să se găsească, fără nicio lăscae, fără niciun sprijin, şi n'ar mai fi putut sta nicio clipă sub acoperişul lui Mişu a cărui dragoste pentru dânsa o cunoştea acum. Acum însă nu voia să părăsească pe verişoară sa, care era aproape în agonie şi avea nevoe de îngrijirile ei neobosite şi devotate. Altfel, ar fi plecat imediat. Dar când Viorica nu va mai exista—şi aceasta în curând fără îndoială,— ce se va face cu dânsa? Niciodată încă, poate, viitorul nu păruse aşa de întunecos nenorocitei fete.

Dar tocmai pe când era aşa de desnădăjduită, cugetând la acest viitor, Viorica — aşa cum îi făgăduise — căuta să-i alunge temerile, aducând lumină în punctele unde domnea obscuritate. Fiind singură cu bărbatu-său, care venise să se intereseze cum îi mai merge cu sănătatea, îi zise:

— Ştiu că o să te părăsesc în curând, Mişule.

El schiţă un gest de protestare.

Dar ea continuă:

— Nu ţi-am fost tovarăşă tocmai plăcută.

Alt gest al lui Mişu, care murmură:

— Da... boala...

— Aşa e, — zise Viorica, — am fost întodeauna suferindă. De când ai plecat, n'am avut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

o clipă de bucurie şi te-am făcut să suferi, fără voia mea, amărăciunea tristeţii şi mohorelii mele. Din fericire, ai să scapi de mine şi ceea ce mă mângâe e că nu te las singur, lipsit de orice consolare.

Miraşcu se uită la nevastă-sa, năbuşindu-şi o tresărătură. Apoi murmură:

— Nu pricep... Ce vrei să zici? Ce consolare?

Un zâmbet trist flutură pe buzele bolnavei, care răspunse:

— Ţi-am ghicit taina, Mişule. E de prisos să te aperi.

— Ce taină? — întrebă Miraşcu, făcându-se galben ca ceara.

— Iubeşti pe verişoara mea.

— Pe Gabriela? Iţi jur că...

Şi Mişu tăcu.

— Da, ştiu că nu i-ai spus-o şi că nici ea n'a observat nimic, — urmă Viorica, — dar am ghicit eu totul, şi de mult încă.

— Te asigur...

— Nu protesta şi nu-ţi fie frică deloc că m'ai mâhni, mărturisindu-mi dragostea ce-i porţi şi pe care n'ai putut să mi o ascunzi. Uite, îţi licăresc ochii de când îţi vorbesc de ea. Nu-mi produce nicio suferinţă. Dimpotrivă, sunt chiar veselă, căci îmi uşurează plecarea din lumea aceasta gândul că-ţi las, în urma mea, oarecare fericire, pe care eu nu ţi-o putusem da. Am vorbit cu Gabriela. Nu s'a gândit niciodată că s'ar putea să te în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indri1901-1932

sori cândva cu ea, dar de când i-am dezvăluit ubireă ta....

— I-ai spus ?... — o întrerupse Mişu, foarte turburat.

— Da, şi am văzut ce impresie a făcut asupra ei destăinuirea aceasta, şi, dacă nu te iubeşte încă, sunt convinsă, acum, când ştie că o iubeşti tu, că nu va întârzia să te iubească şi ea.

Miraşcu rămase încremenit, la auzul acestor cuvinte. Nu ştia ce să creadă. Da, iubea pe Gabriela. De când călcase în casa lui, îi poseda întreaga fiinţă, dar el era îngrozit de pasiunea ce încolţise într'însul, atât era de aprinsă şi atotputernică. Nu ştia dacă ar fi vreodată împărtăşită, şi suferea mai dinainte la gândul că, poate, Gabriela va iubi pe altul şi va fi a altuia decât a lui. Era de acum gelos de ea, şi gelozia asta desvăluise neveste-si starea lui sufletească.

Mihail se jurase să nu spue nimănui ceea ce încerca, iubirea ce nutrea părându-i fără speranţe, atât era Gabriela de frumoasă, seducătoare şi tânără şi atât se simţea el de obosit, îmbătrânit, vlăguit. Cu toate astea, nu împlinise încă patruzeci de ani, dar nevastă-sa neoferindu-i decât o tovărăşie posomorîtă, căutase dincolo de hotarele căsniciei, până n'o cunoscuse pe Gabriela, distracţii de tot soiul. Avusese nenumărate amante. Jucase cărţi, îşi „pierduse nopţile în chefuri şi dusese acea viaţă liberă şi de petreceri, obişnuită oamenilor de categoria lui socială.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Subţirel de statură, elegant, era distins, fără însă a fi frumos. Avea o figură nu tocmai simpatică: una din acele fizionomii severe cari nu pot niciodată exprima blândeţe. Ochii săi, liniştiţi în clipe de odihnă, căpătau o nuanţă aspră de îndată ce vreo patimă îi însufleţea.

El se gândea că nu se poate ca Gabriela să nu-i cunoască trecutul şi se îndoia că s'ar putea face iubit de ea. Ceea ce însă îi spusese nevastă-sa îl turburase grozav. Se putea ca Gabriela să-l iubească şi să se mărite cu el? Nu îndrăznea încă niciodată să se gândească la aceasta, şi murmură, fără îndoială spre a face să-i se repete că fericirea aceasta e posibilă:

— Astea-s visuri de ale tale, Viorico?

— Visuri? Dece?

— Mai întâiu, fiindcă nu eşti pe moarte şi al doilea, fiindcă Gabriela...

— Gabriela va face ce-i voiu spune eu. Vrei să-i vorbesc? Am siguranţa că, prin strădania mea de a vă uni, fac, înainte de a închide ochii pe veci, o acţiune bună. Iţi dau o femee absolut devotată, cinstită, credincioasă şi care-ţi va fi o tovarăşă adorabilă. In acelaş timp, asigur viitorul unei fete demne de toată fericirea şi care n'a gustat, până azi, decât necazuri.

Miraşcu nu răspunse. Se sculă brusc.

— Vom mai vorbi de asta mai târziu, — zise el. Slavă Domnului, n'am ajuns încă aşa departe!

Şi ieşi.

Biata femee era mult mai aproape de sfârşitul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaniaromanesc.ro/anii 1901-1932

vieţii decât o bănuia bărbatu-său şi chiar decât credea ea, căci se stinse chiar în cursul nopţii ce urmă după această convorbire. Dar ceea ce spusese soţului ei era menit să-şi dea roadele, căci, după câteva luni dela moartea Vioricăi, Mişu ceru mâna Gabrielei, care nu mai stătea la el, şi ea — care căutase zadarnic să se întreţie din lecţii de piano şi întrezărea momentul în care va cădea în mizerie adâncă, ba, ceea ce era mai grav, în neputinţă de-a-şi ţinea cuvântul dat răposatei binefăcătoare — primi.

In condiţiunile acestea se căsători Gabriela Lacrimeanu cu Mihail Miraşcu. Căsnicia aceasta ar fi putut să fie fericită dacă Mişu, lipsit de încredere în sine însuşi şi farmecele ce le-ar putea împrăştia şi îndoindu-se de iubirea neveste-si, n'ar fi fost cuprins, aproape după nuntă, de o gelozie fără motiv, dar care nu era, pentru asta, mai puţin sălbatică, otrăvindu-i toată viaţa, precum şi cea a nefericitei femei.

Sărmana mai gustase puţină linişte atunci când născuse pe fiică-sa şi rămăsese acasă luni dearândul, cu talia deformată, fără să iasă. Dar, imediat ce-şi regăsi frumuseţea, căreia maternitatea îi împletise o aureolă de desăvârşire, întocmai caşi o floare splendidă ajunsă la deplina-i dezvoltare, bănuelile soţului, deşi ea nu-i dădea, prin purtarea-i, niciun motiv să se plângă, încolţiră din nou. Pe zi ce trecea, el devenea tot mai gâlcevitor, şi viaţa bietei femei nu mai fu decât un lanţ de suferinţi, de fiece oră, de fiece clipă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

CAPITOLUL VII

Intre tată şi fiu

Gabriela Miraşcu avea în propria-i casă un duşman înverşunat, neînduplecat, în persoana fiului ei vitreg, Victor Miraşcu. Cu toate că, atunci când se însurase, el era la o vârstă la care copiii nu se gândesc decât la joacă, nu prea îl mulţumise căsătoria aceasta. Egoist de pe atunci încă, îl supărase văzând pe tat'său că se însoară cu o fată săracă. Şi asupra ei urma să-şi răzbune de toate decepţiile mai târziu, după ce va fi trecut de vârsta copilăriei. Mai sălăşluia într'însul, pe lângă pica asta, născută din interes, şi un tainic sentiment de gelozie, pe care nu voia să şi-l mărturisească. Cu toată ura ce-l stăpânea, nu se putu să nu fie izbit de frumuseţea mamei lui vitregi şi-i era ciudă că n'o poate iubi din cauză că se măritase cu tatăl său. Amestecul tuturor acestor pricini de ură produsese în inima lui Victor un sentiment sălbatic, care era menit să se dezvolte cu vârsta, făcându-l să nu se dea înapoi dela nicio nedreptate, nicio minciună, nicio infamie, spre a-şi procura satisfacţie.

Din clipa în care renunţă să mai urmeze liceul şi-şi mobilă — în vasta casă din strada Spătarului — câteva odăi după gustul lui, rezervându-şi-le numai pentru propria-i persoană, nu încetase un moment să hărţuiască pe tat'său şi să aţâţe, dacă se poate spune astfel, gelozia ce clocotea într'însul. Fără să spue nimic impo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

triva Gabrielei, fără s'o acuze formal, îndrepta spre Mişu priviri pline de subînţelesuri. cari spuneau multe. Privirile acestea perfide, ce lunecau dela tat'său la mama-i vitregă, voiau să arate ceea ce tânărul cugeta despre această unire, care'i părea nepotrivită, şi ceea ce cugeta despre simplicitatea tatălui său, care avea poate gugumănia, naivitatea de a crede că nu-i înşelat. Privirile acestea făţarnice spuneau ce drăguţă şi seducătoare e Gabriela şi că-i cu neputinţă ca ea să fie credincioasă bărbatului ei, mult mai în vârstă decât dânsa, urât şi neiubit de ea. Mişu prindea perfect sensul privirilor fiului său şi tremura carnea pe el. El se întreba uneori :

— Ce ştie Victor? Ce a aflat?

Şi-şi spunea că e poate singurul care mai are încredere în cinstea Gabrielei. Ii se părea că găseşte ironie chiar şi în ochii servitorilor, de unde conchidea că există ceva ascuns. Cu toate astea, nu descoperise încă nimic şi suferea chinuri cumplite, ducând un traiu oribil, pe care nefericita-i tovarăşă era silită să-l împărtăşească, veşnic supusă unor bănueli nemeritate şi pe care o sâcâia cu o supraveghere amănunţită.

Ca să uite, el se apucă iar de chefuri, lăsând pe Gabriela în izolare, închisă în fundul casei.

In cei dintâi ani, se mângâia cu fiică-sa. Dar mai târziu îi se răpi şi această mângâere, Mişu stăruind ca fetiţa să fie internată într'un pension de călugăriţe, fiind de părere că, astfel, va fi mai multă seriozitate în educaţia ce-i se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

va da. Gabriela rămase, deci, cu totul stingheră, trebuind să trăiască între ura mişelească a fiului şi gelozia absurdă a tatălui. Viaţa devenise de nesuferit pentru biata femee, care trebui s'o îndure ani dearândul, până în ziua în care izbucni la Constanţa scena ce o cunoaştem şi care trebuia să fie deznodământul. Totul contribuise să prepare scena aceea, aprinzând până la paroxism gelozia turbată a lui Miraşcu.

Deobiceiu nu plecau din Bucureşti decât pe la mijlocul lunii lui Iunie, după ce Olga intra în vacanţă. Anul acesta însă, copila simţindu-se obosită, hotărîseră să plece mai de vreme şi anume imediat după închiderea cursurilor, adică la sfârşitul lunii lui Maiu.

Gabriela şi Olga şedeau toată vara la Constanţa, iar Mişu şi Victor veneau şi plecau când voiau, viaţa dincolo de barierile Capitalei sau locurile frecventate de societatea înaltă bucureşteană plictisind pe Victor, căruia nu-i plăcea să piardă prea multe zile în poeticul oraş al lui Ovidiu, care n'avea pe atunci încă strălucirea de astăzi.

Imediat ce se hotărî plecarea, tânărul Miraşcu, plecându-se spre tat'său, îi spuse în şoaptă :

— Cu atât mai bine. Acolo o să fie mai uşor de supraveghiat.

Un fior rece trecu prin spatele lui Mişu, care, aruncând fiului său o privire severă şi, totdeodată, neliniştită, îl întrebă :

— Ce vrei să zici ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dir=1901-1932

— Nimic, tată. M'ai înţeles.

Tatăl făcu un gest violent şi, apucând de braţ pe Victor, îi zise cu dinţii strânşi :

— Vorbeşte! Dacă ştii ceva, spune! M'am plictisit să te tot aud bombănind enigme.

— Nu ştiu nimic, tată, — zise Victor, — nimic pozitiv cel puţin. Dar dacă rămâi şi tu pe acolo, fii cu ochii în patru. Poate că dai peste pisica cu clopoţei?

— Ce pisică cu clopoţei.

— Nu pot să-ţi spun mai mult, nu ştiu nimic. Dar, înc'odată, fii cu ochii în patru!

Şi Mişu îşi însoţi nevasta, cu săgeata asta în inimă. Victor rămase la Bucureşti. Văzusem care a fost rezultatul bănuelli înfipte în sufletul lui Mişu şi al gândurilor rele ce le semănase. Văzusem ce fruct dăduse sămânţa blestemată.

La sfârşitul lui August, cu încheerea vacanţei, Gabriela îşi conduse copila la pension, iar ea se înapoiase la Constanţa de unde urma să se întoarcă peste trei săptămâni în Capitală. In timpul acesta însă se întâmplase incidentul cunoscut şi izbucnise bomba ce trebuia să distrugă căsnicia aceasta.

. . . . . .

Mişu venise din Constanţa a doua zi după sosirea nevestei. Cum intră în casă, întrebă pe feciorul care-i deschise dacă s'a văzut pe acolo Gabriela.

— Da, domnule, — răspunse servitorul. Coniţa a dormit aci azi noapte şi a ieşit dimineaţa de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vreme. Moş Tudor i-a încărcat în camion bagajele şi ne-a spus că pleacă în voiaj.

— Bine, — zise Mişu. Da' Victor?

— Trebuie să fie acasă. Nu l-am văzut să iasă.

Miraşcu străbătu curticica şi, întâlnindu-se cu Tudor, care-i ieşi înainte, îi zise:

— Tu ai îngrijit de coniţa?

— Da, domnule.

— Ştii un' s'a dus?

— Nu mi-a spus nimic.

— Păi cum: nu-i făcuşi tu bagajele?

— Ba da, şi mi-a spus să-i le expediez la gară.

— La care gară?

Tudor, care nu voia să trădeze taina fostei lui stăpâne, se codi o clipă, apoi răspunse, oarecum turburat:

— La gara Filaret.

Miraşcu îl privi în albul ochilor.

— Nu minţi?

— Nu, domnule.

— Şi nu ştii unde a plecat?

— Nu, nu mi-a spus.

— Păi n'ai condus-o tu la gară?

— Nu; eu am încărcat doar bagajele în camion şi am spus căruţaşului unde să le ducă.

— Şi coniţa a plecat singură?

— Păi am trimes întâiu camionul, iar dumneaei s'a dus pe jos. Mi se pare că voia să vadă pe domnişoara Olga.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?cid=1901-1932

Mişu încruntă sprâncenele.

— Bine! — zise el.

Apoi întrebă:

— Victor e aici?

— Trebue să fie în odae la dumnealui.

Mihail Miraşcu urcă, din patru în patru trepte, scara ce ducea la apartamentul lui Victor. O emoţiune ciudată îl stăpânea. Nevastă-sa părăsise căminul conjugal. N'o va mai vedea, fără îndoială, niciodată. Erau momente când regreta ce făcuse, şi-i părea rău de asprimea ce manifestase. Un ghimpe de îndoială îi se pusese în inimă. Dacă cumva nu e vinovată?... Dacă cu toate aparenţele?... Dar era cu neputinţă. Primise scrisoarea aceea iscălită „Radu", pe care o păstra la el şi o pipăia din când în când, spre a-şi întări sufletul în opera-i de judecător, scrisoarea fatală, scrisoarea blestemată. Şi, totuş, cu toată scrisoarea, Gabriela susţinuse că-i nevinovată. Şi părea aşa de sinceră! Intreaga ei fiinţă împrăştia un parfum de cinste, castitate, nevinovăţie. Dar femeile sunt aşa de înşelătoare!

Ca să scape de gândurile ce-l copleşeau, se avântă sus şi pătrunse, fără să bată, în odaia fiului său, pe care o văzu luminală. Găsi pe Victor în cabinetu-i de toaletă, între două oglinzi, cu două perii în mână, ocupat să-şi perie cu conştiinciozitate capul. Mergea pe al douăzeci şi patrulea an. Cu statura de atlet, figura groasă, roşie, trăsături comune, n'avea în persoana sa nimic distins. Se îmbrăca întotdeauna după ulti-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mul jurnal, îi plăceau bijuteriile şi întrebuinţa parfumuri pătrunzătoare. Reprezenta prototipul feciorului de bani gata.

La sgomotul făcut de tatăl său, întoarse capul. Nu se arătă deloc surprins. Zise:

— A, tu eşti, tată! Venişi fără să mă anunţi. Dece? Mi-ar fi făcut plăcere să te iau dela gară.

Se întrerupse, văzând figura mohorîtă a lui Mişu.

— Da' ce ai? Eşti bolnav?

Mişu nu răspunse. Se trânti pe un fotoliu.

— Ai văzut pe Gabriela?

— Da, azi dimineaţă. Ne-am întâlnit în uşă. Ieşea tocmai când veneam eu.

— Aţi vorbit?

— Nu. I-am dat bună ziua şi mi se pare că mi-a răspuns. Nici nu mi-aduc aminte. Atâta tot.

— Nu ştii nimic, vasăzică?

— Habar n'am.

— Am gonit-o.

— Gonit-o? — repetă Victor, stăpânindu-şi o mişcare de bucurie. Bravo. Iţi spuneam eu că aşa are să se întâmple. Ai prins-o?

— Nu, dar mi-a căzut în mâini o scrisoare. Ţi-oiu povesti eu toate amănuntele.

— Te-ai lămurit acum? Are un amant, nu-i aşa?

— Nu ştiu încă; sunt momente când mă îndoesc, cu toate câte am văzut.

— Nu mă mir, — răspunse Victor, râzând. Nu i oare înfăţişat amorul cu o legătură la ochi?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir1901-1932

Şi zi, ai prins-o asupra faptului ? Ai scrisoarea ?

— Uite-o !

Victor luă hârtia pe jumătate arsă, o parcurse din ochi şi o înapoiă tatălui său, cu un gest plin de dispreţ.

— Cum se poate, tată, să te mai îndoeşti după asta ? Trebue să fie cineva amorezat ca tine. Ştii cine este Radu ăsta ?

— Nu tocmai bine. Dar voiu şti în curând. Am pus pe cineva să-mi facă cercetări şi trebue să-mi trimeată adresa exactă.

— Şi după aia ?

— Il omor.

— In duel ?

— Doar nu-ţi închipueşti că o să-l asasinez.

— Şi dacă te omoară el ?

— Mă răzbuni tu.

— Foarte bine, — zise Victor ironic, — iată doi membri ai unei familii vechi boereşti puşi pe cărbuni pentru o muere.

— Păi ce-i de făcut ?

— Nimic.

— Trebue să mă răzbun, nu se poate altfel.

— Nu-ţi tăgăduesc dreptul acesta, dar era bine dacă deschideai ochii dela început. Numai tu singur, dragă tată, nu vedeai că individa aia te-a luat de bărbat numai pentru bani, pentru bănişorii tăi, că nu te iubea şi te va înşela într'o zi sau alta. Era fatal, era scris. Şi ce-ai de gând să faci cu ea ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ţi-am mai spus: am gonit-o şi am luat şi alte măsuri ca s'o pedepsesc.

— Anume?

— Mai întâiu, am poruncit directoarei pensionului unde învaţă Olga să nu-i permită s'o vadă, şi cum ea o adoră...

Victor întrerupse pe tatăl său:

— Vasăzică, mititica o să ne cadă în spinare. Eu o lăsam mai bine mamei şi scăpam de amândouă.

— Nu pot una ca asta, — zise Mişu.

— Da' dece?

— Olga e fata mea.

— Şi nădăjdueşti să atragi printr'însa pe mă-sa, când vei fi dispus să ierţi...

— Te asigur...

— Nu jura, dragă tată. Cunosc aşa de bine pe amorezaţi. Toţi sunt slabi.

— Eu n'am să fiu, — zise Miraşcu. Vreau să mă răzbun şi mă voiu răzbuna.

— Ai dejunat? — întrebă Victor, isprăvindu-şi toaleta.

— Nu, dar nici nu mă gândesc la mâncare.

— Hai cu mine la Iordache, să luăm împreună dejunul. Ai să te distrezi. Are o orhestră admirabilă. Doar n'o să-ţi prăpădeşti zilele, jelind toată viaţa pe nevastă-ta.

— Nu-mi arde de jelit, — ripostă Miraşcu. Vreau să pedepsesc.

— Bine. Vino. Vom vorbi despre asta.

Şi Victor târî pe tat'său.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/anul-1901-1932

CAPITOLUL VIII

Din trecutul lui Radu

După plecarea Gabrielei Mirașcu, Radu Vlasian se înapoiase în odaia modestă, îmbibată încă de parfumul femeii iubite, și se închisese acolo spre a-l respira cât mai mult și a păstra ceva dintr'însa. De altfel, avea senzația că, cu plecarea ei, a dispărut tot farmecul împrejurimilor și că nu mai are nimic de admirat.

Tânărul pictor împlinise douăzeci de ani și peste câteva luni urma să tragă sorții. De statură mijlocie, avea o fizionomie distinsă, o privire blândă, păr blond, frumos și buza îi era adumbrită de o mustață fină, așa de blondă că abia se observa. Era nervos, impresionabil ca toți adevărații artiști, și maeștrii dela cari luase lecțiuni la București îi preziceau un viitor strălucit. Lucrase până acum câteva tablouri, portrete și studii, cari nu erau lipsite de valoare și făceau să se întrevadă cele mai frumoase speranțe. Tablourile nu se vindeau încă, și-i mai trebuiau încă mulți ani de muncă spre a stăpâni cu atâta siguranță penelul încât să devie artist apreciat și celebru.

Un mister plana asupra originii lui. Nu-și cunoscuse niciodată părinții. Pe cât își amintea, se vedea copil mic, jucându-se în atelierul unui mobilier din strada Sabinelor și tăvălindu-se pe maidane cu ștrengarii din vecinătate. Apoi fuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dat la şcoală. Până atunci crezuse că fiinţele în mijlocul cărora trăia: Drăgoiu, patronul şi nevastă-sa, sunt părinţii lui. Acum însă află contrariul. Fusese încredinţat de mic copil acelor oameni detreabă, cari îl crescuseră şi cari îl iubeau ca pe propriul lor copil, dar nu-i se spusese cine-i tatăl şi mama sa şi dacă trăesc încă. Il lăsaseră, în privinţa asta, în întuneric desăvârşit. Vedea uneori venind la părinţii săi o femee foarte elegantă, palidă şi tristă, care-l ţinea mult în braţe, adeseaori plângând, dar nu ştiuse niciodată cine e, cu legături sunt între el şi femeia aceea, care părea a fi din lumea de sus, şi, la întrebările ce el pusese asupra acestui subiect, părinţilor adoptivi, aceştia se mărgineau să răspundă:

— E o cucoană care a cunoscut pe părinţii tăi.

— Au murit, vasăzică?

Niciun răspuns.

Radu era atunci copil şi nu stăruise. Era fericit, îngrijit, ca un copil al casei. Ce mai putea dar dori? Dece s'ar fi putut plânge?

După aceea vizitatoarea care, aţi ghicit desigur, era Viorica Miraşcu — nu mai venise şi doamna Drăgoiu spusese lui Radu că a murit. El avea pe atunci opt ani. Femeia aceea se arătase întotdeauna bună cu dânsul. Intotdeauna îi aducea bomboane şi jucării şi el căpătase pentru dânsa o adevărată afecţiune. Plânse la gândul că n'o s'o mai vadă şi apoi nu se mai gândi la ea.

Peste câteva săptămâni începu să vie, în locul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr.1901-1932

aceleia care nu mai era, domnişoara Gabriela Lacrimeanu, care nu devenise încă şi care era să devie doamna Mihail Miraşcu. Deşi copil, împlinind, după cum spusese, abia opt ani, era scris să nu uite niciodată impresia ce-i făcu apariţia, în apartamentul modest şi cam sombru al părinţilor săi adoptivi, a acelei fete care strălucea atunci, în toată splendoarea celor şaptesprezece ani ai săi. După cum avea să-i spue mai târziu, îi se păru că ea întrupează primăvara şi tinereţea. Ce frumoasă era şi ce graţioasă şi dulce! Şi cum ştia să-i vorbească inimii!

De îndată ce plecă, copilul iscodi pe părinţii. Ei îi răspunseră:

— E o prietenă a cucoanei care venea mai înainte şi a murit.

Nu putu, atunci, să afle mai mult. Visă însă pe femeia cea tânără şi frumoasă, care produsese asupra imaginaţiei lui de copil impresia unei zâne binefăcătoare, pe care regreta că nu o vede mai des şi de care n'ar fi voit să se despartă niciodată.

Crescu. Părinţii săi adoptivi muriră aproape unul după altul. El trebuia să părăsească liceu şi, cum avea deosebită aplicare pentru pictură, dete concurs să intre la şcoala de Bele-Arte. Reuşi cel dintâiu.

Se mutase din strada Sabinelor într'o locuinţă modestă din calea Moşilor, în fundul unei curţi, unde îşi instală un mic atelier. Din averea rămasă dela părinţii lui adoptivi, îi revenea o rentă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lunară de o mie cincizeci de lei. Mai văzuse la intervale lungi pe zâna blondă din anii copilăriei, care continua să se ocupe de el şi despre care ştia acum că e o femee din lumea bună şi era soţia lui Mihail Miraşcu, căci o urmărise ca să afle cine este. Concepuse, pentru dânsa, una din acele pasiuni absolut ideale, cum le încearcă cei de o vârstă cu el, şi cari sunt cu atât mai vii, mai puternice, cu cât par mai lipsite de speranţă.

Gabriela măritată, mamă de familie, bogată, aparţinând celei mai înalte aristocraţii, părea aşa de departe de el, că chiar, dacă ar fi fost liberă, el tot n'ar fi îndrăznit să-şi ridice vreodată ochii către dânsa, preferând să moară decât să-i mărturisească ce simte pentru dânsa sau s'o lase să ghicească. Ceea ce încerca pentru tânăra femee care răspândise asupra primilor săi ani ca un reflex de lumină şi frumuseţe, era nu dragoste în sensul obişnuit al cuvântului, şi mai puţin iubire de carne, care caută mulţumiri şi plăceri de ordin animalic, ci un fel de adoraţie, de cult, pentru o zeitate prea sus pusă, de care nu se poate apropia. In atelierul sărac din calea Moşilor avea un portret al iubitei, făcut din minte, pe care-l ferea de ochii tuturor şi în faţa căruia îngenuchia, când era singur, cum îngenuchezi înaintea câte unui sfânt.

In ultimul timp, vizitele ei se mai răriseră, fie că era mai puţin liberă, fie că observase adoraţia tăcută al cărei obiect era şi se simţea jic-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/marr1901-1932

nită. Radu suferea grozav că n'o mai vede. Dăduse adeseaori târcoale, fie ziua, fie noaptea, prin jurul casei din strada Spătarului: ziua, ca s'o vadă trecând, fără a fi văzut; noaptea, spre a vedea lumina caselor şi care era pentru el cea mai frumoasă stea. Se ascundea însă cu mare grijă, de teamă ca ea să nu observe urmărirea, deşi destul de discretă, al cărei obiect era.

Intr'un an chiar, ştiind unde-şi petrece Gabriela vara, se instalase la Constanţa unde stătu câteva luni, fără ca ea să aibă habar. In urmă, la Bucureşti, i-o mărturisi. Dânsa îl certă, interzicându-i să mai comită asemenea nesocotinţi. Era foarte supraveghiată şi bărbatu-său o fire bănuitoare, geloasă, şi cea mai mică indiscreţiune i-ar fi provocat mari neplăceri.

Radu văzuse la Constanţa pe Mihail Miraşcu, a cărui figură o asemănase cu a unei păsări de pradă, şi plângea, din fundul sufletului, pe Gabriela că-i silită să trăiască cu asemenea bărbat, pe care, fără îndoială, — se gândea el, — nu-l iubeşte.

Făgăduise să nu mai meargă la Constanţa şi, timp de un an, se ţinu de cuvânt. Dar în anul următor, pasiunea lui pentru Gabriela crescând şi atingând paroxismul, nu mai avuse răbdare să stea la Bucureşti când o ştia pe ea departe, şi plecase la Constanţa, doar la câteva zile în urma ei. Acolo nu mai găsise într'însul puterea, caşi întâia dată, să se ascundă de dânsa. Dimpotrivă, se silea mereu să-i iasă în cale, fiind atât de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pătruns de fiinţa ei că nu putea trăi acolo unde nu e dânsa. Şi ciudat: îi se păru că Gabriela, care, până atunci, fusese atât de rece, se turbura de câte ori îl zărea şi el îi vorbea. O speranţă nebună încolţi în sufletul lui, o speranţă care-l făcu să umble parcă în stele. Nu mai ţinu seamă de nicio prudenţă. Pândea pe Gabriela pretutindeni: în colţul drumurilor; pe marginea mării, când lua trenul spre Mamaia, sau seara, când ieşea în piaţa Ovidiu. Văzurăm rezultatul nebuniilor lui: Gabriela pierdută, izgonită de bărbatu-său, dar pe de altă parte, iubirea lui proclamată, cunoscută de dânsa. Nu ştia dacă trebue să se întristeze sau să se bucure.

Era întristat văzând-o nenorocită şi resimţise o suferinţă nespusă la gândul durerii ei, dar cum amorul e egoist, se bucură ştiind-o liberă. Ar fi voit să zboare la Bucureşti, după dânsa, dar nu voi să-i calce pentru a doua oară ordinul şi rămase la locul lui, izolat, cufundat în visuri, cu gândul la Capitală, unde nu îndrăznea să se înapoieze. Apoi, ştiind că Mihail Miraşcu nu e la Constanţa şi vila e goală, îşi luă, în cele din urmă, inima în dinţi şi plecă la rându-i. Multe sentimente îl îmboldeau la plecare. Îl rodea neliniştea asupra soartei Gabrielei. Voia să ştie dacă şi-a părăsit bărbatul şi, în acest caz, ce s'a făcut şi ce intenţii are. Îşi exprimase dorinţa de a sta împreună cu fiica ei, trăind departe de soţ. Îşi pusese oare proectul în execuţie? In ce loc se refugiase, să-şi ascundă amărăciunea? Dorea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mam1901-1937

grozav s'o ştie, simţind că nu putea trăi fără să n'o vadă, şi azi mai puţin ca oricând.

Sosit în Bucureşti la o oră când felinarele luminau de mult străzile înecate în negura toamnei, Radu Vlasian străbătu curtea noroioasă în care se afla atelierul său şi, fără a se sinchisi de oboselile drumului, fără a se gândi la mâncare, deşi era ora de masă şi nu luase pe drum nimic în gură, făcu cât putu mai multă lumină în odaia modest mobilată şi decorată cu tablourile şi schiţele sale, şi, scoţând portretul Gabrielei din locul unde-l ţinea ascuns, îl aşeză pe un şevalet şi-l contemplă. Stătu astfel timp îndelungat, fără să observe cum trece vremea. Ce frumoasă era şi cât o iubea! Ea ştia acum că el o iubeşte, şi faptul acesta aducea în existenţa lui o schimbare pe care n'o putuse întrezări. Îndrăznise să facă declaraţii de dragoste femeii aceleia, la care abia de avea curajul să ridice ochii. Ea nu-l respinsese, ba chiar îi spusese că şi dânsa îl iubeşte. Gândul acesta transporta pe artist în al nouălea cer. Nu se mai sătura să se tot uite la icoana fiinţei iubite şi era târziu de tot când puse cu religiozitate la loc micul portret, plecând de acasă să mănânce ceva şi să facă o mică plimbare, ca spre a şi limpezi gândurile.

A doua zi porni în cercetare. In dorinţa de-a şti ce s'a făcut cu Gabriela, merse să dea târcoale prin jurul casei din strada Spătarului şi află dela Băcanul vecin — care deţinea faptul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indrr1901-1932

dela slugi — că Gabriela plecase în călătorie şi Mihail Miraşcu era cu fiul său acasă.

Înţelese. Ea îşi părăsise bărbatul. Dar unde era? Luase cu dânsa copila? Nu putu afla în privinţa aceasta nicio informaţie şi petrecu două zile în chinuri cumplite, într'o nesiguranţă şi nelinişte ce-l ucideau. Poate că era nenorocită? Poate se mira că el n'a căutat să se întâlnească cu ea şi să-i vină într'ajutor în criza de disperare în care se zbătea şi a cărei cauză, fără nicio discuţie, era el. Dar dacă ea ar fi voit ca dânsul s'o vadă, i-ar fi scris, l-ar fi înştiinţat unde o poate găsi. Gabriela însă păstrând faţă de el tăcerea aceasta, e că voia să-l ţie departe de ea şi avea, desigur, pică pe el, fiind autorul nenorocirii ei.

Bietul îndrăgostit nu ştia ce să creadă şi era chinuit de o mare nelinişte. Nu mai lucra. Era incapabil să lege două idei una de alta şi să-şi concentreze mintea asupra altui chip decât al aceluia care-i preocupa toate gândurile. Cum punea mâna pe creion sau pensulă, era doar ca să schiţeze trăsăturile ei. Şi vederea acestei figuri adorate îi mărea durerea. Pleca atunci din atelier şi hoinărea pe străzi, sub ploaia măruntă şi rece ce cădea în epoca aceea fără întrerupere şi pe care părea că n'o simte. Rătăcea la întâmplare, împins ca de o forţă superioară spre casa lui Mihail Miraşcu, unde poate ea se înapoiase şi în care el ar fi voit să pătrundă. Nu îndrăznea să iscodească oamenii, de frică să nu atragă asu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mar1901-1912

pră-i atenţia, dar stătea ceasuri întregi cu ochii pironiţi pe poarta mare, ca şi cum s'ar fi aşteptat, din moment în moment, să vadă ieşind pe aceea la care-i era tot cugetul. Dar ea nu se arătă. Fără îndoială că nu se înapoiasc şi nici nu se va înapoia. Văzuse intrând şi ieşind pe Mihail Miraşcu şi pe un tânăr, care era probabil fiul acestuia, despre care ea îi vorbise adesea. Dar Gabriela... niciodată!

Radu era în starea asta de zbucium, când citi într'o zi, în „Universul", la rubrica „Intâmplări din Capitală", câteva rânduri cari îi atraseră atenţia. Era vorba de o scenă care se petrecuse la poarta unei şcoli de călugăriţe în momentul în care ieşeau elevele cari trebuiau să fie duse la părinţi. O mamă, căreia-i se interzisese să-şi vadă copila, voise, cu toată împotrivirea călugăriţelor, să se apropie de ea şi s'o strângă în braţe. Se produsese o învălmăşală. Maicile chemaseră ajutor, iar şcolăriţele începuseră să ţipe. Copila fuse dusă repede în pension şi câţiva trecători transportaseră la o farmacie pe nefericita mamă, care leşinase. Nu se indica, în ziar, numele mamei, spunându-se doar atât că face parte din înalta societate.

Pe Radu îl străfulgeră o idee: Dacă e ea? Şi, tremurând de emoţiune, se hotărî să se intereseze, în speranţa că poate, astfel, va descoperi domiciliul Gabrielei, la caz că ea era mama disperată despre care relata gazeta. Avea printre prieteni pe un reporter: Zinescu, cu care făcuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cunoştinţă într'o berărie şi care-l fermecase prin caracterul său deschis şi vioiciunea cu care povestea din bogatu-i dosar de taine şi anecdote. Îşi zicea că, poate, prin el, va putea căpăta informaţiile dorite. Şi, în adevăr. Zinescu îl servi de minune. Îi spuse că chiar Gabriela Miraşcu fusese autoarea scandalului, ba îi dădu şi adresa ei.

Când se despărţi de ziarist, Vlasian o luă pe jos spre casă, reflectând asupra celor ce aflase. Vasăzică, ruptura dintre Gabriela şi bărbatu-său era completă, definitivă. Şi nefericita n'avea la dânsa copila. Îi era oprit chiar s'o vadă. Cât o fi trebuind să sufere! Dar pentru ce nu-l vestise şi pe el? N'avea dar pentru dânsul nicio simpatie, nicio afecţiune? Cunoştea, cu toate astea, toată mărimea devotamentului său. Ştia cu ce avânt, cu ce entuziasm, cu ce plăcere chiar, el şi-ar fi dat viaţa ca să-i cruţe o suferinţă. Era nenorocită şi nu se gândea la dânsul, şi asta îl durea grozav pe Radu, care o iubea atâta şi care ar fi fost atât de fericit să-şi vadă iubirea pusă la încercare. El se simţea înstare să fure copila dela şcoală, spre a i-o aduce. Ce să facă acum? Să meargă la femeia pe care o adora, dar care părea că fuge de el? Dacă se va prezenta la dânsa, îl va primi oare? Nu va fi supărată pe el c'a căutat să-i descopere refugiul şi a venit nechemat? Şi, totuş, putea el să nu profite de prilejul ce-i se prezenta de a o vedea, când simţea că-i se sting zilele, departe de ea?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dir=1901-1932

Putea el, deşi ghicea deznădejdea şi suferinţele ei, să nu-i ofere serviciile, sângele, viaţa?

Judecă mult asupra celor ce avea de făcut. După o plimbare de peste un ceas, ajunse până în dreptul casei fără să fi luat vreo hotărîre. Îi era straşnic foame. Intră într'un restaurant mic, unde obişnuia să ia masa, înghiţi în grabă porţiile cerute şi se înapoiă acasă, unde iar scoase portretul iubitei, ca spre a-i cere o inspiraţie. Apoi se culcă, spunându-şi că a doua zi, fiind cu mintea limpede, îi va fi mai uşor să se hotărască într'un fel. Sfatul ce-i aduse noaptea fu să meargă la Gabriela, să-i se arunce la picioare, să-i ofere viaţa şi să-i spună că nu va mai veni s'o vadă, la caz că asta e dorinţa ei. După primirea ce ea avea să-i facă, va şti dacă totul s'a isprăvit între ei sau dacă se întrezăresc la orizont oarecari speranţe. Şi, dimineaţa, într'o hotărîre neclintită, se îmbrăcă spre a merge la hotel Avram.

CAP. IX

Înainte de duel

— E acasă doamna Gabriela Miraşcu?

Radu Vlasian era acela care, cu vocea tremurând de emoţie, şi galben ca un mort, adresa această întrebare unei servitoare dela hotel Avram.

— Nu ştiu, domnule, — răspunse fata. Mă duc să văd.

Şi era s'o ia înainte, când artistul îi zise, dându-i carta de vizită:

— Uite, dacă-i aci, dă-i asta. E numele meu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Bine, domnule.

Şi Radu se aşează pe un scaun din antreu, în timp ce fata dispărea pe scară. Era stăpânit de o emoţie aşa de violentă, că nu se mai putea ţine pe picioare.

Nu trecu mult şi fata se şi înapoiă. Radu se sculă dintr'odată, pradă unei înfrigurări nespuse. Faţa îi se însenină imediat ce auzi rezultatul ce i-l aduse servitoarea.

— Coniţa vă poftește la dumneaei.

Pictorul era cât pe aci să dea un chiot de bucurie şi se avântă pe scară, după fată, care făcea pe călăuză. Ii se părea că picioarele-i nu ating covorul şi că are aripi, că zboară. Mergea la dânsa. Avea s'o vadă!

Cum ajunse la apartamentul ocupat de Gabriela, slujnica îi arătă o uşă pe care era bătut un număr şi zise:

— Bateţi, domnule!

El bătu şi, imediat, se auzi o voce blândă, care îl înfioră până în măduva oaselor: vocea Gabrielei Miraşcu, vocea divină a adoratei:

— Poftim!

El intră. Era aşa de emoţionat, nervii îi erau aşa de încordaţi, că nu-şi mai da seamă dacă e în stare de trezie sau visează. Şi ce vis sublim! Ea era în faţa lui, mai splendidă, mai frumoasă ca oricând, cu figura palidă şi tristă, dar neavând în ochii ei nicio supărare, ba chiar zâmbindu-i aproape. El simţea că i vine să leşine şi nu putu scoate decât un ţipăt:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndn1901 1932

— Tu!

In modul cum rosti pe acest „tu" se închega toată dragostea, toată adoraţia ce închidea inima lui de douăzeci de ani, tot ce ea era pentru dânsul: frumuseţe, lumină, viaţă. Ea înţelese şi, cu toate durerile tainice ce o rodeau, un zâmbet îi flutură pe buze.

Îi arătă un scaun, văzându-l că se clatină, şi-l pofti să şadă:

— Stai jos!

El ascultă de îndemn, dar rămase cu privirea pironită pe chipul ei, fără a spune nimic, neputându-şi dezlipi ochii, plini de extaz, de pe figura ei ideală. Nu ştia ce să vorbească, nu găsea niciun cuvânt. Abia după trecerea unei pauze lungi, putu, însfârşit, să rostească:

— Am venit să ţi cer iertare.

— Dece? — întrebă ea.

— De suferinţele ce ţi-am pricinuit.

Ea făcu un gest de protestare, dar el adăogă cu vioiciune:

— Ştiu tot: ştiu că ţi ai părăsit soţul. Ştiu că nu ţi s'a permis să-ţi vezi copila. Ştiu c'a refuzat să ţi-o dea.

Şi povesti cum i-a descoperit refugiul. Adăogă apoi:

— Şi toate astea din cauza mea, fiindcă nu te-am ascultat. Nu trebuia să vin la Constanţa, să te compromit. N'ai să mi-o ierţi niciodată.

Îşi lăsase capul pe piept, pradă unei adânci mâhniri, şi boabe mari de lacrimi îi curgeau pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

obraji. Ea îi luă mâna, cu un gest de blândeţe şi duioşie, şi-i zise :

— N'am a-ţi ierta nimic. Nu sunt supărată pe tine. Ceea ce s'a întâmplat s'ar fi întâmplat şi fără tine, din cauza geloziei nebune a bărbatului meu şi a o mie de cauze pe cari n'aş voi să le spun. Trebuia să ne despărţim, viaţa devenindu-mi imposibilă, alături de dânsul, şi n'aş regreta nimic dac'aş avea pe Olga cu mine.

— Nu vrea să ţi-o dea ?

— Nu-mi permite nici măcar s'o văd. De aceea am şi rămas la Bucureşti. Altfel, aş fi plecat de mult. O, cât am suferit ! (adăogă sărmana femeie, frângându-şi mâinile, cu un gest de durere cumplită).

— Dece nu m'ai înştiinţat ? — o dojeni Radu. Dece nu ţi-ai amintit că ai aci, în preajma ta, pe cineva care e gata să-şi jertfească viaţa pentru tine ?

— Ce poţi face tu ?

— Nu ştiu în acest moment la ce aş fi recurs, dar cu siguranţă că n'aş fi stat cu mâinile în sân.

— Nu ştiam că eşti la Bucureşti, — zise Gabriela. Apoi adăogă :

— Şi nu uita că trebue să umblu cu atâta precauţiune ! Gândeşte-te că cea mai mică imprudenţă m'ar putea pierde definitiv. Omul acela nu aşteaptă, desigur, decât un prilej, şi, dacă i aş da o armă împotriva mea, o dovadă, poate nu mi-aş vedea niciodată copila. Pe când acum, tot mai sper.

— Ce speri ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/anii 1901-1932

— Să revie la sentimente mai bune, să-şi recunoască greşala, să nu aibă motive pe cari să intenteze acţiune de divorţ. Atâta vreme cât tribunalul nu se va fi pronunţat, nimeni nu mă va opri legalmente să-mi văd copila, să i fiu mamă.

— Păi ţi s'a interzis!

— Fără niciun drept... şi pot să reclam, tocmai ceea ce şi vreau să fac sau, mai bine zis, aş fi şi făcut dacă incidentul ce mi s'a întâmplat — şi pe care-l cunoşti — nu m'ar fi îmbolnăvit. N'am mai putut ieşi.

— Şi — întrebă Radu — speri să reuşeşti?

Sărmana femee făcu un gest de disperare.

— Nu ştiu.

— N'ai să ajungi la nimic, — zise Vlasian. Dacă bărbatul tău e hotărît să te lipsească de fată, va întrebuinţa toate mijloacele, chiar cele mai perfide, spre a-şi atinge scopul.

— Dar pentru ce? — gemu nenorocita. El nu iubeşte copila asta, pe când eu o ador.

— Ca să-şi răzbune, — explică Radu. Da, ca să-şi răzbune de pretinsa ta trădare. Nu-ţi rămâne decât un mijloc sigur, ca s'o ai lângă tine pe Olga, care, fără îndoială, suferă că e despărţită de tine.

— O, da, o fi suferind mult, îngeraşul! Vai, când m'a văzut, ce strigăt a dat şi cu ce avânt s'a repezit la mine! In ochii ei de cherubim străluceau lacrimi de bucurie. „Mamă! Mamă! — spunea ea, — dece nu te mai văd? Ce-i cu tine? Ce te-ai făcut? M'ai părăsit?“ N'avusei vreme

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să-i dau lămuriri... sau să-i spun ceva. Maicile s'au aruncat între noi şi o luară pe sus. Fetiţele toate ţipau, în timp ce călugăriţele strigau ajutor. Veni un sergent de oraş, care se năpusti la mine şi, apucându-mă de braţ, mă împiedică să fac o mişcare. Şi, în vremea asta, maicile trăgeau înapoi în şcoală pe Olguţa. Vai, mititica, cum au brutalizat-o! Când n'o mai văzui, leşinai şi, de atunci, am stat în pat. Azi mă dădui jos pentru întâia oară, şi nu ştiu când voiu mai vedea pe scumpa mea copilă. Spuneai că e încă un mijloc. Care?

— S'o furi!

— M'am gândit la asta. Dar cum? Eu femee singură!

— Dar eu unde sunt? — întrebă Radu.

— Tu?

— Da, eu, care sunt gata să fac orice ca să-ţi cruţ o suferinţă, o lacrimă. N'am eu prieteni cari mă vor ajuta? Haide, ordonă, porunceşte! Cere-mi o dovadă de devotament. O, cu ce adorare, cu ce plăcere, cu ce zel ţi-o voiu da! Şi poate că, după ce-ţi voiu fi redat copila, nu mă vei mai respinge.

— Respinge? — repetă, ca un ecou, Gabriela, învăluind pe pictor într'o privire care turnă, parcă, lave de foc în vinele lui:

Apoi adăogă aceste cuvinte imprudente, cari dezvăluiau îndeajuns sentimentele-i intime:

— O, de n'aş asculta decât de glasul inimii!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index-1901-1932

Vorbele astea avură darul să exalteze pe îndrăgostit.

— A, — exclamă el, — iată o mărturisire scumpă, rostită de buzele tale divine!

— O mărturisire care n'ar fi trebuit să-mi scape — se dojeni Gabriela — şi pe care, te rog, s'o uiţi.

Adăogă apoi cu accent stăruitor:

— Pe care trebue s'o uiţi!

Dar Radu ripostă:

— Dar pe care eu n'o voiu uita, nu, n'o voiu uita niciodată! O, da (adăogă el, cu o surescitare de om nebun), porunceşte, ordonă! Spune-mi unde să merg să-ţi aduc copila? Alerg fără ezitare. Nu sunt eu robul tău, obiect de care te poţi servi în voe?

Ea îl opri cu un gest.

— Dacă îmi mai vorbeşti aşa, — zise dânsa cu blândeţe, — o să fiu silită să nu te mai văd.

— Dece?

— Nu vreau să cad. Trebue să mă păstrez curată pentru fiica mea. Ar fi dureros ca, mai târziu, să aud dojeni din gura ei şi, sincer mărturisind, pe deplin meritate.

— Dar am eu oare vreo pretenţie? — exclamă cu ardoare pictorul. Iţi cer eu ceva în schimbul iubirii întregi, desăvârşite, ce-ţi ofer? Intenţiunile mele sunt curate. Te respect tot pe atât cât te iubesc. Eşti pentru mine fiinţă mai superioară, mai ideală, mai cerească decât femeia obişnuită şi înaintea ta mă închin ca la un idol. O, Ga-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

brielo, nu mă respinge, nu mă goni din mijlocul luminii ce împrăştii asupra sufletului meu şi al razelor privirilor tale, cari nasc în juru-ţi o atmosferă de dragoste sfântă. Mă mulţumesc să te văd din când în când şi să ştiu că nu-ţi sunt cu totul indiferent. Mi-e de ajuns atât ca să faci din mine cel mai fericit dintre muritori.

Şi, după o pauză de o clipă, continuă cu şi mai multă putere:

— Da, îţi voiu reda copila! Ţi-o voiu aduce chiar cu mâna mea şi, poate, îmi vei păstra oarecare recunoştinţă.

— Recunoştinţă nesfârşită, veşnică,— îl asigură Gabriela. Dar, chiar dac'ai să reuşeşti, n'o să mi-o ia înapoi?

— Nu, dacă-mi asculţi sfatul. Pleci cu dânsa de aci şi nimeni nu vă va mai da de urmă, atât de mari vor fi pregătirile ce voiu lua. Vreau să fii fericită prin mine. De ai şti cât mă îmbată gândul că eu am fost acela care ţi-am produs bucuria aceasta!

— Da, Radule, văd că mă iubeşti, — zise Gabriela cu intonaţie particulară, în care vibra multă duioşie.

— O, te iubesc cu un amor fără seamăn! Dar să nu mai vorbim despre el, din moment ce mi-ai interzis. Să vorbim de fiica ta şi de aceea ce socot eu să fac.

Vorbiră mult. Gabriela dete amănunte asupra modului cum ar putea-o fura pe Olga dela şcoală. La rându-i, Radu îi explică planul lui. Când se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/arc/1901-1932

despărţiră, erau radioşi, cu inima plină de speranţe şi dragoste.

— O, da, te voiu iubi şi eu, dacă mi-o aduci! — zise Gabriela.

— Voiu izbuti, de ar trebui chiar să pierd libertatea şi viaţa! — exclamă Radu cu înflăcărare.

Şi se duse. Doamna Miraşcu se uită lung după el. Apoi, cu ochii plini de lacrimi, murmură:

— Cât mă iubeşte!

Şi rămase cufundată în visare, având înainte vedenia înflăcăratului tânăr, frumos şi distins, înzestrat cu sentimente aşa de nobile. In urmă, îşi şopti, traducându-şi un gând intim:

— S'ar putea oare să nu-l iubesc şi eu? Avea voiu puterea să resping iubirea asta, aşa de sinceră şi devotată, pe care nu-mi e îngăduit s'o împărtăşesc şi care nu-mi poate pricinui decât dureri, deoarece nu sunt liberă? Vai, nu! E prea târziu. Il iubesc şi eu, da, îl iubesc. Oricât mă silesc să înăbuş amorul ce a încolţit în sufletul meu şi, cu toate că prevăd încercările şi torturile prin cari voiu avea să trec din cauza lui, în adâncul sufletului mă simt, totuş, fericită că sunt astfel iubită. Şi care femee n'ar fi mândră? Inima îmi rămăsese până acum închisă. Azi însă se deschide, se dezvoltă, îmboboceşte, şi mă mir eu însămi de parfumul ce revarsă şi razele de lumină ce răspândeşte. Ce sentiment frumos, sublim şi divin e iubirea! Şi eu nu-l cunoscusem până azi! O, a avea lângă mine pe Olga şi a duce cu el traiu împreună! Ce vis nebun! Un vis la care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

abia de îndrăznesc să mă gândesc şi care îmi produce ameţeli. Şi cu toate astea...

Nobila femee îşi prinse capul în mâini şi rămase mult timp pe gânduri, cu ochii scăldaţi în lacrimi.

In vremea aceasta, Radu Vlasian se înapoia acasă, trecându-şi din nou prin minte tot ce văzuse şi exclamând din când în când: „Mă iubeşte! Mă iubeşte!" Şi, rostind aceste vorbe, îi se părea că toţi oamenii pe cari îi întâlneşte în cale se îmbrăţişează, iar el umblă pe un covor de flori. Nu fusese încă niciodată aşa de fericit. Îşi mai spunea:

— Ii voiu reda copila. Da, i-o voiu reda, chiar de ar trebui să dărâm şcoala unde e închisă, ca s'o răpesc.

Se credea acum erou al unuia din acele romane senzaţionale, în cari amorul e aşa de puternic că înaintea lui cad toate zidurile. Părea mândru sfărmând în minte toate piedicile ce-i se ridicau în cale întru executarea proectului său. Ajunse acasă plin de aceste gânduri, fără să-şi fi dat seamă de drumul parcurs. Tocmai da să intre în prima cameră, când îl opri proprietăreasa.

— Te-a căutat cineva, domnule Vlasian.

Şi-i întinse o cartă de vizită. Pictorul citi numele:

Mihail Miraşcu.

Se făcu galben ca un mort şi începu să tre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
evstatrers.ivanic.ro/mrr1901-1932

mure. Bărbatul Gabrielei! Ce vroia? Îi se părea că cerul se prăvălea peste el.

— Era cam supărat că nu te-a găsit, — adăogă femeia. A spus că mai vine.

— A! mai vine?

— Da, domnule.

— Bine, foarte bine! — zise Radu, făcând sforțări supraomenești ca să-și ascundă emoția. Să poftească!

Și intră.

Își punea acum o întrebare: teribilă, neliniștitoare, umplându-l de o teamă ce nu și-o putea preciza: Ce voia Miraşcu? Și-l aşteptă pradă unei vii îngrijorări.

. . . . . .

Ne amintim că Mihail Miraşcu, când se înapoiase din Constanța, spusese fiului său că pusese pe cineva acolo să se intereseze de persoana pe care — după cât se părea — toată lumea din oraș și împrejurimi o socotea ca amant al neveste-si. El primise o scrisoare care-l lămurea asupra acestui subiect. Îi se spunea că tânărul despre care e vorba e pictor și-l cheamă Radu Vlasian, așa cum aflase în primul moment, că a stat trei luni la Anadolchioi și s'a înapoiat în Capitală. Informatorul îi dădea adresa din București a artistului, mai comunicând, totdeodată, că Gabriela, înainte de a pleca din Constanța, se dusese deadreptul la casa unde ședea el și că tot pictorul i-a făcut rost de trăsura cu care dânsa a mers la gară. Fusese dar la han atunci când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mihail venise, în toiul nopții, să bată în poartă. Era cu el !... In odaia lui !... Ce perversă și cât și-or fi bătut joc de el ! Turbat de furie, pe care abia și-o putea stăpâni, Mihail arătase lui Victor scrisoarea. Acesta înălțase din umăr disprețuitor.

— Nu-ți spune nimic nou, — zise el. Știai toate astea sau, mai bine zis, trebuiai să le știi mai de mult.

— Imi indică adresa exactă din București.

— Ei și ?

— Voiu avea putința să-l pedepsesc...

— Cred că n'ai să te apuci să provoci pe zugravul ăla ! — ripostă Victor cu accent de nesfârșit dispreț.

— Dece adică ?

— Pâi o să râdă toată lumea.

— O să râdă ? — repetă Mihail, încruntând sprâncenele.

— Da, fiindcă nu mai ești la vârsta la care omul își poate permite asemenea fantazii și, apoi, fiindcă numele și situația ta...

— Nu există nume și situație, când onoarea e în joc, — zise Mihail.

Victor rânji.

— Onoarea ! Ciudat rol facem noi să joace onoarea.

— Insfârșit, — replică Mișu cu ton hotărît, — nu vreau să și bată nimeni joc de mine, nepedepsit, și să las să trăiască un om care e iubit de o femeie pe care, cu toate ce a fost, eu tot o ador.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1901-1932

— Am înţeles, — zise Victor, — eşti gelos. Şi individul ăsta îţi face umbră!... Trebuia s'o spui imediat, dar nu-i nevoie, pentru asta, să te dai în spectacol. Lasă, îmi iau eu sarcina să-i viu de hac.

— Tu?

— Desigur: ei tânăr, eu tânăr, şansele vor fi deci egale.

— Vreau să pedepsesc eu însumi, — zise Mihail. Fii liniştit. N'o să-mi tremure mâna.

— O, nu mă îndoesc de curajul tău! — protestă Victor. Mi-e frică însă să nu primeşti o lovitură periculoasă, şi e mai bine să fiu eu acolo.

Mihail îl întrerupse cu un gest violent:

— Tu n'ai ce căuta în afacerea asta! Slavă Domnului, n'am niciun beteşug. Eu singur îmi voiu răzbuna onoarea!

Victor, care, ca mai toţi băeţii de teapa lui, îşi râdea de frazele astea eroice, esclamă ironic:

— Aci o învârtişi bine! Dă-mi voe să te felicit.

Dar Mihail îşi luă un aer sever şi zise supărat:

— Isprăveşte, te rog. Nu-mi place mie să glumeşti cu asemenea lucruri.

— Bine, tată, dacă vrei tu aşa, fie! Nu mai spun nimic, dar te asigur că faci rău luând lucrurile în mod tragic. Au mai fost şi alţii înşelaţi ca tine, şi, cu toate astea, n'au murit.

— Eu poate am să mor, — murmură Mihail. N'o să-ţi explic pentru ce, fiindcă n'ai să mă înţelegi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

El fusese pus în ajun în curent cu incidentul petrecut la poarta şcoalei de călugăriţe. Triumfase asupra fiului său. După ce rezistase mult timp îndemnurilor lui rele şi perfidelor lui insinuări, îşi făcuse acum un punct de onoare din a se arăta neînduplecat. Declarase:

— Vezi tu acum că am găsit adevăratul mijloc de a o pedepsi?

Dar Victor nu aprobase acest fel de pedeapsă. El ar fi preferat, cum obişnuia el să spună, să se „cotorosească de mica creatură", lăsând-o să meargă la mă-sa. Dar Mihail nici să audă de aşa ceva. Ţinea la răzbunarea lui şi, în acelaş timp, nu vroia ca prietenii şi cunoştinţele să cunoască nenorocirea ce l-a lovit. Spusese tuturor că nevastă-sa a plecat în străinătate, cu toate zâmbetele lui Victor, care găsea această precauţiune absolut copilăroasă, căci, la urma urmelor, adevărul avea să iasă la iveală într'o zi sau alta. Dar Mihail îşi impusese voinţa, şi nimeni, afară de credinciosul Tudor — care nu voia să-şi trădeze stăpâna — nu ştia unde se afla, în acel moment, Gabriela.

Intre acestea, tot vorbind cu fiul său, Mihail se pregătise de ieşire, neputându-şi ascunde oarecare bucurie, la gândul că răzbunarea lui avea să fie completă. Pedepsise pe mama. Va lovi acum pe amant, şi ironiile lui Victor nu fură în stare să-l facă să-şi revie asupra hotărîrii luate. Sună, să-i se aducă bastonul, pălăria şi mânuşile. Victor se uită la el batjocoritor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vasăzică, — zise el, — te duci la zugrav?

Mihail fu zguduit de un fior. Nu răspunse.

O flacără sălbatică îi strălucea în ochi.

— Ai de gând să-l provoci? — întrebă Victor.

— Nu ştiu încă ce o să fac.

— Succes bun, tată. Dacă ai nevoe de mine..

— Nu, îţi mulţumesc, n'am nevoe de supleant.

Şi ieşi mândru. Era înalt, foarte slab, şi, cu figura de oţel, semeaţă şi aspră, avea un aer impunător. Păşea ţeapăn şi furia ce-l stăpânea îl făcea să meargă şi mai drept şi mai provocător. Victor îl privea zâmbind.

— Voinic om babacu, — îşi zise el, râzând. Parc'ar fi jandarm rural!

Şi se duse să-şi isprăvească toaleta, spre a merge să dejuneze cu prietenii cari îl aşteptau, pe când tat-său, zdrobit de durere, cu inima roasă de gelozie, se îndrepta spre calea Moşilor, către locuinţa aceluia de care era deplin convins că e amantul Gabrielei.

CAP. X

Martorii

In starea aceasta sufletească, se prezentase Mihail Miraşcu la Radu Vlasian.

— Nu-i acasă, — îi răspunse proprietăreasa.

Mihail, care ardea de nerăbdare şi era dornic să isprăvească, îşi năbuşi o mişcare de nemulţumire şi întrebă:

— Când se întoarce?

Femeia făcu un gest vag.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu ştiu, domnule, nu mi-a lăsat nicio vorbă.

Mihail, foarte elegant şi într'o atitudine mândră, impresionă pe proprietăreasă, care ţinu să se arate amabilă cu el şi zise:

— Se întâmplă foarte rar să lipsească mult. Trebue să vie să lucreze. O, e foarte harnic dumnealui! Dacă sunteţi bun, mai treceţi pe aci.

— Da, da, mai viu eu. Uite, dă-i carta mea de vizită. Să-l rogi să mă aştepte.

— Foarte bine. Îi spun.

Şi Miraşcu se depărtă.

Femeia citi numele de pe carta de vizită.

— Vreun muşteriu desigur. Trebue să fie om bogat. Se vede imediat.

Şi, îndată ce Radu se înapoiă acasă, ea se grăbi, după cum văzurăm, să-şi îndeplinească comisionul.

El aştepta acum în atelier pe cel anunţat. Acesta nu întârziă să apară. Proprietăreasa tocmai întindea nişte rufe în curte şi, cum îl văzu, îşi lăsă treaba şi se îndreptă către el, spre a-i spune, cu zâmbetul cel mai amabil:

— S'a întors domnu' Radu, vă aşteaptă. Uite, poftiţi pe aci!

Şi Mihail Miraşcu, cu pasul ţeapăn, aproape automat, cu inima tremurând că se va găsi, însfârşit, în faţa rivalului, străbătu curtea noroioasă, îndreptându-se spre uşa pe unde intrai în locuinţa pictorului. Aproape imediat şi fără ca cineva să fi întrebat cine bate, el fiind fără îndoială aşteptat, uşa se deschise şi cei doi oameni

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se aflară faţă în faţă, privindu-se cu un sentiment de ură, pe care şi-l ascundeau cu mare greutate. Mişu învălui într'o privire plină de dispreţ atelierul sărac, aproape gol, şi măsură pe rival din cap până'n picioare. Un fior îi trecu prin spate. Constatase că acest rival era tânăr, frumos şi cu o înfăţişare seducătoare, ceea ce avu darul să-i mărească gelozia. In aşteptare ca să-i vorbească, Radu îl pofti, cu un gest, să şadă. Dar Mişu nu şezu, ci rămase în picioare.

— Cu domnul Radu Vlasian am cinstea să vorbesc? — începu el.

Cu toate că se silea să fie corect, făcând sforţări supraomeneşti spre a-şi stăpâni furia ce clocotea într'însul, simţeai, după tremurul vocii şi dispreţul măreţ ce-i se oglindea în ochi, furia de care era însufleţit. Tânărul pictor înclinându-se, fără a răspunde, Miraşcu se prezentă:

— Eu sunt Mihail Miraşcu. Cred că ghiceşti ce mă aduce la d-ta?

Artistul răspunse foarte liniştit:

— Nu, domnule, nu ştiu nimic.

Liniştea aceasta avu darul să aprindă şi mai mult pe bărbatul Gabrielei, care nu se mai putu stăpâni şi zise cu o violenţă ce creştea din moment în moment:

— Ştiu totul, domnule. Ştiu că eşti amantul Gabrielei Miraşcu, pe care am alungat-o din casă.

Radu se făcu galben ca ceara, auzind vorbindu se astfel de aceea pe care el o aşeza pe un tron în mijlocul cerului, în rând cu îngerii ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai curaţi. Răspunse dar, silindu-se să-şi păstreze tot calmul:

— Şi eu, domnule, vă declar că nu ştiţi nimic şi că nu sunt amantul doamnei Miraşcu.

Mihail se înfăţâta din ce în ce.

— Eşti în rolul d-tale, d-le, vorbindu-mi astfel, — zise el. Datoria unui om galant e de a tăgădui şi evidenţa!

— Tăgăduesc — zise Radu cu accent de sinceritate absolută — nu fiindcă e datoria mea, cum spuneţi d-voastră, ci fiindcă aşa e adevărul.

Şi repetă cu şi mai multă putere, sacadând vorbele:

— Eu nu sunt amantul doamnei Miraşcu! Cei cari v'au spus contrariul au minţit în mod odios, bârfind pe o femee demnă de respectul şi stima tuturor.

Mihail îşi stăpâni un gest de nerăbdare. Zise:

— Tăgăduieşti şi că o cunoşti?

— Nu, domnule.

— Tăgăduieşti şi că te-ai instalat vara asta la Anadolchioi, ca să fii mai aproape de dânsa?

— Am fost la Anadolchioi ca să lucrez.

— Tăgăduieşti că ai văzut-o?

— Am văzut-o.

— Că i-ai vorbit?

— I-am vorbit, fiindcă, după cum v'am spus, am cinstea s'o cunosc.

— Tăgăduieşti că, atunci când am izgonit-o, s'a refugiat la d-ta?

— Nu s'a refugiat la mine, domnule. A venit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/ramuri1901-1932

să mă roage să-i trimet a doua zi un tablou reprezentând o vedere a mării.

— Vasăzică, nu tăgăduești ?

— Nn tăgăduesc, fiindcă e adevărat.

— Mi-e deajuns — zise Mihail, — ba-mi pare chiar prea mult ca un om ca d-ta, care nu face parte din lumea noastră, să fie în contact cu soția mea, ca să mă consider insultat...

Și, însuflețindu-se sub imboldul unei idei care-i venise, adăogă :

— De altfel, n'am niciun motiv să te cred mai mult pe d-ta decât pe acei cari m'au informat. Dimpotrivă. Cum ai cunoscut pe soția mea ? Nu frecventezi saloanele noastre. Cine-i te-a recomandat ?

— Nu sunt dator să vă spun.

— Fiindcă nu poți.

— Ba fiindcă nu vreau.

— Am înțeles, — zise Miraşcu. Sunt pe deplin lămurit. Și dacă n'adaogi la șiretenia d-tale laşitatea care pare să fie apanagiul seducătorilor de femei...

Radu păli sub insulta aceasta. Și acest strigăt îi ieşi din gură :

— O, domnule, binecuvântați cerul că sunteți bărbatul ei !

— Da' dece ?

— Fiindcă oricare altul decât bărbatul ei n'ar rămâne în viață dacă m'ar trata de laș.

Mihail făcu un gest de mulțumire.

— Insfârşit, — exclamă el, — a început să ți

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se mai încălzească sângele. Imi pare bine că mă înţelegi şi-mi place mai bine aşa.

— Dece ?

— Fiindcă te-aş omorî fără remuşcări.

— Sunt la dispoziţia d-v., d-le — zise Radu, — oriunde şi când vă va plăcea, fiindcă pentru asta veniraţi. Vă declar însă înc'odată, şi aş declara-o chiar dacă aş simţi în gât ascuţişul spadei dv., că doamna Gabriela Miraşcu e femeia cea mai sfântă.

— Destul, domnule !—întrerupse Mihail cu brutalitate. M'ai insultat deajuns.

— Nu vă insult proclamând adevărul.

— Numai faptul că pronunţi numele soţiei mele e o insultă destul de mare pentru mine. Cu atât mai mult laudele ce-i adresezi şi pe cari nu le crezi nici d-ta.

Radu voi să protesteze. Mihail şi deschise uşa,

— Astă-seară — zise el, dând să iasă, — vei primi martorii mei. Sper că vor găsi pe ai d-tale.

— Ii vor găsi, — răspunse Vlasian, simţindu-se şi el cuprins de furie, auzind cum e insultată aceea care întrupa, pentru el, idealul nevinovăţiei şi virtuţii.

Dar cum plecă Miraşcu, îl părăsi şi furia, rămânând pradă unui viu sentiment de nelinişte, provocat de scena aceasta şi rezultatele ce putea naşte. Căzu pe un scaun, stăpânit de o descurajare adâncă. Un duel! Un duel cu Mihail Miraşcu! Nu-i se putea întâmpla ceva mai rău în situaţia în care se afla, după promisiunea ce fă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/anii-1901-1932

cuse Gabrielei. Un duel! Era un fel de sigiliu aplicat pe dezonoarea bietei femei, ca un fel de proclamare a unui amor vinovat. Şi, cu toate astea, se putea sustrage datoriei ce-i incumba? Protestase cât a putuse... din răsputeri. Miraşcu nu voise să-l creadă. Pe lângă aceasta, îl insultase sângeros şi, dacă el, Radu, ar da înapoi, lumea nu va întârzia să-l trateze de laş, acoperindu-l cu hulă. Nu; trebuiau să se bată. Dealtminteri, detesta acum pe omul acela, care nu găsise ceva mai bun decât să insulte pe aceea pe care pictorul o respecta mai mult ca orice pe lume.

Altă problemă se mai prezenta sufletului său îndurerat. Să înştiinţeze pe Gabriela? Ar fi fost să-i provoace nelinişti cumplite s'o silească poate— spre a împiedeca duelul pe care fără îndoială că va voi să-l evite cu orice preţ — la demersuri umilitoare ce ea nu-i le-ar ierta mai târziu. Şi apoi, ţinea şi el acum la duelul cu omul care făcuse atâta rău fiinţei pe care o adora, pe care el, Miraşcu, o insulta cu bănuelile lui şi nu-i îngăduia să-şi vadă copila. Dacă va fi omorît, se va isprăvi cu el, iar de omora dânsul pe Miraşcu, ce bucurie! Dar nu-i trecu prin minte gândul acesta şi, în lealitatea firii sale, se şi dojeni pentru el, ca şi cum ar fi fost un gând criminal. Şi, cu toate astea, nu era foarte firesc? In orice caz, se hotărî să păstreze tăcerea şi să nu înştiinţeze pe Gabriela. Ea va afla duelul după ce a fost, iar dacă el avea să scape cu viaţă, îi va povesti în urmă cauzele, făcând-o să înţeleagă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pentru ce nu se putuse sustrage, cu ´rizicul de a o supăra.

După ce luă hotărîrea aceasta, se sculă. Venise ora prânzului şi-i era foame. Se duse dar la birtul unde lua deobiceiu masa, mâncă în grabă, apoi se înapoiă acasă, spre a se schimba de haine, şi ieşi din nou, îndreptându-se spre bulevard. In genere, Radu Vlasian umbla modest îmbrăcat, dar când îşi punea costumul de gală, era foarte elegant. Fire cam melancolică, poetică şi visătoare, şi totdeodată blândă, avea numai prieteni în cercurile pe cari le frecventa.

Spuseserăm că era băiat tare drăguţ, cu fizionomie simpatică, şi ar fi făcut multe cuceriri în lumea femeilor dacă n'ar fi fost apărat împotriva amorurilor uşoare de iubirea ideală ce păstra în fundul inimii, ca o floare splendidă, pe care cea mai mică atingere ar fi putut-o veşteji. Sufletu-i se îmbăta de farmecul ei şi nu căuta alte delicii.

Cum trecu de statuia Brătianu, se întâlni cu doi prieteni: Apostol Naum, student în medicină, şi Constantin Rhetori, elev la şcoala de Bele-Arte, care, în orele libere, se delecta făurind versuri umoristice. După ce schimbară banalele cuvinte de salut, Radu îi puse în curent cu ceea ce-l preocupa:

— Am avut o ceartă cu un om din lumea mare: Mihail Miraşcu, şi caut martori.

Cei doi îşi oferiră imediat serviciile. Naum spuse zâmbind:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ntdm1901-1932

— Chestiuni femeeşti !

Dar, faţă de atitudinea serioasă a prietenilor, se opri aci cu gluma. Radu zise îndurerat :

— Mihail Miraşcu m'a insultat foarte grav.

— Il cunoşteai, vasăzică ?

— Nu l-am văzut niciodată. I-am râs în nas, când l-am întâlnit în drum.

— Păi dece ?

— Are un cap de măgar.

— Am înţeles, — zise Naum. Ne e deajuns. Când vin martorii lui Miraşcu ?

— Astă seară, după masă.

— La tine ?

— In atelierul meu.

— Vom fi şi noi acolo.

— Armele ?

— Am lăsat adversarului alegerea lor.

— Bine.

— Ştii să tragi ?

— N'am ţinut în viaţa mea o spadă în mâna

— Dar pistolul ?

— Nu sunt aşa de novice.

— Bun, — zise medicinistul, — am să te duc la o sală de arme. Vom merge în urmă să luăm câteva lecţii de tir, ca să ai şi tu puţină idee de arme.

— Da, da, ai dreptate, — recunoscu Vlasian. Haide, duceţi-mă cu voi ; distraţi-mă ! Mă las în voia voastră.

Şi merse cu ei.

. . . . . .

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mihail Miraşcu, — care cu mare greutate îşi înfrânase furia tot timpul cât fusese în prezenţa aceluia pe care-l considera rival fericit şi iubit şi a cărui tinereţe şi frumuseţe, aşa de izbitoare pe lângă figura-i ofilită, contribuiseră să-i mărească gelozia, — Mihail Miraşcu, care nu mai era stăpân pe el şi n'asculta decât de instinctele lui brutale de îndată ce gelozia clocotea într'însul, căzu pe gânduri imediat ce ieşi din atelierul artistului. Şi, pe când trăsura îl ducea la club, probleme dureroase îi se ciocneau în minte. Îl impresionase accentul de sinceritate al tânărului, lealitatea ce radia — dacă se poate spune astfel — din întreaga-i fiinţă. O îndoială îşi făcu loc în sufletul său. Dacă era adevărat că l-au înşelat aparenţele şi Gabriela e nevinovată ? Dar imediat îşi aminti de ceea ce-i spusese la Constanţa, de termenii scrisoarei pe care o găsise la nevastă-sa, ceea ce-i se scrisese de atunci, vizita la han înainte de plecare, ironiile fiului său, care părea că e de mult edificat asupra necredinţei conjugale a Gabrielei. Cu un gest larg, alungă gândul ce-i venise, pe care-l socotea ca un sacrilegiu, când era, dimpotrivă, un gând mântuitor poate.

— Nu, nu, — îşi spuse el tare, — e cu neputinţă.

Găsi la club pe Victor cu care se înţelesese să-l aştepte şi care-l primi cu un aer batjocoritor.

— Ei, ce-i cu zugravul?

— S'a făcut... Ne batem.

— A!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— L-am pălmuit aproape.

Şi Mihail povesti fiului său ceea ce se întâmplase, pomenindu-i de scrupulele ce-l năpădiseră în urmă. Ca şi cum Victor, om sceptic, cu inima închisă pentru tot ce-i frumos, ar fi avut misiunea să înăbuşe în inima tatălui său toate sentimentele bune, ascultă, cu rânjetu-i obişnuit, acest soiu de spovedanie.

— Ce naiv eşti, tată!

Şi dete din umeri cu dispreţ.

Atunci lui Mihail îi fu aproape ruşine de slăbiciunea ce-l stăpânise un moment, şi toate îndoelile se spulberară.

— Şi pe când duelul? — întrebă Victor.

— Cât mai curând.

— Cred că n'o să te laşi străpuns?

— Aşa sper, — zise Mihail, întunecându-se.

— Te baţi cu spada, nu-i aşa?

— Eu am alegerea armelor. Voiu cere spada.

— Ai mânuit-o bine pe vremuri, tată, după cum mi s'a spus cel puţin.

— Socot — ripostă Mişu — că n'am pierdut încă îndemânarea.

— Ai martori?

— Nu încă. Cred că o să găsesc.

— Uite, ai pe Vladimir Mănescu, care are specialitatea duelurilor, şi pe prietenul său, bursucul ăla de Gheţu, care o să fie încântat să-ţi servească de martori. Vrei să vorbesc cu ei?

— Dece nu?

Tocmai se apropia un prieten. După ce strânse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mâna celor doi, zise lui Mişu, după ce Victor se depărtă:

— Uite un veac de când n'am avut plăcerea să-ţi văd nevasta. Parcă lipseşte un astru — şi nu dintre cele mai puţin strălucitoare — de pe firmamentul nostru bucureştean.

Mişu încruntă sprâncenele şi se întrebă un moment dacă acela care-i vorbea a mirosit ceva şi vrea să-l ia peste picior.

Observă însă imediat că e de bună credinţă. Răspunse, totuş, rece:

— E în voiaj.

— Singură? O femee aşa de seducătoare? Nu ţi-e frică?

Mişu răspunse şi mai rece:

— Nevastă mea nu e din femeile acelea cari să-ţi inspire grijă.

— O, da, ştiu, dragă, — băigui cellalt, cam fâstâcit de atitudinea lui Miraşcu, glumeam: o glumă de prost gust, recunosc. Scuză-mă. Pe soţia ta o stimez mai mult ca pe oricare altă femee şi am deplină încredere într'însa.

Mihail nu mai zise nimic.

Victor se întoarse însoţit de două persoane, cea dintâiu foarte înaltă şi slabă, cu o mustaţă colosală, figură mândră şi nelipsită de distincţie, a doua tot pe atât de grasă cât era cealaltă de lungă şi a cărei respiraţie era mai mult o gâfâială. Erau Vladimir Mănescu şi nedespărţitu-i prieten, Gheţu.

La opt seara, fix, se auzi o bătae în uşa lo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvaniene.ro/mdrr1901-1932

cuinţei lui Radu Vlasian, în care soba duduia de căldură şi pictorul cu cei doi prieteni pe cari îi rugase să-l asiste aşteptau. El sări în sus.

— Ei sunt, — zise el.

Şi merse să deschidă, introduse pe vizitatori şi se retrase. Apostol Naum făcu onorurile, oferi scaune, şi discuţia începu. Martorii lui Radu Vlasian aveau misiunea să primească tot ce vor cere ceilalţi. Se înţeleseră ca duelul să se facă a doua zi, la nouă, cu spada, cu pauză de două minute între reprize, în parcul unei vile dela şoseaua Kiseleff, a unui prieten al lui Mănescu. Nu trebuia să se publice niciun proces-verbal şi martorii se angajau solemn să nu vorbească nimănui de afacerea aceasta, care trebuia să fie absolut tăinuită. De altfel, în privinţa aceasta dorinţa pictorului era aceeaş ca şi a lui Mişu, lucru pe care chiar îl făcu cunoscut prietenilor.

După ce martorii lui Mihail Miraşcu plecară, Radu veni în mijlocul amicilor săi, cari îi expuseră condiţiunile duelului şi-l părăsiră de vreme, ca el să se poată culca şi odihni. Dar pictorul nu se culcă. Se aşeză la masă şi scrise aceleia la care se gândea mereu şi al cărei portret îl scoase din ascunzătoare spre a avea înaintea ochilor dulcea-i vedenie. Încercă să-i dezvălue tot ce nu-i putuse încă spune şi tot ce nu i-ar putea spune dacă s'ar întâmpla vreo nenorocire, adică toată adoraţia ce nutrea de atâta timp pentru dânsa. Nu găsea însă cuvinte spre a reda tot ce simte, şi plângea de ciudă. Ce pană ar fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mcri1901-1932

putut fi atât de înflăcărată ca să dea idee de văpaia ce-i ardea în piept, văpae totuş aşa de curată? Scrise până la două dimineaţa, puse scrisoarea într'un plic, pe care-l pecetlui, şi aşternu numele şi adresa aceleia căreia-i era destinată. Puse, apoi, totul într'un al doilea plic, fără nicio adresă şi pe care, deasemenea, îl pecetlui. In urmă abia se dădu odihnei. La 7 dimineaţa, când martorii veniră să-l ia cu un cupeu pe ale cărui banchete se aflau spedele ascunse într'un sac de pânză verde, Radu dormea adânc.

— Semn bun! — exclamă Apostol.

Artistul se sculă, luă la o parte pe Naum şi-i zise:

— Am în buzunarul dinăuntru al redingotei o scrisoare fără adresă. Dacă mi se întâmplă o nenorocire sau dacă sunt grav rănit, de va trebui să stau câteva zile în pat, vei lua dela mine scrisoarea aceea, rupe plicul alb, şi o duci persoanei al cărei nume şi adresă sunt scrise pe un al doilea plic. Imi juri c'ai să faci astea?

— Da, dragă.

— Şi-mi juri, pe onoarea ta, că n'ai să spui nimănui numele persoanei căreia-i e adresată scrisoarea aceasta, ba chiar ai să cauţi să-l uiţi şi tu?

— Iţi jur pe onoarea mea! rosti Apostol foarte emoţionat de gravitatea şi solemnitatea prietenului său.

— Să nu-ţi închipueşti cumva — adăogă acesta — că e la mijloc o legătură vinovată. Persoana

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

căreia-i scriu e o femeie căreia-i port respect şi a fost pentru mine — cu toată tinereţea ei — ca o a doua mamă şi n'am şi nu pot avea pentru dânsa decât nesfârşită recunoştinţă.

— Ţi se va împlini dorinţa! — exclamă Apostol, devenind şi el solemn şi a cărui voce tremura de o emoţie uşoară. Sper însă că nu voiu avea nevoe să îndeplinesc misiunea ce-mi încredinţezi. Dacă ţii seamă de sfaturile şi lecţiile mele, o să ieşi cu bine. Mai ales, să nu-ţi fie frică: e un punct de căpetenie.

— N'o să-mi fie! — îi asigură Radu, ai cărui ochi scânteiară de o flacără vie.

Apoi, isprăvind cu toaleta, îşi luă pălăria şi plecară cu toţii.

CAP. XI

Durerea copilei

După incidentul întâmplat la poarta şcoalei de călugăriţe şi pe care maica superioară se grăbise să-l aducă la cunoştinţa lui Mihail Miraşcu, acestuia-i venise ideia să dea fata la altă şcoală, de care Gabriela să nu ştie, dar călugăriţa, nevoind să piardă pe una din cele mai bogate eleve, făcuse tatălui Olgăi o propunere pe care el o admise imediat. Şcoala avea la Galaţi o sucursală. Copila putea fi transportată acolo, unde va fi la adăpost de încercările mamei ei de a o vedea, deoarece aceasta n'avea să ştie unde e şi ce s'a făcut cu ea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir1901-1932

Intru executarea hotărîrii, superioara chemă, într'o dimineaţă, în cancelaria ei particulară pe Olga. Fetiţa veni. Avea ochii roşii, de lacrimile ce vărsase peste noapte, şi inima-i era strânsă.

Nu împlinise încă doisprezece ani... De o gingăşie şi delicateţă nespusă, era frumoasă, inteligentă şi de o extremă senzibilitate. Avea pentru mama ei, căreia-i semăna, o adevărată adoraţie, iar pentru tatăl său, care nu se arătase niciodată duios cu dânsa, nutrea un sentiment ce echivala cu nepăsarea. Dela scena crudă, când fusese cu atâta brutalitate despărţită de mama ei, copila nu se restabilise încă. O scutura mereu un tremur, şi plângea cu ceasurile. In vremea aceasta mintea-i lucra într'una. Ea nu înţelegea dece mama ei, de când s'a înapoiat la Bucureşti, n'a venit s'o vadă ca mai înainte; dece fusese nevoită s'o pândească în stradă, ca s'o zărească trecând, şi pentru ce maicile se aruncaseră asupra lor, ca nişte furii, spre a le despărţi. Ce însemna aceasta? Nu voiau, vasăzică, s'o vadă mama ei. Fusese, deci, oprită să vie la pension? De cine? Se gândi deci la tat-său. Poate că s'a certat cu mama ei. E imposibil de ghicit ceea ce suferi, în momentele acelea, sărmana copilă şi ce idei încolţiră în mintea ei înfrigurată. Dar, în neputinţa în care se afla de a şti ce se petrecuse între tat-său şi mă-sa, înţelegea însă un lucru, şi anume că mama ei suferă că n'o poate vedea şi chiar e disperată.

O mai izbise un amănunt. Maicile, altădată

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aşa de smerite şi respectuoase faţă de mama ei: femee bogată şi din lumea mare, păreau a fi pierdut, acum, pentru ea orice consideraţie şi se năpustiseră asupra ei cu brutalitate. Pentru ce toate acestea? Pentru ce această schimbare? Biata Olgă nu şi-o explica. Se frământa încă cu problema aceasta când venirâ s'o cheme la maica superioară. Ea se duse, tremurând de emoţie şi sperând, însfârşit, să afle ceva. Superioara, care o aştepta în fotoliu, avea figura rece şi severă a unui judecător în faţa căruia trebuia să compară un acuzat.

Biata fată, sfioasă şi dureros impresionată, rămase locului, coditoare. Călugăriţa îi zise:

— Apropie-te, copila mea! Am a-ţi comunica o hotărîre gravă. Ca să nu se mai reînoiască o scenă ca aceea care s'a produs acum două zile şi care poate arunca discredit asupra şcoalei noastre, având asupra ta însăţi şi a autoarei scandalului consecinţele cele mai supărătoare, e absolut necesar să pleci din Bucureşti.

Olga căută la călugăriţă cu o privire rătăcită, ca şi cum n'ar fi priceput. Superioara urmă:

— Ai să fii tot în mijlocul alor noştri. Te trimitem la Galaţi, la sucursala noastră. Ai s'o duci tot aşa de bine ca şi aci şi vei primi aceeaş îngrijită educaţie.

Copila scoase un ţipăt sfâşietor:

— Şi mama?

— Adică ce?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— N'o s'o mai văd? Sunt sigură că nu ea mă trimite aşa departe.

— Mai întâiu nu e aşa departe... E distanţă doar de câteva ceasuri cu trenul. Da, să fi fost în străinătate, era altceva.

— Mama doreşte asta?

— Părintele tău. Nu trebue să mai vezi pe mama.

— Nu trebue s'o mai văd? — esclamă fetiţa, sugrumată de o nelinişte nespusă.

— Nu, copila mea, aşa a poruncit tatăl tău.

Olga îşi ridică fruntea, la auzul acestor cuvinte, şi, cu o energie de care n'ai fi crezut-o capabilă, declară verde:

— Nu vreau să mă despart de mama. Numai de dânsa singură am să ascult. Dacă ea mi-o spune să merg la Galaţi, merg, şi nu plec până nu o văd.

— N'ai s'o mai vezi, — ripostă maica, neînduplecată. Nu trebue s'o mai vezi!

— Nu trebue s'o mai văd?

— Nu ţi-am mai spus: aşa a poruncit tata.

— Nu vreau să ştiu de el! — izbucni fetiţa în hohote de plâns. Eu nu cunosc decât pe mama, mama care mă iubeşte şi e aşa de nenorocită.

— N'aş fi voit să vorbesc nimic despre o situaţie aşa de delicată, pe care nu trebue s'o cunoşti, — zise superioara, făcând un gest de nerăbdare. Incăpăţânarea ta mă sileşte să ies din rezerva

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

ce mi-am impus. Află dar că mama ta nu mai stă cu tatăl tău. A gonit-o de acasă.

— A gonit-o pe mama?

— Da!

— Dece?

— Nu e datoria mea să-ţi spun. Probabil că s'a făcut vinovată de ceva...

Olga întrerupse pe superioară:

— Vinovată, mama!... O, maică, se vede bine că n'o cunoaşteţi. Eu însă o cunosc. O ador, o venerez. Dar chiar de ar fi vinovată, pentru mine nu va fi niciodată!

— E datoria ta filială să vorbeşti aşa. Tatăl tău însă, care a judecat greşala făptuită, avea, desigur, motive să cugete altfel.

— Tata s'a înşelat sau l-au înşelat alţii, şi, dacă mama e nenorocită, un cuvânt mai mult ca să nu mă despart de ea. Şi n'am să mă despart, nu! Voiu merge unde va merge şi ea.

— Datoria ta e să asculţi de părintele tău.

— Datoria mea e să apăr şi să iubesc pe mama mea.

— Eu nu mai am de afăcut cu mama ta, — replică superioara, începând să se enerveze. In situaţia în care e, nu mai are putere asupra ta. Eu nu cunosc decât pe tatăl tău, şi el mi-a dat ordine pe cari trebuie să le execut. Eşti minoră. Pregăteşte-te dar de plecare!

Un fulger sclipi în ochii Olgăi. Ea declară cu ton hotărît:

— Nu plec!

— Grevă, vasăzică?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu mă despart de mama.

— Dar bine, nenorocito, — esclamă călugăriţa scoasă din sărite, — ea te-a părăsit pe tine, ducându-se Dumnezeu ştie unde!

— Mama?

— Da, mă faci să-ţi spun lucruri ce n'aş fi voit să iasă niciodată de pe buzele mele. Trebue însă să ştii adevărul. Mama ta e soţie vinovată.

— Nu-i adevărat, maică! L-au înşelat pe tata. V'au înşelat şi pe d-v.

— Dar, nenorocito, tatăl tău a găsit el însuş o scrisoare. Mi-a povestit totul. Nu trebuia să-ţi spun... Dac'a văzut că-i aşa, a izgonit-o şi mi-a interzis s'o las să te vadă. Înţelegi acum? Tot te mai împotriveşti?

— Nu plec, — repetă Olga, pe a cărei figură era întipărită o expresie de curaj ce miră pe superioară, care nu văzuse astfel pe fetiţa aceea, care-i se păruse lipsită de vigoare. Nu plec până nu văd pe mama, şi niciodată n'am s'o cred vinovată, n'am s'o cred nedemnă până nu-mi va fi spus ea singură. Dacă i-aţi fi văzut figura, dacă i-aţi fi văzut expresia ochilor, dac'aţi fi auzit ţipătul ei de durere, protestare şi revoltă, când s'a repezit la mine să mă ia în braţe!... Dac'aţi fi văzut asta, dac'aţi fi auzit accentele-i sfâşietoare, n'aţi fi spus că e soţie vinovată şi mamă nedemnă. Mama mă iubeşte prea mult ca să fi făcut ceva de care aş putea eu roşi. Presupunând c'ar fi fost înstare să şi uite de datorie, n'ar fi fost însă înstare să mă uite pe mine

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/anii-1901-1932

şi, de ar fi numai de dragul meu, încă şi-ar fi năbuşit orice alt sentiment.

Superioara nu răspunse. Nu se putea opri de a nu admira pe această copilă, care-şi apăra aşa de energic mama, pe care o adora, găsind, pentru aceasta, idei şi cuvinte cu mult deasupra vârstei. Işi spunea însă, totdeodată, că datoria ei e să facă ce-i se ceruse, că nu-i treaba ei să ia partea unuia sau altuia în certurile casnice şi că conducătorul legal al copilei, acela care are dreptul să-şi impue voinţa, e părintele, sub acoperişul conjugal, tatăl care reprezintă familia şi are, singur, dreptul de a se ocupa de fiica sa până ce tribunalul va hotărî într'un fel, la caz, bine înţeles, că lucrurile vor ajunge la tribunal. Ea se sculă de pe fotoliu şi zise:

— Mă pui în mare încurcătură, copila mea. N'aş vrea să întrebuinţez violenţa şi, cu toate astea, mă vei sili s'o fac.

— Nu voiu pleca de bună voe, maică, — declară fata.

— Bine, — zise superioara, cu aerul de a fi luat o hotărîre subită. Uite ce ordon. Ai să fii dusă la infirmerie, unde ai să stai închisă până seara. Nu mai ai voe, până la plecare, să vii în contact cu colegele.

— Da, le-aş compromite, — zise Olga cu amărăciune.

— Nu asta, — observă superioara, — dar nu vreau să le insufli spiritul de revoltă care e în tine şi care a displăcut întotdeauna Mântuitorului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Olga nu răspunse. Intr'însa sălăşluia o singură idee: voiau s'o despartă de mamă-sa, dar ea se opunea cu tărie, în nădejdea că, la urma urmelor, tot va găsi mijlocul de a se afla cu dânsa.

La chemarea superioarei, veniră două maici cari erau întrebuinţate la bucătărie. Ea le arătă pe Olga, care stătea în picioare, lipită de zid, cu ochii scăldaţi în lacrimi, şi porunci:

— Conduceţi pe domnişoara la infirmerie şi să stea acolo până seara, fără să vadă pe nimeni. Va fi dusă astă seară la Galaţi, după cum a poruncit părintele ei.

— Foarte bine, maică directoare, — zise una dintre cele două călugăriţe.

Şi se îndreptă spre Olga, ca s'o ia de mână. Dar fata se dete brusc înapoi.

— Nu m'atinge!

Maicile se uitară la superioară. Aceasta făcu un gest, care însemna să treacă peste orice consideraţie şi să nu ţie seamă de împotrivirea fetei. Atunci cele două bucătărese, obişnuite, fără îndoială, cu asemenea execuţii şi cari aveau sarcina de a pedepsi pe elevele neascultătoare, se năpustiră asupra Olgăi, care se zbătea şi ţipa ca o păsărică pe care vrei s'o înhaţi, şi o luară pe sus, astupându-i gura, spre a-i năbuşi ţipetele, şi ducând-o pe nişte coridoare lungi până în etajul unde se afla infirmeria. Acolo le aştepta altă călugăriţă care, deschizând uşa unei alte încăperi strâmte, ce-şi primea lumina pe o ferestruică, din care cauză zăcea în semiîntuneric, şi în care se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

afla un pat de fier acoperit cu perdele albe, împinseră cu toatele înăuntru, pe răsvrătită, încuiând uşa. De acum biata copilă putea ţipa cât voia. Nimeni n'avea s'o audă.

Stătu acolo până seara, suferind de foame şi sete, pradă celor mai amare gânduri, neînţelegând nimic din năpastea ce s'a abătut asupra ei şi care aducea, în viaţa de fată bogată, până acum aşa de răsfăţată şi fericită, o schimbare a cărei cauză nu şi-o putea explica şi ale cărei consecinţe o înspăimântau. Era dar adevărat că voiau s'o împiedice să vadă pe mamă-sa, că nu mai stă în casa lor din strada Spătarului? Şi dacă era adevărat, ce se va face dânsa, Olga? Rămânea-va sub stăpânirea tatălui ei, care fusese întotdeauna sever faţă de ea, şi a călugăriţelor ăstora cari altădată îi se arătau prietene, iar acum — fără să ştie pentru ce — păreau că o desconsideră. Ce făcuse dar ca să fie tratată în modul acesta, pierzându-şi aşa de repede stima şi simpatia de cari se bucurase până acum? Sărmana copilă nu înţelegea. Ii părea că a căzut în fundul unei prăpastii. Nu-i venea să creadă ca mamă-sa să se fi făcut aşa de vinovată de ceva care să atragă asupră-i hula lumii. Dimpotrivă, era convinsă că a rămas fără prihană şi e acuzată pe nedrept, şi o iubea şi mai mult de când o simţea nenorocită şi citise în ochii ei tot pe atâta duioşie cât şi durere. O, îi va rămâne pe veci credincioasă! Va suferi mai bine orice, decât s'o renege, şi, cu toate persecuţiunile ce va îndura, la ea va zbura de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

îndată ce va avea o clipă de libertate, la mama scumpă şi adorată ! Voia cu orice preţ s'o vadă, dar, vai, nu ştia cum, şi se întreba ce ar putea face mama ei spre a se întâlni cu ea când nu va şti unde-i s'a dus fata ? Acesta era motivul pentru care ţinea să nu plece. Fiind aici, în Capitală, îi rămânea speranţa că, într'o bună zi, va scăpa dela şcoală şi va alerga la dânsa.

Din nefericire, trebui în curând să-şi dea seamă că n'avea putinţa de a evita plecarea aceasta. Cum înoptă, una dintre maicile cari o închiseseră îi aduse de mâncare, spunându-i :

— E bine să iei ceva, domnişoară, căci ai să călătoreşti azi noapte.

Olga nu răspunse. Nu se atinse deloc de mâncările ce-i se serviseră şi, peste câteva ceasuri, auzi paşi în coridorul ce preceda camera în care era închisă. Apoi uşa se deschise brusc şi o lumină sclipi în întuneric. Recunoscu pe superioară. Aceasta se apropiă de ea.

— Ei bine, copila mea, te-ai răzgândit ? Te-am lăsat într'adins singură, ca să poţi cugeta în tihnă.

— Vreau să văd pe mama, — zise fetiţa. Nu cer nimic altceva şi cred că nu e o pretenţie prea mare când un copil cere să trăiască pe lângă mama lui. Dacă mama a fost gonită, cum aţi spus d-voastră, mă voiu duce cu dânsa. Eu nu ţin deloc să stau aici şi nici cu tata. Dacă mama e nenorocită şi săracă, voiu fi şi eu săracă şi nenorocită. Nu mă siliţi să condamn pe mama, şi nici n'ar fi frumos din partea unui copil. La

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mem1901-1932

asta m'am gândit tot timpul (încheiă fetiţa cu energie) şi sunt hotărîtă să nu mă despart de mama. Nimic nu mă va putea face să-mi schimb ideile.

— Deasupra mamei tale, — ripostă superioara, — pe care nu găsesc rău c'o iubeşti, fiindcă o fiică trebue întotdeauna să iubească şi să respecte pe mama ei, orice ar fi făcut şi orice ar fi...

Olga făcu un gest de revoltă.

— Nu admit să se vorbească aşa de mama! protestă ea.

— Deasupra mamei tale — repetă călugăriţa ca şi cum n'ar fi auzit nimic, — e tatăl tău căruia-i datorezi tot atâta iubire cât şi ascultare, şi care, acum, după conflictul născut între dânşii, are, singurul, datoria de a îngriji de viitorul şi educaţia ta. Fireşte, nu te împiedică să păstrezi în fundul inimii iubire mamei tale.

— Dar mă opreşte s'o văd.

— Adevărat, dar aşa a judecat el că-i bine pentru moment. Crede-mă, are motivele sale, şi încă motive foarte serioase.

— Dacă vreţi să treceţi peste rugăminţile şi lacrimile mele, — zise Olga, — faceţi ce ştiţi, dar, orice aţi face, eu voiu şti s'o găsesc pe mama.

Călugăriţele cari veniseră cu superioara înţelegeau împotrivirea fetiţei şi o aprobau. Superioara pricepu că trebue s'o tae scurt cu scena aceasta.

— Vasăzică, — zise ea cu voce autoritară şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rece, — refuzi să ţii seamă de motivele mele şi să recunoşti că n'ai dreptate?

— Refuz să mă despart de mama şi, dacă v'aş asculta, ar fi să mă despart de ea.

— Ai să fii dusă fără voia ta.

— Am luptat cât am putut. Nu-mi voiu face nicio imputare.

— Haide!—porunci superioara celor două maici.

Ele înaintară. Una dintr'însele ţinea în mână o batistă albă. Făcu din ea un căluş, pe care-l vârî în gura Olgăi, şi, apoi, amândouă luară în braţe pe biata copilă, care, timp de câteva minute, se zbătu cu disperare, dar imediat îşi pierdu puterile şi leşină. In curte aştepta un automobil, pe ale cărui perne întinseră pe Olga. Era galbenă ca ceara, şi superioara exprimându-şi îngrijorarea, temându-se ca fata să nu fi murit cumva, maicile o liniştiră.

— Nu-i nimic, — zise una. — Imediat, puţină apă de Colonia... Numai să plecăm...

Şi se sui cu colega, alături de aceea pe care aveau s'o escorteze până la destinaţie. Superioara dete ordin de plecare. Vehiculul cârmi din loc şi ieşi pe stradă. Era zece. Aveau să fie la Galaţi în zori de ziuă. Plecarea aceasta semăna cu o răpire, dar făptuitorii n'aveau a se teme de nimic. Lucrau din ordinul părintelui.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CAP. XII

Urmările unui duel

Vila unde urma să fie duelul aparţinea, după cum spuseserăm, unui prieten al lui Vladimir Mănescu. Venea pe şoseaua Kiseleff şi era pentru moment nelocuită din cauză că proprietarul plecase în străinătate. Era burlac şi, în timpul deselor lui lipsuri, casa era păzită de un bătrân servitor de încredere, care îngrijea totdeodată şi de grădină. Botezată „Vila Sălciilor", proprietatea părea făcută pentru întâlniri discrete, neavând vecini nici în dreapta, nici în stânga, şi în dosul unui şir de arbori deşi se afla un teren destul de vast, acoperit cu nisip fin, întocmit special pentru asalturile sportsmanilor şi prietenilor, printre cari unul dintre cei mai intimi era Vladimir Mănescu. Odată pentru totdeauna, stăpânul vilei, Ion Milcoveanu, dăduse ordin paznicului să pue proprietatea la dispoziţia amicului său Mănescu, ori de câte ori ar avea de ea nevoe. Acolo era locul pe care-l indicase Vladimir spre a se regula în mod discret cearta dintre Mihail Miraşcu şi Radu Vlasian. Era admirabil ales şi toţi îşi dădură seamă de aceasta de îndată ce-l văzură.

Primele vorbe ce rosti Mişu fu de surpriză şi admiraţie:

— Ce bine va fi aici!

Şi bursucul de Gheţu adăogă:

— Da, e minunat! Parc'ar fi o adevărată sală de arme.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ii însoţea un doctor, care se uita la toate fără să spue o vorbă.

Sosiră cu câteva minute înainte de ora fixată, Vladimir ţinând să facă onorurile. Nu ploua, dar se lăsase o ceaţă groasă. Arborii, pe jumătate desfrunziţi, picurau de apă, şi din pământ parcă se ridica o umezeală. Era friguleţ. Păsări zburau dela un tufiş la cellalt, ciripind sau ciugulindu-şi penele. O tăcere adâncă plutea peste proprietatea oarecum izolată în mijlocul altor vile ce se înşiră pe şoseaua Kiseleff.

Mihail Miraşcu, deşi se silea să se oţelească în dorinţa-i de a pedepsi şi să se convingă că omul pe care urma să-l aibă în faţă merita întreaga-i ură, n'avea, cu toate astea, conştiinţa liniştită. Indoiala ce-l chinuia îl rosese toată noaptea, pe care o petrecu într'o insomnie oribilă. In momentul în care urma să încrucişeze spada cu rivalul şi să lovească, săvârşind poate un act ireparabil, o voce lăuntrică îi striga:

„Dar dacă te înşeli? Dar dacă tot ce ţi s'a colportat sunt minciuni?"

O înăbuşi cum mai făcuse odată, prea setos de răzbunare ca să renunţe la ea, chiar în caz de îndoială. Dealtminteri, toate veleităţile de echilate se spulberară de îndată ce apăru Radu, şi în sufletul său nu mai rămase decât gelozia, la vederea tânărului, cu ochii lui frumoşi, liniştiţi, şi faţa-i care respira tinereţe şi frumuseţe. Işi spuse că nu-i cu putinţă să nu fie iubit şi, din moment ce cunoştea pe Gabriela, ceea ce-i se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvaniene.ro/mdrr1901-1932

spusese despre el trebuia să fi fost adevărat. Dealtfel, exista scrisoarea, pe care o avea în buzunar şi o pipăia din când în când, ca spre a-şi aţâţa răzbunarea.

Radu Vlasian veni cu martorii şi un doctor tocmai când ceasornicul suna de nouă. Vladimir Mănescu se repezi să-l primească. Pictorul era foarte liniştit: liniştea oamenilor cari se simt cu conştiinţa împăcată. Mai degrabă tremurau prietenii, cari auziseră de virtuozitatea adversarului, care fusese pe vremuri spadasin renumit. Pe el însă nu-l muncea nicio frică. Avea convingerea că făcuse tot ce trebuia să facă şi nu se preocupa de rezultatele ce ar putea avea actul ce săvârşea. Il neliniştea numai ceea ce va spune fiinţa către care-i zburau toate gândurile. Înţelege-va dânsa că nu putuse evita duelul acesta cu bărbatul ei? Sau îl va condamna? Un cuvânt de dojană sau regret din partea ei era, pentru dânsul, lucru mai de temut ca toate rănile ce ar fi fost să le primească.

Pe când martorii lui Radu răspundeau la politeţile lui Mănescu, el îşi luneca ochii spre adversar, care-şi reluase atitudinea duşmănoasă, aproape provocătoare. Mihail îl privea deasemenea. Fulgerele privirilor lor se încrucişară. Fu ca o primă ciocnire, şi amândoi avură impresia că se detestă şi că vor lupta cu înverşunare. Radu nu ierta lui Mihail c'a amărît viaţa Gabrielei, iar Miraşcu nu ierta lui Radu că e aşa de seducător.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In vremea aceasta, ceilalţi se ocupau de pregătirile de luptă. Martorii aleseră, de comun acord, ca director al luptei pe Mănescu, care avea experienţă întinsă în materie de dueluri. Traseră la sorţi terenurile şi armele şi, în amândouă rândurile, soarta favoriză pe Mihail. Pentru un om superstiţios ar fi fost o prevestire rea. Dar Radu nici nu se sinchisi. Când îi se prezentă spada, o luă cum îi se indicase în ajun şi se puse în gardă, aşteptând să-i se dea semnalul.

Directorul luptei, după ce uni cele două arme, pronunţă sacramentalele cuvinte:

— Începeţi, domnilor!

Radu întinse braţul, aşa cum învăţase, ca să se apere, şi aşteptă atacul adversarului. Nu dură mult. Cu o lovitură seacă, Mihail depărtă fierul şi, fandându-se, înfipse spada în pieptul pictorului, străpungându-i-l aproape. Toţi rămaseră o clipă înmărmuriţi. Tânărul scăpă arma şi desfăcu mâinile. Un val de sânge îi ieşi pe gură. S'ar fi prăvălit la pământ dacă martorii nu s'ar fi repezit să-l prindă în braţe. Îl întinseră jos pe iarbă, uşurel de tot, şi cei doi doctori începură să-i dea îngrijirile cuvenite. Domni un moment de zăpăceală. Cerură prosoape, pânză, apă. Servitorul alergă să satisfacă cererile, speriat cu totul. In ce priveşte pe martori, erau abătuţi, neştiind dacă prietenul lor e rănit mortal.

Apostol blestema nenorocul.

După o clipă, în intervalul căreia contemplase, cu privirea ţintă, pe duşman, Miraşcu ridicase

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

spada şi se retrase, urmat de martorii săi, în tăcere. Cu toate astea, cum fură dincolo de terenul de luptă, Mănescu crezu de datorie să felicite pe învingător.

— Straşnică lovitură! — zise el.

Şi Gheţu:

— Da, n'a tărăgănat mult.

Miraşcu îşi pironi ochii pe ei, cu mintea aiurea. Le fu imposibil să ghicească ce-i frământa mintea şi dacă vorbele ce rostiseră îi făcuseră plăcere, sau dimpotrivă. Rămaseră dar iarăşi tăcuţi. Pe când însă dădeau să iasă pe poarta grădinii şi să se urce în trăsură, Mănescu zise:

— Nu e uman să nu ne interesăm de starea rănitului şi să ştim dacă mai e vreo speranţă ca bietul băiat să scape.

Şi, fără să aştepte răspuns, intră în grădină. Peste puţin se înapoiă, zicând:

— N'a murit, dar rana e gravă, şi nu se poate încă preciza nimic. Doctorul ne roagă să plecăm fără el. Vrea să rămână cu colegul lui şi se vor înapoia împreună.

Miraşcu nu făcu nicio observaţie, niciun gest. Ai fi crezut că nu vede nimic, n'aude nimic. Era parcă într'o stare de somnambulism, şi atitudinea aceasta, care nu cadra deloc cu situaţia i de învingător şi ale cărei cauze prietenii nu le puteau ghici, era menită să-i surprindă, mai ales că credeau că asistă pe un om setos de răzbunare şi care ar fi trebuit să fie încântat că a reuşit. Habar n'aveau ce se petrece în sufletul lui, şi nici el nu îşi da seamă. Era vădit, după cum cugetau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

şi martorii, c'ar fi trebuit să se bucure că şi-a îndeplinit opera de dreptate, văzând, însfârşit, sosită clipa aceea a răzbunării la care năzuise atâta, când avea să vadă căzând la pământ, scăldat în sânge, pe acela pe care-l credea iubit de Gabriela: vedenie ce-l turburase adesea în accesele-i de gelozie. Cum se făcea că nu simţea nicio bucurie de izbânda repurtată, ba chiar îl munceau remuşcările? Dacă cumva Gabriela, care susţinea că-i nevinovată, nu-l minţise? Dacă cumva acela pe care-l străpunsese, mortal poate, grăise adevărul, atunci când îi strigase că nu e amantul Gabrielei.

Miraşcu nu ştia ce să mai creadă şi niciodată încă mintea nu-i fusese aşa de aiurită, neştiind ce hotărîre să ia. Apoi făcu o sforţare spre a se sustrage acestor gânduri, cari îi făceau rău, şi, îndreptându-se spre cupeu, care staţiona la câţiva paşi, zise:

— Să plecăm!

Şi se urcă împreună cu martorii.

Când Victor, care aştepta la club rezultatul duelului, văzu pe tat-său întorcându-se teafăr, izbucni într'un acces de bucurie, prea zgomotoasă ca să fie sinceră. Apoi, după ce-l puseră în curent cu cele întâmplate, strigă cu un entuziasm prefăcut:

— Bravo, tată!

Dar pe buzele lui Miraşcu se ivi un zâmbet de melancolie şi amărăciune.

— O, nu mă felicita! — zise el. Nu ştiu dacă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/anul-1901-1937

trebue să mă bucur sau să mă întristez. Mi-e inima sfredelită de remuşcări, ca şi cum aş fi comis o crimă. Şi, cu toate astea, am făcut ce trebuia să fac. Mi-am răzbunat onoarea.

— Sigur! — rânji Victor.

— Aş trebui să fiu mândru şi fericit. Imi pare totuş că, dacă va muri băiatul ăsta, nu mi-o voiu ierta niciodată. Şi cu toate astea (adăogă Mişu, ca şi cum ar fi voit să se convingă el însuş), nu pot să-l sufăr.

Victor aruncă asupra lui tat-său o privire de milă ironică şi murmură:

— Eşti caraghios, tată, îţi spun drept.

Mihail nu-i ripostă nimic, judecând că e de prisos să mai facă fiului destăinuiri de natura aceasta, fiind incapabil să le priceapă. Aerul batjocoritor îl îngheţa. Astfel se făcu că, stăpânit de teama zeflemelelor neînduplecate ale lui Victor, lăsă curs liber evenimentelor, rezistând gândurilor bune ce ar fi putut avea şi nepreocupându-se de nenorocita pe care o izgonise şi care tot îi mai purta numele.

In vremea aceasta, cei doi doctori cari căutau pe Radu, care zăcea întins pe iarba înroşită de sânge, dădeau trist din cap, în neputinţă de a se pronunţa asupra stării lui. Spada lui Miraşcu îi străbătuse pieptul, aproape dintr'o parte într'alta, dar nu se ştia ce organe fuseseră atinse şi dacă rana se putea lecui. Până una-alta, procedaseră la un pansament sumar, întrebându-se ce aveau să facă cu rănitul, fiind cu neputinţă să-l

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

aducă în Bucureşti. Cei doi prieteni cari îi serviseră de martori: Naum şi Rhetori, erau şi ei încurcaţi. In ce priveşte pe rănit, nu-şi recăpătase cunoştinţa. Era aşa de galben că ai fi crezut că umbrele morţii îl şi învăluiau. Durerea celor doi tineri era cu adevărat sinceră şi adâncă. Câteva minute se scurseră într'o mare turburare, apoi servitorul, cu gândul de a-i scoate pe toţi din încurcătură, spuse:

— Ce ar fi dacă l-aţi duce la „Pisica"?

— Da' ce-i asta?

— E un local la doi paşi de aici şi are multe odăi. Nu-i mai nimeni peste săptămână acolo, mai cu seamă pe vremea asta, şi o să închiriaţi una pentru dumnealui.

Doctorii şi martorii se uitară unul la altul. Apoi, unul dintre cei dintâi ziseră:

— Trebue să luăm o hotărîre. Nu putem lăsa aici pe nenorocitul ăsta. E nevoe să-l dezbrăcăm şi să-l culcăm, ca să-i putem sonda rana.

Unul se adresă servitorului:

— Ne poţi face rost de o saltea?

— O, da, domnule! Şi o targă chiar.

— Bine, du-te adu-le. După aia să te repezi la „Pisica", să spui să pregătească o odae cu un pat bun şi să facă focul.

— Indată, domnule, — răspunse omul.

Şi dete fuga spre casă. Doctorul care venise cu Radu şi prietenii lui le spuse:

— E unica soluţie.

— O, — zise Naum, ai cărui ochi înotau în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

lacrimi, — trebue să facem tot ce-i posibil ca să-l scăpăm. E un băiat prea inimos şi-i înzestrat cu deosebit talent.

Apoi, cu o expresie de nespusă nelinişte:

— Ai vreo speranţă?

— Nu ştim încă nimic. Vom vedea numaidecât.

— Ce nenorocire, Dumnezeule, ce nenorocire!

— E tânăr, — zise doctorul. Pare că se bucură de o bună constituţie. Poate că nu-i încă totul pierdut.

— Ce mizerabil şi omul ăla! — murmură studentul, aproape fără voia lui.

— De cine vorbeşti? De adversar? Era în rolul lui. Se apăra. Se putea prea bine întâmpla s'o păţească şi el.

— N'ar fi putut oare să cruţe pe bietul băiat, care n'a ţinut în viaţa sa o spadă în mână, pe când el...?

Doctorul făcu un gest vag, neputându-şi da nicio părere, întrucât nu ştia ce motivase duelul şi ce duşmănie exista între adversari. In vremea asta, servitorul aduse, împreună cu încă un om, probabil de pe drum, o saltea şi o targă, pe care întinseră uşurel pe rănit, apoi cei doi prieteni îl transportară, cu nesfârşite precauţiuni, spre poarta grădinii, în timp ce servitorul se repezea la „Pisica", spre a lua măsuri să se pregătească tot ce trebuia pentru primirea nenorocitului. Doctorii mergeau de fiecare parte a tărgii, nedezlipindu-şi ochii de pe ănit şi veghiând ca să nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvaniara.ro/mdrr1901-1932

sufere vreo zdruncinătură. Cortegiul străbătu grădina tăcută și înecată în ceață, sub crăcile umede cari păreau că răspândesc lacrimi, pe aleele presărate cu frunze veștede, și, în decorul acela melancolic de toamnă, avea ceva impresionant și lugubru. Când ajunseră la „Pisica", era totul gata pentru primirea rănitului. El fu instalat într'o cameră mărișoară, bine mobilată, și în care ardea un foc bun. Nevasta antreprenorului se afla și ea acolo, dornică de a-și oferi serviciile. Ea ajută pe doctori să culce pe rănit, preparând ea însăș pânzeturile necesare, și întrebă pe martori dacă vor să cheme o femee care să stea de veghe noaptea și'n care puteau avea toată încrederea. Primiră, fiindu-le teamă să rămâe singuri cu prietenul lor, pe care n'ar ști cum să-l îngrijească după ce vor pleca doctorii. Aceștia dezbrăcaseră pe nefericitul Radu și-i sondau acum rana. Sub imperiul durerii, rănitul se trezi din leșin, rotindu-și prin odaie ochii, ca și cum ar fi căutat sau dorit ceva. Se opriră pe Naum, care stătea la câțiva pași, foarte atent, gata să dea o mână de ajutor, dacă ar fi fost nevoe de el. El simți că Radu-l privește și, la rându-i, se uită la dânsul.

— A — exclamă el, parcă fără voe, — n'a murit.

Și apropiindu-se:

— Săracu' de tine!

Dar rănitul, care nu putea vorbi, îl privea așa de expresiv că cellalt înțelese pe dată ce vrea să spue.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— A, da, scrisoarea!

Radu își lăsă în jos pleoapele, incapabil de a face vreo mișcare. Din când în când, figura-i se contracta îngrozitor, sub violența durerii, ce-i pricinuia operația la care era supus. Naum ghici că vrea să-i vorbească, să-i facă o rugăminte, și nu putea. Zise:

— Iau scrisoarea, n'avea nicio grijă. O duc eu la destinație.

Tocmai în acelaș moment, servitorul, care se repezise să aducă dela locul de luptă redingota pe care rănitul o scosese înainte de duel, intră în odae, aducând-o pe braț. Radu își îndreptă privirile în direcția aceea, părând să indice redingota. Naum o luă și, căutând în buzunarul de dinăuntru, scoase o scrisoare, pe care o arătă prietenului. Acesta păru satisfăcut. Naum îi spuse:

— O duc îndată.

Și pe figura lui Radu se zugrăvi o expresie de nesfârșită fericire. El închise apoi ochii. Din când în când scotea gemete slabe, pe cari îi le zmulgea durerea. Apostol așteptă ca să se termine pansamentul și, în urmă, ceru doctorilor părerea asupra rănitului. Ei nu pierduseră orice speranță. El plecă, atunci, întrucâtva mai liniștit, lăsând pe Radu în paza celuilalt martor, Rhetori.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CAP. XIII

La căpătâiul rănitului

Naum nu luase fără oarecare emoţie scrisoarea pe care trebuia s'o predea destinatarei, întrucât ea conţinea taina prietenului, o taină pe care numai el urma s'o cunoască şi care, fără îndoială, nu-i s'ar fi încredinţat niciodată dacă moartea nu şi-ar fi arătat chipul hâd. Radu îi spusese că persoana pe care avea s'o vadă şi al cărei nume se află scris pe al doilea plic nu-i e amantă, ci numai o fiinţă căreia-i purta un viu sentiment de recunoştinţă şi pe care o socoate — după cum afirma dânsul — ca o a doua mamă. Era convins că prietenul l-a minţit şi că iubeşte pe femeia aceea, căci, fără voia lui, îl trădase accentul pasionat cu care vorbea de ea, atitudinea şi întreaga-i fiinţă, cum şi acele sclipiri ce nu le poţi ascunde, ci împrăştie raze chiar şi printre corpurile cele mai opace. Studentul dar urma să meargă la femeia pe care Radu o iubea şi care, poate, era cauza duelului ce putea costa viaţa acestuia. Cu toată dorinţa ce avea de a o cunoaşte, de a şti dacă sentimentele ei corespund cu ale artistului, nu voi să aibă aerul c'a cedat unei curiozităţi deşarte, pe care ar fi osândit-o, ca nedemnă de dânsul, şi avu răbdarea să deschidă abia la el acasă plicul ce-i ascundea numele femeii iubite. Nu rămase de loc surprins găsind pe cel al Gabrielei Miraşcu. Il miră numai adresa ce-i era indicată: hotel Avram. Ei cum:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indri1901-1932

doamna Miraşcu nu stătea cu bărbatu-său? Presimţi, în acel moment, drama, fără a şi-o explica totuş, căci dacă Gabriela nu era amanta lui Radu, cum afirmase acesta, —, şi fără îndoială că nu mintea, — ce se petrecuse, atunci, ca Mihail Miraşcu să-l provoace, iar nevasta acestuia să părăsească domiciliul conjugal? Era aci o problemă care intriga grozav pe Naum, înlăturând, totdeodată, presupunerile ce ar fi fost injurioase şi pentru prietenul său şi pentru aceea pe care o iubea. El se mărgini să-şi îndeplinească în modul cel mai conştiincios misiunea ce-i se încredinţase şi, când se prezintă la doamna Miraşcu, care l primi imediat, nu voi nici măcar să se lase să se observe c'ar bănui existenţa vreunei legături între dânsa şi acela care-l trimitea. Salută foarte respectuos şi înmână scrisoarea. Amorul care se înrădăcinase de mult în inima Gabrielei şi pe care ea însăşi îl condamna devenise, în ultimul timp, prea puternic, prea înflăcărat, ca dânsa să se mai gândească, în clipele acelea, să-l ascundă. Şi el izbucni în faţa trimisului lui Radu dela cele dintâi cuvinte pe cari emoţiunea le zmulse Gabrielei. N'apucase să citească bine scrisoarea şi exclamă, cu o expresie de imensă îngrijorare şi durere:

— O, Dumnezeule, a murit?

Scoase din rărunchi ţipătul, din întregu-i suflet sfâşiat, şi Naum fu adânc emoţionat. El se grăbi să răspundă:

— Nu, doamnă, n'a murit. Doctorii speră chiar să-l scape.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar e rănit grav, nu-i aşa?

— Da, foarte grav.

— Şi nimeni! E singur. Nu-i nimeni ca să-l îngrijească.

— E un prieten al nostru cu dânsul, cellalt martor, precum şi o femee.

— La el acasă?

— Nu, coniţă. N'a fost posibil să-l transportăm acolo.

— Unde-i atunci?

— In apropierea locului unde a fost duelul, la un local căruia-i zice „Pisica".

— Merg acolo. Vreau să-l văd, să-i dau îngrijiri, să-l scap. Un duel cu bărbatul meu! Dar ce s'a întâmplat, Dumnezeule? Numai să sosesc la timp!

Şi Gabriela se îmbrăcă în grabă de ieşire, pradă unei exaltări şi părând că a uitat cu totul de prezenţa vizitatorului. Işi puse pălăria şi mănuşile şi zise:

— Ai să fii bun să mă conduci la el?

— Da, coniţă, sunt la dispoziţia d-v.

— Să mergem!

Şi plecară.

Naum contemplase cu admiraţie adâncă pe această femee tânără şi frumoasă pe care emoţia şi îngrijorarea o făceau şi mai frumoasă, dând figurii ei, care radia de iubire, un farmec aproape dumnezeesc. Nu se putu să nu-şi invidieze prietenul şi murmură, cu un sentiment de oarecare gelozie:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cât îl iubeşte !

Dar, alungă din suflet acest sentiment nedemn, fiind prieten sincer şi leal, şi se puse cu totul la dispoziţia Gabrielei, mulţumindu-se s'o plângă şi s'o admire, simţindu-se, totdeodată, gata să facă cele mai mari sacrificii, atât de puternică înrâurire avea asupra oamenilor graţia ce revărsa fiinţa ei. Ar fi fost fericit să-i arate tot devotamentul, fără să nădăjduiască nimic în schimb. Se mulţumi s'o călăuzească şi s'o conducă cu deosebit respect până în pragul odăii în care zăcea bolnavul. Acesta se odihnea acum. Pansamentul se terminase şi doctorii plecaseră. Era foarte palid, şi l-ai fi crezut mort. O linişte adâncă îl învăluia. Femeia care fusese chemată să vegheze şedea la căpătâiul patului, iar Rhetori citea o gazetă, într'un colţ al odăii. La zgomotul produs de deschiderea uşii, el se sculă repede. Care nu-i fu mirarea văzând că intră o femee distinsă, deşi îmbrăcată simplu, cu ochii roşii şi faţa turburată, dar părând, cu toate acestea, de o frumuseţe extraordinară ! Rămase cam mirat, şi se întrebă cine e necunoscuta asta. Imediat apăru şi Naum, care spuse prietenului şi femeii :

— E o rudă a lui Radu.

După ce contemplă, cu nesfârşită durere, pe rănit, Gabriela îngenuchiă lângă pat şi începu să se roage. Apoi, sculându-se pe jumătate, luă mâna pictorului şi, ca şi cum el i-ar fi putut simţi strângerea, îi zise, cu glasu-i dulce, glasul acela care avea pentru el atâta farmec :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

— Eu sunt, Radule, şi rămân aci. Nu mă mai duc. Apoi, adresându-se lui Rhetori :

— Doctorii au plecat ?

— Da, coniţă.

— Şi ce au spus ?

— Au speranţe bune. Georgescu a făgăduit să vie diseară pe aci.

— Georgescu ?

— Da, doctorul care a asistat pe prietenul nostru, — explică Naum. E foarte bun medic şi a fost intern la spitalul Brâncovenesc şi Filantropia. Avem deplină încredere într'însul.

— Doarme de mult rănitul ?

— De un ceas aproape, — relată Rhetori. Era foarte agitat adineauri. A suferit mult.

Gabriela simţi că o podidesc lacrimile şi pe figura ei se citi o expresie de nesfârşită milă. Repetă :

— A suferit mult ?

— Da, coniţă, când doctorii au voit să-şi dea seamă de traseul făcut de spadă în corp, precum şi de organele atinse.

Gabriela nu mai spuse nimic, ci-şi continuă rugăciunile, cu ochii aţintiţi asupra rănitului : ochi. din cari ţâşneau lumini de dragoste.

O, da, îl iubea ! Îşi da perfect seamă acum. Renunţase la luptă. Era nevoită să recunoască evidenţa. Îl iubea adânc şi mult. El se purtase respectuos faţă de dânsa, cu toată dragostea ce o manifesta în purtările lui. Niciodată, înainte de scena dela Anadolchioi, nu ieşise din gura lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

un cuvânt prin care să fi destăinuit Gabrielei sentimentele ce-l frământau. Dar ea le presimţise, le ghicise de mult şi nu răspunsese la ele, găsind că e prea tânăr pentru dânsa, deşi era în deplina desvoltare a tinereţii, neîmplinind nici treizeci de ani. Şi apoi, îi se părea că împrejurările în cari îl cunoscuse erau menite s'o ferească de orice ispită. Nu-l socotise oare atâta vreme ca pe un fiu? Dar amorul e contagios, şi acela care se desprindea din fiecare cuvânt, din fiecare privire, din fiecare gest al pictorului revărsa atâta curăţie de suflet şi o văpae aşa de intensă că, în cele din urmă, se aprinse şi ea. Fugise multă vreme din calea lui, ferindu-se să-l vadă. Dar în clipa aceasta, după atâtea dovezi de dragoste şi devotament ce-i dăduse, în faţa patului în care zăcea, rănit de moarte poate, fiinţa pe care o adora şi suferea acum, fără nicio vină, şi care, în nobleţea ei de suflet, o apărase, fără nicio ezitare, în faţa bărbatului ei, primind a se bate în duel spre a-i salva cinstea, căci bănuia dânsa scena ce se va fi desfăşurat între Mihail şi acela pe care trebue să-l fi acuzat de amant al ei; în faţa acestui tânăr frumos care nu trăise şi respirase decât pentru dânsa din clipa în care era conştient de el însuşi; în faţa acestui iubit ideal, care poate avea să moară, din iubire pentru dânsa, o iubire ce nu i-ar fi destăinuit-o niciodată dacă împrejurările nu l-ar fi silit, atât de mare era respectul ce el îi purta, ea simţi întreaga-i inimă topindu-se într'un val de duioşie

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir1901-1932

şi, uneori, dacă n'ar fi stânjenit-o prezenţa acelora cari erau în odaia rănitului şi puteau s'o audă, ar fi strigat pierdută :

— Te iubesc, Radule, te iubesc din tot sufletul !...

Dar el n'ar fi putut gusta această fericire, mărturisirea ei n'avea cum să-i producă bucurie, căci vreme de câteva zile, el fu pradă unor friguri violente, ce-i provocau accese de delir, în timpul cărora trebuiau să-l ţie cu forţa în pat, după care urmau, numaidecât, clipe de leşin adânc, când ai fi crezut că-i mort. El nu recunoscu pe Gabriela şi n'avea nici senzaţia că e lângă el. Adeseaori, o chemase în delir, plângându-se că l-a părăsit, fără însă a-i fi rostit numele. Dar Gabriela înţelegea că-i vorba de dânsa şi de multe ori simţise trebuinţa să-i spună c'o acuză pe nedrept, căci e acolo şi nu-l va părăsi. El însă n'ar fi auzit-o. Continua să geamă şi să se plângă.

In vremea asta, frigurile începură să scadă şi doctorul Georgescu rosti două cuvinte, cari produseră asupra Gabrielei efectul unor raze de soare după o furtună cumplită :

— Il scăpăm !

Apoi, într'o zi — era o Duminică — după câteva ceasuri de somn adânc, păru deodată că se trezeşte dintr'un vis şi-şi roti ochii în juru-i, cu o privire rătăcită, ca de om care se deşteaptă după câteva zile şi nopţi de inconştienţă, într'un loc pe care nu-l cunoaşte, şi în urma unor evenimente a căror memorie a pierdut-o cu totul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In ziua aceea cerul se înseninase, iar localul se umpluse, ca nealtădată, de lume. Se dansa în sala de jos, şi sunetele unei orhestre stridente, amestecate cu zgomotul paşilor greoi ai dansatorilor cari ţupăiau de se cutremura duşumeaua, ajungeau până la rănit, ceea ce făcea pe Gabriela să sufere, temându-se să nu-i vateme. Sunetele cornetului-piston îl zmulse din letargie. Cum îl văzu că se mişcă şi deschide pleoapele, Gabriela, care nu-şi deslipea ochii de pe el, se sculă de pe scaun, grozav de emoţionată, şi murmură cu voce tremurândă:

— Radule.

El făcu încă o mişcare şi-şi întoarse ochii în direcţia în spre care venea vocea care făcuse să-i treacă un fior prin întreaga fiinţă. Văzu o femeie şi o recunoscu. O lumină de extaz îi fulgeră privirea. Murmură:

— Tu!

Ea scoase o exclamare de bucurie. Erau singuri. După permisiunea Gabrielei, femeia se dusese jos ca să privească la joc. Radu repetă:

— Tu!

Şi atât. Nu putu rosti alte vorbe, din cauza emoţiei ce-l sugruma. Dealtminteri, nu credea că s'a deşteptat. Îi se părea că visează un vis radios, nespus de dulce, urmând după cele rele, cari îl scuturaseră în accesele-i de friguri. Nu-şi da seamă de locul unde e, pentruce e acolo, pentruce e culcat şi dece Gabriela stă la căpătâiul lui şi dacă într'adevăr e ea. Fusese deci bolnav? Se mai în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

treba de unde vin zgomotele de muzică asurzitoare pe cari le auzea în răstimpuri. Işi rotea, înmărmurit, ochii prin odae, uitându-se la obiectele din juru-i, pe cari nu le cunoştea. Se vedea bine că face sforţări ca să-şi limpezească gândurile. Tocmai în momentul acesta Gabriela îi şopti la ureche, cu glasu-i dulce:

— Nu m'am mişcat de aci.

El tresări cu violenţă.

— Nu te-ai mişcat?

— Stam aci — urmă ea — şi te priveam cum dormi. Şi-mi ticăia inima, de frică. Dar ţi-e mai bine, nu-i aşa? Mă recunoşti acum?

— O, da!

— Te uitai tot timpul la mine şi nu mă vedeai.

— Nu te vedeam?

— Nu, şi nici nu m'ai recunoscut. O, ce lungi mi s'au părut ceasurile, când îţi pironeai ochii pe mine şi păreau cu totul lipsiţi de viaţă! Dar când îmi răspundeai fără şir la tot ce-ţi vorbeam! O, Radule, te-ai arătat erou!

— Erou?

— Şi cât am tremurat să nu te pierd!

El asculta toate astea, muzica acelui glas, cu o uimire ce creştea la fiece vorbă, şi, totdeodată, se simţea năpădit de o dulceaţă stranie, de nedescris, care părea că-i umple întreaga fiinţă de neţărmurită fericire. Zise:

— Am fost bolnav?

Ea se uită la el mirată şi întrebă:

— Cum! Nu-ţi aminteşti de nimic?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

— Absolut nimic.

— Ai fost rănit...

— Rănit ?

— Da, foarte grav, de bărbatu-meu, de Mişu.

O pânză se ridică parcă de pe ochii lui Radu, care murmură :

— A, da, duelul... Am fost rănit. Imi-amintesc acum. Şi tu ?

— Eu, — zise Gabriela, — eu te-am îngrijit.

— Tu ?

— Era datoria mea.

— Ai venit dar să te închizi aci, în odaia asta mizerabilă ? Dar unde suntem aci ? Nu cunosc odaia asta.

— Eşti într'un local public, aproape de Şosea. Te-au adus aci, fiind prea grav să te aducă la Bucureşti. Prietenul tău mi-a adus scrisoarea ta şi am venit.

— Ai venit ?

— Şi n'am mai plecat.

— N'ai mai plecat ?

El repeta tot ce spunea dânsa, ca pentru a-şi întipări şi mai bine în minte vorbele ei, nevenindu-i să creadă că ceea ce aude e realitate. Dânsa îl iubea deci ? Avea, dar, pentru el oarecare afecţiune de venise să-l îngrijească ? Şi dânsul binecuvânta rana ce o adusese la căpătâiul lui. Işi amintea tot acum... provocarea, urcarea în trăsură cu martorii... Miraşcu, în parcul aproape desfrunzit, înălţându-se în faţa-i cu ochii lui răutăcioşi şi având în mână o spadă, apoi o du-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rere vie şi, în urmă, nimic : beznă şi tăcere Astăzi abia, după un timp ce nu-l putea măsura, ieşea din bezna şi tăcerea aceea şi se deştepta cu Gabriela alături, femeia iubită, adorată, ai cărei ochi aveau o expresie aşa de vădită de duioşie şi fericire că întreaga lui fiinţă vibra de o bucurie nesfârşită. El îi zise :

— Fericită rană !

Vorbiră apoi. Vorbiră ca doi îndrăgostiţi, cari şi-au destăinuit, însfârşit, un amor ascuns timp îndelungat, şi lui Radu îi se părea că niciodată nu s'a îndoit de iubirea Gabrielei, de care era acum sigur ca şi cum ea i-ar fi declarat-o. Siguranţa aceasta îi producea o bucurie aşa de mare că se temea că n'o va putea supravieţui. A fi iubit ! A fi iubit de ea! Niciodată nu crezuse în realitatea unui asemenea vis. Şi, cu toate astea, era adevărat. Visul se preschimbase în realitate. Nu se mai putea îndoi acum, atât de vădită era afecţiunea Gabrielei pentru el, reeşind din fiecare mişcare şi expresia chipului ei. Niciodată nu fusese aşa de fericit. Vorbiră mult şi bucuria lui era aşa de vie că nu găsim cuvinte s'o definim. El mergea spre bine. Părea scăpat. Gabriela aştepta cu nerăbdare sosirea doctorului, care trebuia să vie seara. Până atunci ceru lui Radu amănunte asupra celor întâmplate, asupra cauzelor duelului. El îi povesti totul : vizita lui Mihail Miraşcu, cum îl insultase acesta, adăogând că nu putea să lase nepedepsită insulta.

— Dar, dragă, — îl întrerupse Gabriela, — nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcri1901-1932

tu l-ai pedepsit pe el, ci el pe tine, şi încă destul de rău!

— Ce e pedeapsa aceasta faţă de răsplata căpătată! — exclamă Radu.

— Da' dacă mureai?

— Nu se putea să mor din moment ce eşti tu aci şi mă aştepta o bucurie aşa de mare.

Ea întrebă:

— Eşti fericit?

— O, da, foarte fericit!

Dar el se căi îndată de mărturisirea aceasta, rostită într'un acces de egoism. Se gândi la chinurile Gabrielei, care suferea din cauză că era împiedicată să-şi ia la dânsa copila. Întrebă:

— N'ai mai văzut-o?

Pe Gabriela o trecu un fior.

— Pe Olga?

— Da, pe copila ta, pe care mă obligasem să ţi-o redau.

— Nu, — zise ea, — n'am voit să provoc un nou scandal. Afară de asta, nu te puteam lăsa singur.

— E tot acolo?

— Aşa cred.

— De îndată ce voiu fi în picioare, ne vom gândi iar la executarea proectelor noastre.

— Sper să reuşeşti?

— O, da, voiu reuşi, mai ales acum!

Radu rostise aceste cuvinte cu o înflăcărare intensă, făcând să palpite inima Gabrielei. Ea îl întrebă:

— Dece mai ales acum?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

El nu răspunse, dar privirea lui vorbea îndeajuns. Dealtminteri, mama Olgăi înţelesese prea bine rostul cuvintelor lui.

Urmă o lungă tăcere. Sunetele orchestrei de jos veneau mai furioase, amestecate cu strigăte şi hohote de râs. Toată casa se cutremura. O rază pală de soare străbătu prin perdele, răsfrângându-şi lumina în odae. Din depărtare se auzea un cântec de doină, împrăştiind o stranie melancolie. Radu îşi simţea inima cotropită de un val de sentimente. Închise ochii şi Gabriela crezu c'a aţipit. Dar el era numai ameţit de fericire. Apoi noaptea se pogorî, învăluind odaia în umbrele ei, fără ca Gabriela să se gândească să facă lumină. Uşa se deschise încetişor. Se înapoia femeia care îngrijea pe bolnav. O însoţea doctorul. Ea se grăbi să aprindă o lampă şi medicul examină pe rănit. Păru satisfăcut de schimbarea produsă. Faţa-i, până acum îngrijorată, se lumină de o bucurie adâncă. Când plecă, zise Gabrielei, care-l întreba, neliniştită, din ochi :

— Peste opt zile va fi pe picioare.

Gabriela se grăbi să-i aducă lui Radu vestea. Petrecură seara în proecte şi visuri nebune... După ce-şi va recăpăta fata, Gabriela avea să meargă să trăiască cu dânsa departe, în singurătate, unde Radu va veni, din când în când, să împărtăşească fericirea lor.

După opt zile, cum prezisese doctorul, Radu începu a se scula şi la sfârşitul săptămânii se înapoiă acasă.

Gabriela plecase înainte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

CAP. XIV

In căutarea Olgăi

Ce bucurie fu pe pictor când se văzu iarăşi în micul său atelier din calea Moşilor, simţindu-se plin de vlagă, după ce fusese aşa de aproape de mormânt, bucurie cu atât mai vie şi mai adâncă cu cât se simţea iubit acum. Ii se părea că renaşte, că tinereţea-i trece printr'o nouă primăvară. Deşi ştia că Gabriela se gândeşte la el, punându-şi toate speranţele într'însul, numai el putându-i reda copila, nu îndrăznea să se prezinte până n'o fi poftit, nevoind, pentru nimic în lume, să-i producă o cât de mică supărare. Aşteptă ca ea dar să-i trimeată o vorbă, şi Dumnezeu ştie cu ce nerăbdare, cu ce nelinişte. Nu primi însă nicio scrisoare, căci Gabriela veni în persoană, într'o după-amiazi. El îi auzise în curte paşii, sau, mai bine zis, îi presimţise, îi ghicise, deoarece nu aşteptă ca ea să bată spre a-i deschide.

— A, — esclamă el, — cum te aşteptam !

Era îmbrăcată foarte simplu, dar ca întotdeauna cu gust. Faţa-i era acoperită de un voal des, iar sub voal ochii i oglindeau o tristeţe nesfârşită. Ii oferi un scaun. Ea refuză, nevoind să stea mult. Nu lăsă din mână nici manşonul, nu-şi ridică nici voalul, ci rămase în picioare. Venise, pur şi simplu, să-i vorbească de Olga. După părerea ei, copila nu mai era la pension. Asistase în ajun la ieşirea elevelor, dela distanţă, ca să n'o zărească nimeni, şi nu văzuse fata. Poate că

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

n'o lăsau să iasă, poate că e bolnavă! Gabriela era nebună de neliniște.

— O să mă ocup chiar de astăzi de chestia aceasta, — zise Radu, mișcat până în adâncul sufletului, la vederea acestei dureri. Mâine voiu ști dacă e la pension și, de nu mai e, m'oiu interesa la ce școală, la ce altă școală a dat o. Nu doream să mă vindec decât spre a ți-o reda. Dar nu te las să pleci așa. Imi pare că sunt două secole de când nu te-am văzut. Ai să mă faci să regret patul pe care mă ținuia durerea și odaia care devenise pentru mine, mulțumită ție, un cuib de delicii.

Și, pe când vorbea, o privea într'una, căutând să-i citească în ochi impresiunile. Ea scoase un adânc suspin.

— N'o să ne putem vedea acum decât rar, — zise ea.

— Dece?

— Fiindcă mi-e frică, nu atât de mine, cât de tine.

O mare bucurie lumină chipul lui Radu.

— Mă iubești dar? — întrebă el.

Și imediat:

— O, ce fericit sunt! Mă faci cel mai fericit dintre muritori.

— Eu însă sunt cea mai nefericită femee, — zise ea.

— Așa e, — murmură el, — sunt egoist. N'aș trebui să-ți vorbesc așa cât timp te topești de dorul copilei. Ți-o voiu aduce însă, îți jur! Și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcri1901-1932

poate că atunci îmi vei permite să-ţi mărturisesc tot respectul, toată recunoştinţa mea, nu îndrăznesc să-ţi spun iubirea.

— Nu, — ripostă ea, — atâta timp cât n'oiu fi liberă, nu ne putem vedea decât ca prieteni. Pentru nimic în lume n'aş vrea să roşesc în faţa copilei mele.

— Să te văd ca prieten — zise Radu, — dar să te văd. Nici eu nu cer altceva decât să mă îmbăt de parfumul fiinţei tale, să-mi încălzesc sufletul la razele frumuseţii tale... O, te rog, nu mă depărta de lângă tine!

Şi căzu în genunchi, căutând să-i sărute tivul rochiei. Ea îl ridică cu blândeţe.

— Te rog, fi cuminte.

— Pot oare să fiu când eşti tu aici?

— Să ştii, atunci, că nu mai viu.

Faţă de această ameninţare, el se mai potoli.

— Da, voiu fi cuminte, dar spune-mi când ne vom mai vedea.

— Cu o condiţie: să nu uiţi că sunt femee cumpănită şi mamă.

— Iţi jur — declară el solemn — că, începând din clipa aceasta, îmi voiu aminti întotdeauna.

— Vei avea atunci la căminul meu, oriunde mă voiu refugia cu Olga, locul tău de amic.

— Va fi pentru mine o fericire mai presus de oricare alta ce mi-ar putea-o procura altă femee.

Gabriela îi căută ţintă în ochi. El părea emoţionat, sincer. Ea îl întrebă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Intotdeauna vei cugeta astfel?

El răspunse fără şovăire şi cu un accent aşa de convins că nu te puteai îndoi de sinceritatea sentimentelor sale:

— Da, intotdeauna!

Şi ea se simţi fericită, deoarece îl iubea şi-i era frică să nu se îndrăgostească de alta din cauză că dânsa nu-i putea da satisfacţiile ce le-ar fi dorit poate. Nu voia să cadă în rândul adulterelor, dar ar fi suferit teribil dac'ar fi observat că el nu se poate mulţumi cu dragostea ce-i ofere dânsa. Se legăna, în momentele acestea, în iluzia că va putea duce o viaţă fericită între fiica ei şi acest amic care-i era aşa de scump. Ţinea să rămâe cum era şi, de aceea, voise să impue lui Radu jurământul că nu se va gândi niciodată ca să treacă bariera la care o îndatora situaţia ei de femee cu principii şi nedivorţată încă. Şi acum, jurământul făcut, ea nu se mai arătă aşa de grăbită, puse jos manşonul şi şezu. Vorbiră liniştit, ca doi buni prieteni, de Olga, de durerea ce suferea mama din cauză că n'o putea avea lângă dânsa şi de supărarea ce va fi încercând biata copilă văzând că nu mai vine la pension aceea pe care o aştepta, la fiecare ieşire dela şcoală, cu atâta nerăbdare. O, ce dor îi era Gabrielei s'o strângă în braţe, spunându-i între două sărutări:

— Mama ta e demnă de tine. Iubirea ei pentru tine a rămas aceeaşi. Ceilalţi au minţit, sunt nişte infami.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi copila desigur c'o va crede, cu toate câte-i s'or fi spus despre dânsa. Nu se putea să se îndoiască de mama ei. Şi Gabriela concbise:

— Înţelegi acum dece trebue să rămân nepătată? Dece am nevoe, mai mult decât oricare alta, să mă pot uita în ochii Olgăi fără să roşesc? Poate că-i s'au înrădăcinat în suflet bănueli odioase. Trebue să le depărtez, să le alung şi, pentru aceasta, să mă păstrez curată. Dacă aş comite o greşală, nu i-aş mai putea vorbi aşa, n aş mai găsi în mine energia să distrug minciunile şi calomniile. Eu nu pot să trăesc fără ea şi, de aceea, înc'odată, e absolută nevoe să rămân curată.

Radu ascultase aceste vorbe cu un tremur a întregii sale fiinţe. Declară:

— N'ai a te teme deloc de mine. Nu doresc decât să ţi rămân prieten devotat, căruia-i poţi cere sângele, viaţa, totul. Dar să te văd, să te văd! (adaogă îndrăgostitul cu un accent aşa de înflăcărat, care mişcă adânc pe Gabriela.)

— Da, — zise ea, — ne vom vedea când Olga va fi la mine. Şi te va iubi şi ea, fiindu-ţi pe veci recunoscătoare c'ai procurat mamei ei părăsite clipe de mângâere.

Şi, sculându-se, depuse pe fruntea celui iubit cea mai castă dintre sărutări şi plecă brusc.

— Mâine, — strigă după ea Radu, cu inima plină de bucurie, — mâine vei avea ştiri despre Olga.

Şi urmări din ochi pe Gabriela, până dispăru. Apoi închise uşa şi, trântindu-se în perne, izbucni în hohote de plâns, exclamând:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cât o iubesc! Cât o iubesc! Şi cât vom suferi!

Dacă Gabriela ar fi ştiut ce se spune despre dânsa, deşi n'avea a-şi imputa nimic, o vie amărăciune ar fi îndurerat-o. Mulţumită precauţiunilor luate, duelul dintre Miraşcu şi Radu rămăsese ascuns, dar, cu toate astea, lumea din jurul lui Mihail începuse a şopti fel de fel de zvonuri, şi, deşi nu se aflase nimic pozitiv, toţi se mirau de lipsa neveste-si, care se prelungea prea mult, precum şi de înfăţişarea lui îngrijorată şi felul de traiu ce ducea. Nu se mai deslipea de Victor şi părea că şi-a reluat obiceiurile de flăcău, arătându-şi mutra posacă prin localurile de plăcere, ca şi cum ar fi căutat distracţii cari să-l facă să uite de amărăciunile ce-l rodeau. Şi, fără a e şti ceva, se vorbea de o ceartă, o despărţire, o surprindere în flagrant delict, şi, firește, acel care nu ştia nimic despre palavrele astea era Mihail, care era convins că nimeni nu e în curent cu cele petrecute în căsnicia sa, legat de tainica speranţă că va veni cineva să-i demonstreze că s'a înşelat, că n'a fost trădat şi, spre a merita iertare pentru gelozia-i fără motiv şi bănuelile neîntemeiate, n'are decât să deschidă braţele spre a primi în ele pe femeia pe care continua s'o iubească şi la care se gândea mereu.

Era tocmai a doua zi după plecarea lui Radu dela localul „Pisica", unde zăcuse atâta vreme, când Victor spuse lui tat-său:

— Tot ai să mă dojeneşti, tată, cum ai făcut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr:1901-1932

întotdeauna, că am limbă veninoasă şi că umblu să te aţâţ?

Mihail se uită la fiu-său cu o privire în care se citea tot pe atâta surprindere cât şi nelinişte, faţă de această ciudată intrare în materie. Întrebă:

— Ce vrei să zici cu asta?

— Voiai dovezi? Îţi voiu da, tată, şi poate mai multe de cât ai vroi.

Miraşcu se făcu galben ca un mort.

— Dovezi? Ce dovezi? — îngână el.

— Dovezi că nu te-am minţit niciodată.

— Apropo dece? — se răsti Mihail, enervat de aceste ocoluri.

— Apropos de femeia aia.

— Gabriela?

— Da.

— Ce mai ai să-mi spui de ea? Ştii bine...

— Da, ştiu că nu prea te uiţi cu ochi buni la mine când îţi vorbesc rău de ea, căci ai păstrat în fundul inimii tale aceiaş veche slăbiciune ce-i purtai odinioară.

— Asta nu te priveşte! — ripostă Miraşcu cu asprime. Vorbeşte!

— Erai cât pe aci să te cerţi cu mine fiindcă îţi spuneam că eşti naiv în scrupulele tale, ba având chiar remuşcări că ai rănit...

Miraşcu făcu un gest de enervare.

— Explică-te, te rog.

— Da, mă explic. Sunt lucruri pe cari trebue să le ştii, e necesar să le ştii, ca să nu te mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

roadă îndoiala, fiindcă, drept să-ţi spun, îmi stârneşti milă.

— Da' ce e?

— Adversarul tău... nu zic rivalul tău, ca să nu te fac să sari în sus... e azi pe picioare.

— Ştiu. Doctorul care m'a asistat şi cu care mă întâlnii mai eri mi-a spus-o.

— Ceea ce însă, fără îndoială, nu ţi-a spus — continuă Victor, cu un accent plin de perfidie, — e că, dac'a scăpat aşa de uşor, cu toată gravitatea ranei, o datorează îngrijirilor ce-i le-a dat o femee tânără şi foarte frumoasă.

Mihai tresări, sub o paloare cadaverică.

— Gabriela?

— Da, — zise Victor.

— A fost ea acolo?

— Nu l-a părăsit deloc. A stat cu el ziua şi noaptea. Nimeni nu ştia cine e.

— Şi eşti sigur că a fost ea?

— Absolut sigur.

— Cine ţi-a spus?

— Am văzut-o eu.

— Tu?

— Da, tată.

— O spionai, vasăzică?

— Nu. A fost doar o întâmplare sau, mai bine, curiozitatea... şi spre a a-ţi face un serviciu să te scap de regrete, ce n'ar fi trebuit să le ai. Auzisem vorbindu-se de o femee foarte elegantă, care nu se deslipea de lângă rănit. Am voit să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista „Sburătorul" (1901-1932)

ştiu şi eu cine e. M'am dus dar la „Pisica" şi o văzui.

— Pe Gabriela ?

— Da, chiar cu ochii mei. Să mai spui acu, tată, că trăncănesc la palavre. Dacă ea n'ar fi fost amanta băiatului ăluia...

Victor se opri, înspăimântat de expresia teribilă a figurii tatălui său.

— Ştiai asta — strigă acesta — şi nu mi-ai spus o ?

— Fireşte, tată.

— Dece ?

— Mi-era frică să nu faci prostii.

— I-aş fi ucis pe amândoi ! — urlă Mişu.

— Uite, vezi, tocmai asta nu voiam, — zise Victor. Iţi dai tu seamă de scandalul ce ai fi provocat ? Astăzi poate erai la Văcăreşti şi ar fi fost vai de capul meu.

— M'aş fi răzbunat ! - exclamă Mihai cu accent sălbatic.

Apoi, după o mică pauză, adăogă :

— Dar poate că mai e timp !

Şi făcu un pas spre uşă. Victor îl opri.

— Nu, — zise el, — nu-i încă vreme. Rănitul nu mai e acolo. S'a înapoiat acasă. Gabriela a plecat şi ea, îndată ce l-a văzut în afară de orice primejdie.

— Şi nu ştii unde e ea ?

— Nu. Dar chiar de-aş şti, tot nu ţi-aş spune.

— Te dai dar de partea duşmanilor ?

— Deloc, tată. Nimeni nu-ţi poartă mai multă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

alecţiune ca mine. Şi tocmai de aia vreau să te opresc dela prostii. Ce mai vrei? Nu te-ai răzbunat îndeajuns? Ai rănit aproape mortal pe rival!

— Nu l-am omorît.

— Păi îţi părea rău că l-ai rănit.

— Acum însă nu.

— Ai luat Gabrielei fata.

— Merită pedeapsa asta.

— Ai gonit-o de acasă. Tu eşti dar cel tare. Vrei să te faci de râs, uite aşa, de dorul lelii?

— Dacă-i omoram, nu mă făceam de râs. Un bărbat care se răzbună nu-i ridicol.

— E odios, ceea ce-i mult mai rău. Dealtminteri, nu-i bine să te gândeşti numai la tine şi micile tale răsbunări... Prea eşti egoist. Judecă numai ce ar fi de capul meu dacă te-aş vedea dus la Văcăreşti, acuzat de asasinat, şi ziarele ar urla de crima ta, înşirându-ne numele pe toate paginile. Ce ar fi de fata ta mai târziu? Cum ai s'o măriţi? Nu, nu; te rog, potoleşte-te. Lasă pe femeia aia în mocirla de depravare în care s'a afundat, şi să ne gândim la altceva. Ştii tu ce ar trebui să faci ca să te mai reculegi, uitând de toate chestiile astea, cari încep să ne plictisească şi de cari galeria ar face haz dacă le-ar cunoaşte? Şi fără îndoială că le va cunoaşte dacă n'ai să te astâmperi. Uiţi cât ne-am trudit ca să nu se vorbească de duel? Ştii, vasăzică, ce ar trebui să faci!

Mihai părea că nu dă atenţie la vorbele fiului său. Se plimba de colo până colo prin odae, scu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morr1901-1932

turat de o furie pe care şi-o stăpânea cu mare greutate. Sări în sus când Victor, terminându-şi fraza, spuse:

— Ar trebui să pleci cu mine la Monte-Carlo. Mergem cu Coroianu.

— Şi nevastă-sa?

— Nici vorbă. O să te distrezi. E mai bine decât să te laşi ros de o mâhnire absurdă şi pentru nişte lucruri...

— Taci! — strigă Mihai cu violenţă. Iţi interzic să-mi vorbeşti aşa.

— Bine, tată, — răspunse Victor, făcând pe supusul.

Şi-l lăsa să plece, spunându-şi:

— Sunt sigur că o să facă o prostie.

Mihail nu făcu prostii, dar se gândi la tot ce aflase şi suferea cumplit, rumegând mii de proecte de răzbunare, pe cari nu le puse în executare, şi nemai îndoindu-se, acum, de realitatea nenorocirii lui, nemai regretând că şi a pedepsit nevasta, ba căindu-se chiar că nu i-a făcut şi mai mult rău. Şi, cu toate astea, dacă ar fi putut citi în inima bietei femei, care trăia singură, despărţită de fiică-sa şi neştiind dacă-i va mai fi cândva redată!

In timpul acesta, Radu nu pierduse vremea, dornic să şteargă lacrimile femeii iubite. Incepuse, chiar în seara zilei în care-l vizitase Gabriela, o anchetă discretă, şi rezultatul fu confirmarea presimţirilor mamei că Olga nu mai e la şcoala de călugăriţe. Dar unde era? Nimeni nu-i putuse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

spune. Nimeni n'avea idee de locul unde fusese dusă copila, cel puţin oamenii pe cari pictorul îi putuse iscodi fără a trezi bănueli. Fusese scoasă dela şcoală în ascuns, noaptea. Spre a o conduce unde? Lumea habar n'avea. Singur, tatăl, care, fără îndoială, luase această măsură spre a o sustrage urmăririlor şi dezmierdărilor mamei, el singur ştia, precum şi superioara institutului. Dar cum să le smulgi taina? Radu nu vedea niciun mijloc şi era foarte abătut că e nevoit să ducă ştiri rele Gabrielei, care-l aştepta, probabil, cu nelinişte. Era disperat că n'are cui să se adreseze şi la ce mijloace să recurgă, când auzi vorbindu-se de sucursala ce pensionul avea la Galaţi. Fu pentru artist ca o fulgerare de lumină. Îşi spuse îndată:

— Asta-i! Am ghicit. Acolo au transportat-o.

Şi, pradă încă exaltării ce-i producea bucuria acestei descoperiri, dete fuga la hotelul unde se refugiase Gabriela. Urcă dintr'o săritură cele câteva trepte şi bătu în uşă cu o lovitură ce avea în ea ceva hotărîtor. Gabriela era acasă, pierdută în visuri, gândindu-se la Olga. Nu ieşea deloc, aşteptând mereu venirea aceluia care-i făgăduise să-i redea copila şi pe care se bizuia cum s'ar fi bizuit pe D-zeu. Cum auzi bătaia în uşă, tresări cu violenţă, ca deşteptată dintr'un vis. Se repezi să deschidă şi, la vederea lui Radu, exclamă:

— Tu! O, cum te mai aşteptam!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

— Iartă-mă — zise tânărul — că n'am venit mai înainte.

Dar ea nu-l lăsă să vorbească, ci-l întrerupse cu întrebarea:

— Aflat-ai ceva?

— Olga nu mai e în Bucureşti.

— A, vezi, bănuiam eu. Şi ştii unde e?

— Aşa cred.

— Crezi numai?

— Da, nu sunt încă sigur. Şcoala are o sucursală la Galaţi şi or fi dus-o acolo.

— Ţi s'a spus aşa?

— Nu, dar bănuesc eu. De altfel, ne va fi uşor să ne convingem.

— Când?

— Mâine. Uite, plecăm amândoi la Galaţi şi ne postăm în jurul şcoalei. E tocmai Joi şi probabil că elevele vor fi scoase la plimbare. Dacă o zăreşti în mijlocul lor, mi-o arăţi. Atâta tot. Ia seama: niciun ţipăt, niciun gest, care să ne trădeze... După aceea, îmi vei acorda doar câteva zile: timpul necesar ca să ţi-o aduc în braţe.

Ea îl privi extaziată şi zise:

— Nu mă înşeli? Gândeşte-te ce crud ar fi să-mi insufli o speranţă care nu s'ar putea realiza.

— Nu, nu... Mi-am şi luat măsurile.... Am un plan bine combinat. Iau cu mine, ca să ne ajute, pe un prieten devotat: unul din cei doi cari mi-au servit de martori... Dacă Olga e la Galaţi, lucrurile o să meargă repede.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— O, de ar fi adevărat! — esclamă Gabriela. Ce recunoscătoare ţi-aş fi de mi-ai putea-o reda!

— Să nu vorbim de recunoştinţă. Orice aş face pentru tine, nu te vei simţi îndatorată cu nimic. Nu voiu putea niciodată face pentru tine ceea ce ai făcut tu pentru mine, şi ceea ce voiu face-o e prea puţin pe lângă ce aş vrea să pot face.

— Da, ştiu, Radule, dar, dacă-mi redai fata, îmi vei face un serviciu de o sută de ori mai preţios decât însăşi viaţa şi pentru care n'aş putea niciodată să-ţi mulţumesc de ajuns.

— Mă va răsplăti însutit gândul că ţi-am produs o bucurie, — zise pictorul, care nu-şi ma deslipea ochii de pe chipul interlocutoarei, pe care exaltarea lui o înconjura de o lumină supranaturală, ce-i mărea frumuseţea. Artist până'n măduva oaselor, Radu era îmbătat de contemplarea acele creaturi, pe care o diviniza, şi nu lipsi mult să-i cadă în genuchi. Se stăpâni însă.

— Crezi că Olga o să mă urmeze de bună voe şi că nu va fi nevoe să întrebuinţez violenţa?

— Când va şti — zise Gabriela — că o conduci la mama ei va zbura cu tine. De ai şti cât o fi suferind, mititica, că nu mă vede şi nu ştie dece nu mă mai vede! Trebue să fi priceput ea, când au dus-o de aci, că ţinteau s'o depărteze de mine. Sunt sigură că-i e dor de mama ei. Nu sunt eu oare totul pentru dânsa, cum e şi ea pentru mine?

— Va merge strună atunci, — asigură Radu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dir=1901-1932

Şi explică cu amănunţime Gabrielei tot planul ce făurise. Ea îl aprobă, exprimându-şi întreaga speranţă ce punea într'însul. Ca să reuşească însă, trebuia ca Olga să fie la Galaţi. Cu toate astea, chiar dacă fata va fi în mâinile lor, lucrurile tot n'aveau să se termine aci. Se putea ca Mihail să facă plângere, să pue poliţia în urmărirea celor cari au răpit-o. Radu dădu din cap.

— Miraşcu fuge de scandal, — zise el. Chiar când fuse duelul nostru, se temea grozav ca să nu pătrundă ceva în public şi a făcut toate sforţările ca să-l învălue în cea mai desăvârşită tăcere. N'o să spue nimic, fii sigură.

—E aşa de dornic să se răzbune şi să-mi facă rău.

— Va pune grija cinstei numelui său deasupra dorinţelor lui de răzbunare. Dealtminteri, vom lua precauţiunile cuvenite ca să nu te găsească nici pe tine, nici pe Olga, chiar dac'ar pune spioni de-ai poliţiei în urmărirea noastră.

— M'am gândit de pe acum unde să mă mut, —zise Gabriela. Am hotărît să mă exilez într'un fund de sat. Vom mai vorbi noi. Am să trăesc cu Olga, în izolare şi fericită.

O umbră trecu peste faţa lui Radu. Cât pe aci să-i scape aceste vorbe:

— Dar la mine nu te gândeşti ?

Şi le opri însă pe buze, nevoind să pară că se gândeşte la el atunci când e vorba de a reda unei mame copilul. Se despărţi de Gabriela, dându-i întâlnire pe după amiazi la gara de Nord, unde urmau să ia trenul de Galaţi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir1901-1932

CAP. XV

Insfârşit împreună!

Nu bătuse încă de unu, când Gabriela Miraşcu şi Radu Vlasian, — cari dejunaseră în pripă, prea emoţionaţi, şi unul şi cellalt, ca să cugete la mâncare,—se postară în apropiere de grădina publică din Galaţi, în faţa pensionului unde presupuneau că se află Olga, într'un punct de unde puteau vedea intrând şi ieşind elevele, fără pericol de a fi observaţi. Inima Gabrielei bătea să se rupă, iar Radu tremura, la rându-i, de nespusă nelinişte. Aşteptau ieşirea şcolăriţelor, cari, deobiceiu, în fiecare Joi erau scoase la aer. Era o vreme frumoasă, cam rece. Razele pale ale soarelui se arătau din când în când, desrămând ceaţa uşoară, albastră, ce se înalţa deasupra arborilor. Mama se întreba:

— O fi aci? O voiu vedea oare?

Şi întreaga-i fiinţă palpita de temeri şi speranţe totdeodată. Trecură clipe lungi, cari se părură veacuri atât tinerei femei cât şi tovarăşului ei, care nu-şi dezlipea deloc ochii de pe poartă, ce avea aspectul unei porţi de închisoare şi în cadrul căreia aveau poate să se arate doi ochi luminoşi, cari ar fi putut smulge Gabrielei un ţipăt imprudent. Cu toate astea, el o instruise bine: orice manifestare ce ar avea darul să deştepte bănuelile paznicelor copilei ar face să nu reuşească planul pus la cale, şi cine ştie dacă ar mai putea izbuti vreodată! Mama făgădui-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se să fie curagioasă, să-şi impue tăcere, făcând sforţări supraomeneşti spre a nu-şi striga fata. Dar ce grea încercare pentru o mamă! Şi aveava dânsa tăria necesară?

— Trebue,—zise Radu, ca şi cum i-ar fi ghicit gândurile,—trebue, dacă vrei s'o capeţi.

— Da, da,—îl asigură Gabriela,—n'avea nici-o frică.

Nu isprăvi bine vorba şi poarta, pe care-şi pironise ochii, se învârti uşor în ţâţâni. Radu o văzu îngălbenindu-se şi întinse braţul s'o sprijine, temându-se că i-a venit rău. Totdeodată îi zise:

— Curaj!

Ea răspunse:

— Voiu fi tare.

Şi se agăţă de braţul lui, ca să aibă un punct de sprijin. Elevele începură să iasă, două câte două, conduse de două călugăriţe. Era Olga printre ele? Gabriela îşi întinse fără voe gâtul. Ochii ei aprinşi măsurau toate copiliţele cari treceau de poartă. Apoi, deodată, degetele îi se înfipseră ca nişte ghiare în braţul de care se sprijinea, şi, fără să spue o vorbă, arătă pe o elevă. Radu o văzuse. Fusese izbit de asemănarea dintre ea şi Gabriela, aşa că întrebă, fără să aibă nevoe de răspuns, spre a fi lămurit:

— Ea e?

Gabriela, incapabilă să rostească o vorbă, dădu din cap în semn de aprobare. Fetiţa dispăru împreună cu celelalte. Mama făcuse maşinaliceşte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

o mişcare, ca spre a merge spre dânsa. Dar Radu o opri, zicând cu ton hotărît:

— Las' pe mine acu'! Inapoiază-te la hotel Aşteaptă-mă acolo. Răspund eu de tot.

Vorbea cu aşa siguranţă că o mare speranţă umflă pieptul nefericitei mame. Ea nu se împotrivi. Spuse doar, înainte de a se depărta:

— Ce aer trist avea!

Şi, rostind aceste vorbe, inima părea că-i se sfâşie. Radu observase şi el ce visătoare şi melancolică era fizionomia copilei, alături de figurile voioase ale camaradelor. Spuse Gabrielei:

— Işi va recăpăta veselia când va fi cu tine. Şi va fi curând, ţi-o spun. La revedere!

Gabriela se hotărî, atunci, să plece şi pictorul se îndreptă spre grădina publică, în partea pe care apucaseră elevele. Sărmana mamă nu se înşelase. Dela plecarea din Bucureşti, copila pierduse orice veselie. Simţea că un mister planează asupra ei, un mister pe care nu şi-l putea explica şi care depărtase de ea, poate pentru totdeauna, pe mama, pentru care nutrea atâta iubire. Se simţea stingheră, chiar în mijlocul camaradelor. Inima îi era pustie. Toate bucuriile şi întristările ei de copil le destăinuia mamei. De acum, nu mai avea pe nimeni cu care să vorbească şi care s'o poată înţelege. Nimeni nu mai venea s'o vadă în vorbitor şi era tot aşa de părăsită ca o orfană. Tat-său nu se ocupase niciodată de ea, nu-i arătase niciodată dragoste, şi tocmai el era singurul arbitru al destinului ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/nori1901-1932

Ea n'ar fi îndrăznit niciodată să formuleze în faţa lui o dorinţă, să-i se plângă de ceva. El îi se impusese întotdeauna şi, acum, îi era aproape frică de dânsul.

De când fusese dusă la Galaţi, îi trimisese o scrisoare, prin care-l întreba pentruce mama ei nu mai vine s'o vadă, dacă e în călătorie sau bolnavă şi dac'o va vedea în curând. Mihail îi răspunsese cu o scrisoare foarte rece, în care spunea că Gabriela şi-a părăsit casa şi familia, şi că nu trebue să se mai gândească la ea. Adăoga că ceea ce s'a întâmplat nu priveşte pe fetele mici şi-i interzicea ca să-i mai adreseze asemenea chestiuni. Gabriela a murit pentru el — încheia Mihail — şi tot aşa trebuie să fie moartă şi pentru ea. Răspunsul acesta nu era făcut să liniştească pe biata copilă, care se gândea la mamă-sa mai mult ca oricând. Şi-ar fi dat viaţa ca s'o vadă, să aibă o explicaţie a celor petrecute. Era sigură că nu se făcuse vinovată cu nimic, că rămăsese vrednică de iubirea şi respectul ei, şi că, dimpotrivă, tat-său, pe care-l văzuse adeseaori aşa de bănuitor şi nedrept şi se arătase aşa de răutăcios cu ea, n'avusese dreptate în cearta ce bănuia c'a fost între el şi mama ei. Ar fi voit grozav să fie lângă mama, spre a o mângâia.

Pe când camaradele se jucau sub marii arbori, printre cari razele de soare cerneau dungi de lumină, sărmana Olga sta la o parte, cugetând la nenorocirea, la catastrofa aşa de neprevăzută

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1968-1932

care se abătuse asupra ei. Suferea cu atât mai mult cu cât vedea atâta bucurie în juru-i. Deodată avu o stranie impresie. Văzu printre crăcile aproape desfrunzite ale unui stufiş doi ochi cari o priveau ţintă, cu o expresie de bunăvoinţă şi milă care o izbi, făcând-o să se înfioare până'n măduva oaselor. Păreau c'o cheamă şi o atrag. Copila se apropiă de stufiş, aproape fără voia ei, şi se uită să vadă de nu-i observată. Apoi îşi băgă capul printre crăci. Văzu un tânăr ţinând în mână o hârtie. Avu un moment de codire, dar el îi zise:

— Din partea mamei dumitale.

Ea se aruncă, atunci, asupra scrisoarei şi o ascunse iute în sân, de teamă să n'o observe cineva. Apoi voi să mulţumească curierului, dar dânsul se şi depărtase, dispărând pe una din cotiturile unei cărări. Olga pipăia cu degetele misterioasa scrisoare, fără a îndrăzni s'o scoată din corsaj, fiindu-i frică să n'o vadă camaradele sau supraveghetoarele. Aştepta un prilej favorabil s'o poată citi în linişte.

Radu, după ce-şi terminase misiunea, părăsise grădina publică, spre a merge la Gabriela, care îl aştepta, ghicim, în ce zbucium.

— S'a făcut, — îi zise el. Are scrisoarea.

— A citit-o?

— Nu încă.

— Vine?

— O, sunt sigur! Am văzut după chipul în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

care-i s'a luminat obrazul când i-am spus: din partea mamei d-tale.

— O, drăguța de ea!

— Ii se schimbase cu totul expresia figurii, Se vedea bine că a așteptat ceva dela tine.

— Da, — zise Gabriela, care palpita de o bucurie nesfârșită, — mă iubește mult, tot atât cât eu pe dânsa, și zadarnic se silesc s'o facă să-și hulească mama.

— Sunt sigură că ne va aștepta Duminică cu aceeaș nerăbdare și neliniște ca și noi înșine. Eu, în orice caz, nu mă îndoesc de succes. Duminică va fi în brațele tale!

— Să te audă Dumnezeu! — îngână Gabriela emoționată.

. . . . . .

Olga privea pe colegele sale cum se jucau, așteptând să vie momentul propice în care va putea scoate hârtia din sân și s'o citească în tihnă, fără frică de a fi surprinsă. Și clipa dorită sosi. Ceata veselă se depărtase, lăsând-o singură. Ea se convinse, într'o ochire repede, că nu e observată și maicile sunt departe, și trase scrisoarea afară. Abia își putu reține un strigăt de bucurie, la citirea primelor rânduri. Duminică, adică peste trei zile, va fi împreună cu mama ei. Ii se indica cu amănunțime tot ce avea de făcut. Pe când camaradele vor fi în toiul jocului, ea să se depărteze pe nesimțite și va găsi în acelaș loc, în grădină, pe persoana care i-a predat scrisoarea și, dacă e hotărîtă să stea în viitor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu mama ei, va urma pe această persoană. Mama o va aştepta cu o trăsură în strada Florilor.

— O, Doamne, ce fericire! — îşi zise copila. Voiu fi de acum cu mama întotdeauna. Numai ea mă iubeşte. Numai ea mă înţelege. Ce nenorocită trebue să fie!

Mititica îşi şterse o lacrimă ce-i muiase pleoapele, puse la loc în sân scrisoarea, apoi, pradă unei bucurii nebune, alergă vioaie şi uşoară ca o pană în spre micile ei camarade. Şi, fiindcă tocmai în acel moment se organiza o partidă de joc, ea declară:

— Haide, luaţi-mă şi pe mine!

O privire cu toatele uimite. Pe faţa-i era întipărită o expresie de veselie, cum nu o văzuseră niciodată. Se grăbiră să-i facă loc, fiindu-le tuturor simpatică, cu toată tristeţea ei.

— Uite, începe a se obişnui, — zise o maică, încântată că o vede astfel

Mititica rămase tot aşa de veselă până seara, ba fu chiar mai nebunatică. Starea aceasta dură până Sâmbătă seara, când temerile puseră iar stăpânire pe ea, ca nu cumva să se ivească vreun eveniment neprevăzut ca să împiedice liberarea ei. Ziua de Sâmbătă fuse mohorîtă, înecată în ceaţă, şi cerul era încărcat de nori. Cu ce nelinişte se uita ea la cer! Dacă ploua, elevele n'aveau să fie scoase a doua zi la plimbare, ca deobiceiu. Trebuia atunci să mai aştepte câteva zile, adevărate secole. Şi cine ştie ce se mai putea întâmpla şi'n vremea asta! Nu dormi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

toată noaptea. Asculta, cu inima în tremur, de nu se aude la ferestre sau pe acoperişurile vecine răpăitul bine cunoscut al ploii. Pe seară începuse să bată un vânt, care sufla cu violenţă, umplând curţile întunecoase cu gemete lugubre. Se auzeau trozniturile arborilor din grădină, ale căror crăci desfrunzite erau scuturate de vijelie. O, Doamne, dacă s'ar contramanda plimbarea! Târziu de tot se crăpă de ziuă, ca şi cum lumina se desprindea cu greu din învelişul neguros al cerului, Apoi, o dungă palidă de soare apăru la una din ferestrele dormitorului, filtrând în inima copilei o rază de speranţă. Ea nu-şi putu stăpâni bucuria şi spuse camaradei care dormea lângă dânsa :

— O să fie frumos astăzi.

— Aşa cred, — zise cealaltă.

— Mergem la plimbare?

— Da, aşa sper. Iţi plac plimbările acum?

— O, da, mult!

— Parcă la început nu prea te simţeai bine?

— He, acum mă simt foarte bine.

O maică îşi arătă figura în uşa dormitorului. Copilele tăcură. Olga voia să fie cuminte, ca să n'o oprească dela plimbare, căci, altfel, ar fi fost, pentru ea, cel mai grozav dezastru. Pe măsură ce se apropia clipa mult aşteptată, agitaţia ce o stăpânea, făcând să-i vibreze toţi nervii, se mărea. Era în aşa hal de enervare că abia îşi putea reţine lacrimile ce o năpădeau. Îşi ridica mereu ochii spre cer, de parcă ar fi voit să sondeze norii. Soarele dispăruse şi vremea era nesigură,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

dar nu plouase încă şi nici nu fusese vorba de contramandarea plimbării. După dejun începură pregătirile. O nouă schimbare se produsese. Norii se risipiră din nou, goniţi de vânt, şi soarele prinse iarăşi să strălucească. Ieşiră. Conduse de maici, elevele apucară pe acelaş drum pe care-l parcuseseră Joia trecută şi intrară în grădina publică. Cum mai bătea inima Olgăi! Biata copilă era aşa de emoţionată că-i se părea că va avea nevoe să se sprijine de arbori, ca să nu cadă. Îşi îndreptă imediat privirile spre locul unde-i apăruse curierul aducător de fericire, scrutând cu aprindere crăcile desfrunzite şi îngheţate. Nu era încă nimeni. In momentul acesta, una dintre camarade veni s'o întrebe dacă vrea să se joace. Fetiţa răspunse cu glas de muribundă:

— Nu, astăzi nu!

Colega, surprinsă de tremurul vocii şi paloarea obrajilor ei, întrebă:

— Eşti bolnavă?

Mititica răspunse:

— Sunt cam obosită.

— He! — se amestecă alta. Las-o că iar i-au venit pandaliile.

Şi banda se depărtă.

Rămasă singură, Olga se apropiă de locul indicat, dela care nu-şi putea deslipi ochii şi care o atrăgea cu putere. Aproape imediat apăru un cap: acela pe care-l văzuse Joia, capul tânărului care-i dăduse scrisoarea. Ochii lui îi făceau semn să vie. Şi atunci, fără să mai stea pe gânduri,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

fără să se preocupe dacă ar putea-o vedea cineva, se avântă în stufiș și, călăuzită de tânăr, ieși pe poarta ce da în strada Florilor, unde staționa trăsura despre care-i se vorbise. Zări un cap care se uita de sub coșul ridicat: capul mamei, și scoase un strigăt de bucurie nebună:

— Mamă!

Și Gabriela o prinse în brațe, plângând de fericire. Aproape în aceeaș clipă Radu sări pe scăunașul trăsurii, și, la un semn al lui, amicul Naum, care făcea pe vizitiul, dete bici cailor, mânând în direcția indicată. Mama și copila erau însfârșit împreună și nu mai conteneau să se tot sărute și dezmierde.

— Și ai vrut, vasăzică, să vii cu mine? — zicea Gabriela, palpitând de bucurie.

— O, desigur, mămițico!

— Și vrei să stai cu mine? Știi, eu nu sunt bogată. N'ai să fii tot așa de fericită cum ai fi dac'ai sta cu tata.

— Mi-e deajuns că te am pe tine. Nu-mi trebue nimic altceva.

— Drăguța de ea!

— O, n'am stat niciun moment pe gânduri — reluă copila — când am citit scrisoarea! Eram așa de nenorocită, neștiind nimic de tine și nici când o să te pot vedea! Mi-era frică să nu mă uiți.

— Să te uit?

— De când m'au dus dela București, mă tot întrebam dece ne-au despărțit.

— Îți voiu explica totul, puică, și ai să vezi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ce răutăcioşi au fost cu mine, cât rău mi-au făcut.

— Rău ţie, mămiţico, care eşti aşa de bună?

— Da, puică. N'ai să te mai duci la şcoală. Şi vom locui departe de Bucureşti, într'un loc unde vom merge chiar de acum şi unde nu ne cunoaşte nimeni. Te osândesc la un trai singuratic, copiliţa mea, şi am uneori remuşcări. Dar nu pot să mă lipsesc de tine.

— Oriunde o să fii tu, mămiţico, — zise Olga — va fi pentru mine soare.

— Puişor dulce, — îngână Gabriela, strângând la piept copila, aproape s'o strivească, şi neputându-şi stăpâni lacrimile, ce curgeau şiroaie, scăldând obrajii Olgăi, muiaţi ei însişi, de lacrimile-i proprii.

Fu, între mamă şi fiică, un ceas de nespusă duioşie, pe care graiul n'are cuvinte s'o exprime. Erau fericite că sunt împreună şi că, de acum înainte, vor fi mereu una lângă alta, fără a se mai despărţi vreodată.

Apoi trăsura se opri. Sosiseră la gara Brăila. Radu sări jos, împreună cu Gabriela şi Olga, iar Naum întoarse, spre a duce înapoi trăsura aceluia dela care o închiriase. În mai puţin de o jumătate ceas, Gabriela, fiică-sa şi Vlasian se urcară într'un vagon de clasa I-a, zburând spre punctul ales de doamna Miraşcu, unde spera să trăiască în tihnă, după atâtea suferinţi, dar care era scris să fie, dimpotrivă, străbătut de atâtea evenimente tragice şi peripeţii mişcătoare.

Mihail Miraşcu şi Victor erau încă în Bucureşti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir1901-1932

Primul nu se putuse hotărî să plece, şi călătoria lui şi a prietenilor se amânase pentru câteva zile. In Duminica în care se făcuse răpirea sau, mai bine zis, fugise Olga Miraşcu, tatăl şi fiul fuseseră, după amiazi, la curse, la hipodromul dela Băneasa. Tocmai se înapoiaseră şi se pregăteau să iasă, spre a lua masa în oraş, când feciorul îi anunţă că superioara pensionului de călugăriţe doreşte să vorbească, fără zăbavă, cu „domnul". Mihail şi Victor se uitară unul la altul. Ce o fi? Să se fi îmbolnăvit copila? Mihail porunci să se introducă femeia.

Călugăriţa tocmai primise o telegramă dela sucursala din Galaţi, prin care-i se anunţa dispariţia, în timpul unei plimbări, a Olgăi Miraşcu. Cum? Nu-şi explica. Trebuia să fi existat între mamă şi fată un schimb de scrisori, cu toată supravegherea la care era supusă copila. Dealtminteri, urma să se facă o anchetă serioasă. Dar asta interesa prea puţin pe Mihail. Ceea ce-l preocupa era că Gabriela a ieşit triumfătoare, şi răzbunarea lui, de care era aşa de sigur, s'a spulberat. Amantul vindecat, mama luându-şi copila... era prea mult. Fu cuprins de o furie nebună şi începu să fulgere împotriva acelei femei, care avea aerul de a-şi bate joc de el, şi împotriva rivalului, pe care regreta acum că nu l-a omorît şi care trebue să fi dat o mână de ajutor la răpire. Bătea cu pumnul în masă, strigând că va depune plângere la parchet, punând poliţia pe urmele răpitorilor, când Victor, care nu spusese încă nimic, puse capăt acestei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

exasperări, pe care o socotea absolut nelalocul ei.

— Eşti absurd, tată,—zise el cu accent batjocoritor.

Mihail îşi înalţă capul, săgetat de această injurie.

— Absurd ?

— Desigur. Fugi de scandal şi iată c'ai să aţâţi întreaga presă.

— Presa ?

— Păi da. In ziua în care vei sezisa parchetul, toţi reporterii o să alerge cu limba scoasă după tine. Ştirea nenorocirii ce ţi s'a întâmplat va apare în toate gazetele, amuzând pe prietenii şi cunoştinţele tale, ba până şi pe oamenii cari n'au nicio legătură cu tine. Intr'o singură zi toată lumea va afla ceeace tu ascunzi cu atâta grijă de luni de zile. Astăzi nimeni nu ştie ce s'a petrecut între tine şi nevasta ta. Pentru toţi Gabriela e în călătorie. Când se va vedea că prea se prelungeşte călătoria aceasta, lumea o să înceapă să trăncănească, dar va trăncăni fără să ştie nimic pozitiv, şi numai în saloane. Publicul nu va fi niciodată în curent cu nenorocirile tale familiare.

Tatăl se înfipse în faţa fiului său, cu ochii scânteetori şi cu figura aprinsă.

— Vasăzică,—zise el,—tu vrei să iert insulta suferită, nemaipomenită...

— Nu, tată, dar fii liniştit.

— Şi să las nepedepsit pe...

— Pedeapsa va veni pentru vinovaţi fără ca să te amesteci câtuşi de puţin... Şi, astfel, nume-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr.1901-1932

le tău n'o să fie în gura tuturor palavragiilor, expus la fel de glume cari de cari mai proaste.

Miraşcu făcu un gest violent.

— Să rabd eu ca femeia care-mi poartă numele şi pe care o iubesc cu toate cele întâmplate, să rabd eu ca femeia asta să alerge după un....

— Poţi s'o opreşti ?

— Să-mi răpească fata !

— Fii sincer : Nu prea ţii la copila asta !

— Prin ea ţineam în şah pe mă-sa.

— Ei şi ce-ţi folosea ? Judecă bine, tată... Liniştește-te şi întreabă pe maica dacă n'am dreptate.

— E cert — zise superioara, care cugeta la răul ce l-ar putea pricinui şcoalei de sub direcţia ei un asemenea eveniment dac'ar ajunge la cunoştinţa publică, — e cert că-i preferabilă tăcerea, decât să se facă zgomot în jurul afacerii. Nici nu e sigur că poliţia ar izbuti să descopere pe fugare, şi apoi, chiar dacă le-ar descoperi...

— Da, — întrerupse Victor, — cu ce satisfacţie o să te alegi ? N'o să readuci la tine pe femeia aceea, care nu te-a iubit niciodată, ba nici nu te putea suferi.

— Atunci la ce s'a măritat cu mine ?

— Fiindcă tu eşti bogat şi ea n'avea nicio lescae.

— Ei bine, eu îs bogat şi acuma, şi ea tot săracă. Şi, cu toate astea, tot m'a lăsat.

— Ba nu te-a lăsat ea, ci ai gonit-o tu fiindcă i-ai surprins tertipurile. Ea era bucuroasă să trăiască cu tine, cu libertatea de a-şi căuta aiurea satisfacţiile ce-i lipseau aci. Din fericire, manoperele ei, pe cari tu nu voiai să le crezi, ţi-au deschis şi ţie, la urma urmelor, ochii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— O omor! — zise Mişu cu violenţă.

— N'ai să omori pe nimeni, tată! — replică Victor. N'ai omorît pe amant; cu atât mai puţin vei omorî pe amantă, care, fără îndoială, e acum la adăpostul loviturilor tale, şi pe care n'o s'o mai vezi. Lasă totul în plata Domnului. Nu-ţi mai mânca sufletul. Nici nevastă, nici copil cari îţi încurcau drumul.... Iată-te iarăşi flăcău, liber să faci ce vrei, fără să dai nimănui socoteală de faptele tale. Hai să petreci cu noi la Nissa şi nu-ţi mai frământa capul cu nimic altceva! Va bate şi ceasul răzbunării tale, mai curând chiar decât o crezi. Mizeria le va arunca la picioarele tale şi, atunci, triumful va fi de partea ta.

Mihail asculta tăcut aceste sfaturi vulgare şi cari ar fi părut foarte bine venite tuturor acelora cari n'ar fi pătimit, ca el, de gelozie nebună. Le asculta cu aer rătăcit, ros de toate chinurile, şi nehotărît încă, neputându-se decide a lăsa lucrurile în voia lor, fără să nu pedepsească pe cei vinovaţi. Superioara veni în ajutorul lui Victor.

— E în afară de orice discuţie — zise ea — că-i mult mai de folos să se înăbuşească afacerea, iar nicidecum s'o daţi pradă tuturor gurilor rele.

Mihail nu răspunse. Stătea nehotărît. In urma celor spuse de fiu-său, nu mai voia să recurgă la parchet şi se întreba ce ar putea să facă. Nu era mai bine — cum spunea Victor — să lase pedeapsa în grija viitorului, iar el să se silească

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să uite? Era, fără îndoială, hotărîrea cea mai cuminte. Avea-va energie s'o adopte?

Orele treceau.

— Ştii, tată, că ne aşteaptă, — zise Victor.

Mihail păru că se trezeşte dintr'un vis şi răspunse:

— Da, ai dreptate,

Îşi trecu mâna pe frunte, ca spre a alunga gândurile ce-l munceau, şi zise superioarei:

— Îţi mulţumesc, maică, de osteneala ce ţi-ai luat de a veni să mă înştiinţezi... Dorinţa mea însă e să nu facem nicio plângere şi să nu mai fie vorba de acest incident.

Victor dete un chiot de bucurie.

— Bravo, tată, aşa îmi placi!

— Eu am dat încă mai dinainte ordin la Galaţi de a nu se vorbi despre dispariţia aceasta — zise superioara, — aşa că nu prin noi va ajunge în public.

— O să meargă strună toate!—esclamă Victor radios. Peste opt zile nici tata n'o să se mai gândească la ea.

Mihail nu răspunse, dar un suspin îi umplu pieptul şi trăsăturile-i se contractară. Se vedea că face sforţări ca să nu protesteze, şi cu siguranţă că gândea cu totul altfel decât fiul său. Superioara îi salută şi se retrase.

Mihail se duse la el în odae, ca să şi schimbe hainele, pe când Victor, fericit de soluţia aceasta, urca scara, fluerând o arie din „Vagabonzii".

Continuarea la această scriere o veţi găsi în romanul *Soţie criminală*.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In editura „LIBRARIA NOUĂ", Carol P. Segal
BUCUREŞTI CALEA VICTORIEI, 70

Amintiri din Copilărie, de Ion Creangă	Lei	12.—
Poveşti, de Ion Creangă, Volumul I	„	12.—
„ „ „ Volumul II	„	12.—
M. Eminescu. Proză	„	12.—
M. Eminescu Poesii	„	16.—
M. Eminescu „ pe hârtie velină	„	50.—
V. Alexandri Poesii Alese	„	18.—
O mie şi una de Nopţi (Halima)	„	20.—
Doamna Chiajna de Al. Odobescu	„	12.—
Povestiri, de I. L. Caragiale	„	12.—
Legendele şi Basmele Românilor de Petre Ispirescu	„	12.—
Robinson Crusoe, cu ilustraţiuni	„	12.—
Mica Prinţesă, de Jeanne Mairet	„	10.—
Talismanul, piesă feerică în 3 acte, de Fulda, tradusă în versuri de St. O. Iosif	„	20.—
Viaţa şi Aventurile Celebrilor Exploratori, de Victor Anestin	„	12.—
Napoleon I. Viaţa, războaiele şi moartea lui	„	20.—
Frederic cel Mare, de Lordul Macaulay	„	15.—
Visătorii din Ghetto, Nuvele, de Israel Zangvill	„	20.—
Bai-Ganciu, de Al. Constantinov	„	10.—
Cartea Cântecelor, de H. Heine	„	20.—
Grădinarul, poeme de dragoste, de Rabindranath Tagore	„	20.—
Culesul Roadelor, de Rabindranath Tagore	„	20.—
Cântecul Preafericitului în româneşte de D. Nanu	„	20.—
Ţarul Ivan cel Groaznic roman de A. Tolstoi	„	30.—
Hanul cu Noroc de Contesa de Segur	„	12.—
Războiul Aerian, naraţiune fantastică de H. G. Wells, 2 vol.	„	20.—
Quo Vadis, roman istoric de H. Sienkiewitz	„	80.—
Cei Trei Muschetari, de Al. Dumas, 2 volume	„	100.—
După 20 de Ani, roman de Alex. Dumas 2 volume	„	100.—
Neguri, nuvele de N. Beldiceanu	„	5.—
Din Războiu, schiţe de Georgescu (Sergent)	„	5.—
Miczath — Cavalerii, trad. de L. Rebreanu	„	5.—
Neamul Ciuraievilor, roman siberian, de G. Grebenscicov	„	60.—
Victoria, de Knut Hamsun	„	20.
Porcul în Trifoiu, nuvele de Mark Twain	„	20
Căpitanul Râbnicov, de Al. Kuprin	„	15.
Neţoşka, romanul unei fete sărmane de Th. Dostoïewsky	„	12.
Vadul Hoţilor, roman de V. Savel	„	60.—
Noua Constituţie din 1923	„	5.—
Traista lui Adonis de G. Caïr	„	20.—
Vârsta Primejdioasă, roman psihologic	„	25.—
Cum a iubit Eminescu, de Oct. Minar	„	25.—
O pagină de iubire, roman de E. Zola	„	60.—
Crimă şi pedeapsă, de Th. Dostoiewsky 2 vol. ilus.	„	100.—
Desamăgitele, roman de Pierre Lotti	„	50.—
Romanul unei visătoare, de A. Theuriet	„	30.—
Germinal, roman social de Em. Zola	„	60.—
Adio iubire, roman de Matilde Serao	„	30.—
Un cuib de boieriaşi, roman de I. Turghienieff	„	50.—

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932